દોલતે બે-ઝવાલ

યાને

બરકતે હાલો-માલ.

બનાવનાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

મીર સૈયદઅલી કાદરી, બીલીમોરીઆ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું-દેગડી સ્ટ્રીટ, બીલીમોરા.

સુરત-ચૌટાના પુલપર આવેલા "શંકર" પ્રિ. પ્રેસમાં નારાયણલાલ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છાપી.

સને ૧૯૦૪ ઇસ્વી. સને ૧૩૨૨ હીજરી.

આવૃત્તિ ૩ જી. નકલ ૨૦૦૦.

કીંમત ૦-૧૨-૦.

દૌલતે બે-ઝવાલ,

યાને

બરકતે હાલો--માલ.

દિબાચો.

૭૮૬

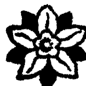
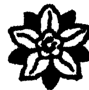
હરએક દીનદાર ભાઇ આખેરતની અને દુન્યાની તવંગરીની ખાહેશ રાખે છે, અને દુરવેશી, અને મુફલેસીથી બેજાર થાય છે. પરંતુ પોતે કીધેલાં કામોથી તવંગરી આવશે, અગર મુફલેસીનાં પંજામાં સપડાશે, અને હદીસથી તેવાં કામો કરવાં જોયેજ છે, કે કેમ? એવી બાબતોથી વાકેફ થવું ઘણું અગત્યનું છે, કે જેથી દીનદાર ભાઇઓ પોતાની આકેબતનો અને દુન્યાવી ફાયદો હાંસલ કરી શકે. એવી બાબતોથી વાકેફ થવા માટે, હમોએ મસલાઓ અને નસીહતોથી ભરપુર, ખયેર અને બરકતનાં ખજાના–વાળી કિતાબ "દોલત બે–ઝવાલ, યાને બરકતે હાલો–માલ. ઉરદુ જબાન અને ગુજરાતી હરફમાં તૈયાર કરી છપાવી છે. એ કિતાબથી હમારા ઇસ્લામી ભાઇઓ જરૂર વાકેફ થઇ બંને જહાનનો ફાયદો હાંસલ કરી શકશે, એવી હમારી પુરી ખાત્રી છે.

હમારી કિતાબો ગુજરાતી હરફમાં અને ઉર્દુ જબાનની આજ સુધીમાં કેટલીક છપાઇ બહાર પડી છે. અને ખુદાની મેહરબાનીથી તે ઇસ્લામી ભાઇઓમાં ઘણી વખણાઇ છે. અને તે એટલા ઉપરથીજ ખાત્રી થાય છે. કે કેટલાક કિતાબો અમારે ફરી ફરીને છપાવવી પડી છે. એવીજ રીતે આ કિતાબ પણ લોકોને પસંદ પડી છે ખુદાવંદ કરીમ તેનાં હબીબનાં સદકાથી આ કિતાબ મકબુલ કરે, અને સર્વે ભાઇઓને નેક હિદાયત નસીબ કરે. આમીન.

આ રિસાલામાં કોઇને કંઇ ભુલ નજર આવે, તો દરગુજર કરશો, એવી ઉમેદ છે.

આ કિતાબની બીજી વારની બધી નકલો ખપી જવાથી, ત્રીજી વખત સુધારીને છપાવી છે.

બીબીસોરા, } લી. દુઆગો
રેગડી સ્ટ્રીટ. } મીર સૈયદઅલી કાદરી.

દોલતે બે-ઝવાલ,

ઉર્ફ

બરકતે હાલો-માલ.

૭૮૬

બાઅદ હમ્દો સલાત-કે, બિરાદરાંને ઇસલામકી ખીદમતમેં ઇલતેમાસ કી-જાતી હે, કે હર શખ્સ તવંગરીયે દારૈન ચાહતા હે. ઓર દુરવેશી, ઓર મુફલેસીસે બેઝાર હોતા હે. લેકીન કામ અયસે કરતા હે, કે જીસકે સબબ તવંગરીકી બરકત જાતી હે, ઓર મુફલેસીકી શામત દરપેશ આતી હે. ઓર ઉસ શખ્સકો માઅલુમ નહીં હોતા, કે બદ-બખ્તી કીધરસે આઇ, ઓર નેક-બખ્તી કહાં ગઇ ઇસલીયે ઇસ કિતાબમેં મુસલમાન ભાઇઓંકે ફાયેદેકે વાસ્તે, સઆદત ઓર શકાવત પહેછાનનેકે અહવાલ, ઓર આમાલ લીખ્ખે ગયે હેં.

બાબ પેહલા.

—(૦)—

સો (૧૦૦) મસાયેલકા બયાન.

વાઝેહ હો, કે ઇસમેં અકસર હદીસેં હેં. જો કોઇ ચાલીસ હદીસેં યાદ કરેગા, તો કયામતકે દીન ઉલમાકે સાથ ઉસકા હશર હોગા.

મસઅલા—૧—કુવ્વતુલ કુલુબ,મેં લીખા હે, કે અમલ સાલેહ કરનેસે તવંગરી દુન્યા વ આખેરતકી હાસીલ હોતી હે ઓર ન કરનેસે મુફલેસી દુન્યા, વ આખેરતકી પયદા હોતી હે. ઇસી તરેહ ઓર ઉસકા અમલ તાલેહ, યાને બદ કામ કરનેસે, ઇકબાલે દુન્યા, વ આખેરતકા જાતા હે, ઓર ઉસકે ન-કરનેસે દોલત. વ બરકત દુન્યા, વ આખેરતકી આતી હે. યે ચાર કીસમ હો-ગઇ. કીસમ અવ્વલ-બેહતરીન ઇનસાન, નેક અમલે શરીઆ દીનકે કરતે હેં. ઓર મમનુ-આતે શરીઆસે બચને હે, ઓર એહતેરાજ (પરહેઝ) રખતે હેં. કીસમ દોવુમ-નેક અમલ શરેઅકે કરને હેં, ઓર બદ-અમલ, મુનહીયાતસે એહતેરાજ, ઓર પરહેઝ નહી રખતે. કીસમ સીવુમ-નેક ઓર બદ દોનો અમલ નહીં કરતે. હરએક શખ્સને અપને દિલમેં સમઝના, કે હમ કોનસી કીસમકે ઇનસાન હેં? હર-રોજ અપને કામોંકા હિસાબ રખના, નેકી જ્યાદા હોતી હે, યા બદી? ઉસ બ-મુજબ ઉનકો રંજો રાહત, દુન્યા વ આખેરતકી હાસીલ હોને-વાલી હે.

મસઅલા—૨—અત તહા-રતો બર કતુન ફીઇ-દુન્યા, વલ આખેરા. યાને પાક બદન, ઓર કપડા રખના, કે રીઝકમેં દુન્યાકે બરકત હોતી હે. ઓર તવંગરીયે દૌલત બડહતી હે, ઓર આખેરતકા રીઝક જો સવાબ, વ નતીજયે આમ લે હસના હે. ઉસમેંભી બરકત ઓર જ્યાદતી હોતી હે. અહયા-ઉલ ઉલુમ, મેં લીખ્ખા હે. કે દુન્યાકી મુફલેસી, ઓર દુરવેશીસે જીતના આદમી ખૌફ કરતા હે. અગર ઉસકે આધા, યા પાવ આખેરતકે ઇફલાસસે ખૌફ કરે, તો કભી દોઝખમેં ન-જાવેગા, કયું-કે દુન્યાકી મુફલેસી ભુક પ્યાસમેં દરયુજા ગરીસે ઉમરકી ગુજરાન ચલી જાતી હે. મગર આખેરતકી મુફલેસી મઆજ અલ્લાહ ! કે ભાઇ ભાઇસે, ઓર બાપ બેટેસે, ઓર જોરૂ ખાવીંદસે દુર ભાગેંગે, ભીક નહીં મીલેગી. ગની ભીકારી બનેંગે, અપની બદકારી, જહાલત ઓર બે-દીનીકે સબબસે. ઓર જો ફુકરા હેં, વોહ વહાં આખેરતમેં તવંગર, ઓર અમીરૂલ-ઉમરા, બનકર બયઠેંગે. અપની કીનાઅત સબ્ર; ઇબાદત, તહમ્મુલ; ઓર રીયાઝતકે સબબસે.

મસઅલા—૩—અસ્સલાતો માઅલ જમઃ-અતે. યાને નમાઝ જમાઅતકે સાથ હમેશા પરહના, કે જીસસે નેક-બખ્તી, ઓર તવંગરીકા બરકત આતી હે. ઓર બદ-બખ્તી, ઓર મુફલેસી ભાગતી હે. ઓર સલાત (નમાઝ) તરક કરને, ઓર બીલકુલ નમાઝ, ન-પરહનેસે બરકત જાતી હે. ઓર શામત ઓર મુફલેસી આતી હે. મીન-હાજુલ આબેદીન, મેં મરકુમ હે. હદીસે શરીફમેં આયા હે, કે ઇત તલ-અતો લય લતલ મેઅરાજે અલન-નાર, ફ રા-અયતો અક-સરા અહ-લેહા, અલ ફુકરાઓ, કાલુ યા રસુલલ્લાહે મિનલ માલે, કાલા લા મિનલ ઇલમેં. યાને મેઅરાજકી શબકો મેંને દોઝખકી સયેર

કી. દેખા કે અકસર ઉસમેં ફુકરા હેં. અસહાબોંને કહા, મુફલીસ માલસે, હઝરત સલ. ને ફરમાયા નહીં, મુફલીસ ઇલ્મસે, ઇમામ હુજ્જતે ઇસલામને ઇસ હદીસકી શરેહમેં લીખ્ખા હે. ફમલ લમ ય-ત-અલ્લામા, લા ય-ત-અતતા-લહુ, અહકા-મુલ ઇબા-દતે વલ કિયામો એ-હુકુ-કહા. યાને જબ આદમીને ઇલ્મ ન સીખા, આદાબ, એહકામે ઇબાદતકે ઉસકો બજા-લાના બરાબર નહીં હો-સકતા. યહાંસે માઅલુમ હુવા, કે જો બે-ઇલ્મ તવંગર, માલો જરકે હેં. મીસ્કીન ફકીર હેં. અગર પુંજી આખેરતકી જમા નકી, તો આખેરત-કેબી ફકીર હેં.

મસઅલા—૪-મશારેકુલ અનવાર,મે અબુ હે-રયગરદાસે, રિવાયત હે. અ-તદ-રૂના મિનલ મુફ-લેસે, કાલુ અલ-મુફ-લેસો ફીના, મન લા દીર હમા લહુ, વલા મતાઆ, કાલા ઇન્નલ મુફ-લેસ મિન ઉમ્મતી, મ ય-યાતી યૌમલ કિયામા, બે સલા-તીન, વ સીયા-મીન, વ ઝકા-તીન, વ યાતી કદ શા-ત-મા હાજા, વ ક-જ-ફા હાજા, વ અ-ક-લા માલા હા જા, વ સ-ફ-કા હાજા, વ દ-ર-બા હ જા, ફ-યા-તી હાજા મીન હસના-તીહી, કબલા અન તુક-દીયા મા-અલય હે, આખેજા મીન ખતાયાહુમ, ફ-તોરે-હત અલય-હે સુમ્મા ચુત-રહો ફીન -નાર. યાને હઝરત સલ, ને ફરમાયા કે, તુમ જાનત હો, કે મુફલીસ કોન આદમી હે? અસહાબોને કહા, કે જીસકે પાસ પયસા માલ નહીં. ઉસકો હમ મુફલીસ દુરવેશ કેહત હેં. ફરમાયા તહકીક મેરી ઉમ્મતકે મુફલીસ કયામતકે દીન આવીગે, નમાઝ, રોઝા, ઝકાતકા સવાબ લેકર, ફીર મુદ્દઇ ઉસકે હક-દાર જીસકો ગાલી દીયા હે, બુરા કહા હે, ઉસ માલ ખાયા હે, નેકીયાં ઉસકી ઇવઝમેં ઉનકો દી-જાયેગી,

જબ ઉસસેભી તકાઝા પુરા ન-હુવા, તો આખીર ઉનકે ગુનાહકા બોજ ઉસકે સર પર રખ્ખા જાયેગા, ઓર દોઝખમેં ડાલા જાયેગા.

મસઅલા-૫-ઇન્ના મીન સુજે-બા-તીલ ફ્કરે, તકવી-રૂલ અમા-મતે, જાલે-સન, વ લુબ-સુસ સરા-વીલે કાયે-મન. યાને પગડી બયેઠ-કર બાંધના, ઓર પાય-જામા ખડે રેહકર પેહનના નેહસ હે, ફકીરી ઓર બદ-બખ્તી લાતા હે. ઓર ઉસકા ઝીદ પગડી ખડે હોકર બાંધના, ઓર પાય-જામા બયેઠ-કર પેહનના, તવંગરી, ઓર સઆદતકી નિશાની હે. ઓર દુસરી રિવાયતમેં હે. મન તસર વોલા કાયે-મન, વ તઅમ્મા કાએદન, ઇબ-તલાઆ હુલ્લાહો તઆલા, બે બલા-ઇલ, લા દવાઆ લહુ. યાને જીસને પાય-જામા ખડે હોકર પેહના, ઓર અમામા બયેઠ-કર બાંધા, તો ખુદાયે તઆલા, ઉસકો એક અયસી બલામેં ગીરફ્-તાર કરતા હે, કે જીસકી કુછ દવા નહીં, કપડા પેહનના કિબલેકી તરફ્ મોંહ કરકે, મગર પાય-જામા ક્યુંકે પાઉં કિબલેકી તરફ્ લંબા કરના બે અદબી હે. અગર પગડી લંબી હે, તો બયેઠ-કર બાંધે, મગર આખીર દો ચાર પેચ ખડે રેહકર બાંધે.

મસઅલા——૬——અક-લુત તઆમે બૈન-દલ મૈયતે, યાને મૈયતકે નઝદીક બયેઠ-કર, તઆમ ખાના દુરવેશી લાના હે. એક રિવાયતમે હે. અલ અકલો ફ્વશ-શુરબો, ફીલ મકા-બેરે મિનલ નિફ્ાકે, વ યક-સીલ કલબા. યાને ખાના પીના કબરસ્તાનમેં નીફાક પયદા કરતા હે, ઓર દીલ સખ્ત હોતા હે.

મસઅલા—૭—વલ બોલો ઉર્‌યા-નન, બરહ-ના હોકર પેશાબ કરના તંગ-દસ્તી લાતા હે, ઇસી તરેહ રાહમેં ઓર આદમી ઓંકે અંબોહ-મેંભી બોલ (પેશાબ) કરના મના આયા હે.

મસઅલા-૮- વ ઇ-તા-નુન નિસાયે ઉર્યા-નન, બિલ વતીયે. યાને સોહબત ઔરતોસે બિલકુલ બરહના (નંગે) હોકર ન કરના ચાહીયે, નહસ હે, અગર હમલ રહા. ઔર ફરઝંદ હુવા, તો બે-હયા હોગા. દુસરી હદીસમેં હે. ઇજા અતા અહદો-કુમ અહ-લહુ, ફલ-યલકે અલા ઝહ-રીહી, વ અજ-ઝીહી, વ અલા ઝહ-રેહા વ અજ-ઝેહા શય-અંવ, વલા તજર-રોદો, ક તજર-રોદીલ બઇર-યાને અગર કોઇ તુમ-મેંસે અપની બીબીકે સાથ સોહબત કરે, તો અપની પુસ્ત, ઓ સુરીન પર કપડા ઢાંપે, ઔર ઉસકેભી બદન પર કપડા ઢાંપે. ઔર ન બરહના હો, માનીંદ બરહના હોને શુતર કે.

મસઅલા-૯-ઇબ-તીયા-ઉલ ખુબ-જે, મિનલ ફુકરાયે-ફકીરોંકે પાસસે ભીકકી રોટીયાં, ખરીદ કરના નહસ હે. અયસા કરનેસે દુરવેશી આતી હે. ઔર તવંગરી જાતી હે. ઇસી તરેહ ઉનકે પાસકા ભીકકા અનાજ ખરીદ કરના મના હે.

મસઅલા-૧૦-અલ-અકલો, મા-ખ-ર-જા મિનલ અસ-નાન-જો દાંતોં-મેંસે ખીલાલ કરનેકે વકત નીકલે, ઉસકા ખાના મના હે, બલકે થુક દેવે.

મસઅલા-૧૧-તખલી-લુલ અસ-નાને, મિન કુલ્લે ખ-શા-બતીન-હરએક કિસમકી લકડીસે ખીલાલ કરના મના હે. ઔર યે નહી, અજ રાહે શફકત ફરમાયા હે. હરી ડાલીસે ખીલાલ કરનેસે દહનમેં ગંદા બો આવેગી. બાંસકી લકડીસે ખુન આવેગા. અનારકી લકડીસે ખારીશ પયદા હોગી. ઘનીઆકી લકડીસે તારીકીયે

ચશ્મ હોગી. ખીરીયા, ઓર પંખા વ-ગયરાકી લકડીસે દરદે દંદાં પયદા હોગા. દુપકે તીનકેસે કલફ ચેહરે પર પયદા હોગી. ઝીરેકી લકડીસે દરદે સીના પયદા હોગા. ગાજરકે તીનકેસે તંગ-દસ્તી પયદા હોગી. બેહતર ખીલાલકા તીનકા નીમકા હે. યા ચોબે ઝયતુન, શફતાલુ, બાદામ, વ-ગયરા. મુસલમાન ભાઇકો ખીલાલ કરનેકે લીયે તીનકા દેના બડા સવાબ હે.

મસઅલા-૧૨-તરકો ગસ-લીલ કીદરે, વલ કસ-અતે બાયરો મગસુ-લતીન. હંડી, ઓર પ્યાલા, બ-ગયેર ધોનેકે શબ ભર ડાલ રખના મનહુસ હે. વ મિનસ સુન્નતે અંય-યલ-અકા અસાબે-અહુ, કબલા અંય યમ-સહા બીલ મીન-દીલે વ મિનસ સુન્નતે, અય-યલ-મેસલ કસ-અતા. ઓર સુન્નત હે. કે પ્યાલા સાલનકા ચાટ લેના, યાને ઉંગલીસે ચાટ લેના. યાને ઉંગલીસે સાફ કર લેના. હાજા લઅે-કર રજો-બુલ કસ-અતા, ફુ-કા-લતીલ કસ-અતો, અહ્લા-હુમ્મા આતેક-હો મીનન નાર. કમા આ-ત-કની મીન યદીશ શય-તાન. જબ આદમી પ્યાલા ચાટ લેતા હે, તો પ્યાલા દુઆ દેતા હે. ખુદા ઉસકો જહ-ન્નમકી આતશસે આઝાદ કર, જયસા-કે ઉસને મુજકો શયતાનકે હાથસે આઝાદ કીયા હે. ખુસુસન શીરકા બરતન, ફીરની, શીર બીરંજ વ-ગયરા સાફ કરના. જુઠા લગા હુવા નહીં છોડના

મસઅલા—૧૩—તર કુલ ઈનાયે ગયરે મહસુ-અતીન, અવ ગય-રૂલ મગ-તીયા. ખાને ઓર પાનીકા બરતન, બ-ગયેર સર-પોશ ઢાંપે ખુલ્લા મોંહ રખના દુરવેશી લાતા હે. મશારેકુલ અન-વાર, મેં હે. ગત્તુલ ઇનાઅ, વ ઉકુસ સીકાયા, ફઈન્ના ફીહ

સ-ન-તે, લય-લતુન યન-ઝેલો ફીહા વબા-ઉન લાયે-મુન બે ઇના-ઇન, લયસા અલય-હે ગીતા-ઉન, અવ સીકા-ઇન લયસા અલય-હે વકા-ઉન, ઇલ્લા યન-ઝેલો ફીહે મિન જાલે-કલ વબાયે. ફરમાતે હેં, કે ઢાંક કર રખ્ખો બરતનોંકો. ઔર મોંહ બાંધકર રખ્ખો મશક-કા. કયું-કે બરસમેં એક રાત અયસી આતી હે, કે ઉસમેં વબા આસમાનસે નાઝીલ હોતી હે. જીસ બરતન પર સરપોશ નહીં, ઔર જીસ મશકકા મોંહ બંધા હુવા નહીં, ઉસકે અંદર વોહ ઉત-રતી હે. ઔર અયસાભી વારીદ હે, કે જો બરતન શબકો ખુલા રેહતા હે, તો શયતાન ઉસમેં અપના લુઆબ વહાં ડાલતા હે. જો શખ્સ ઉસમેંસે ખાવે યા પીવે, બીમાર હો-જાતા હે.

મસઅલા—૧૪—ખીયા-તતુસ સવબે, અલા નફ-સીહી અવ બ-દ-નીહી. સીના કપડેકા અપને બદન પર, ઉતારને બ-ગૈર શામત લાતા હે.

મસઅલા—૧૫—કર હુલ આ-નતે બિલ મિકરા-દે. જેરે નાફકે બાલ લેના મીકરાઝસે બદ, ઔર નહસ હે. ચાહીયે-કે ઉસ તરેસે, યા નુરેસે પાક સાફ કરના.

મસઅલા—૧૬—કસ્સુસ શા-અરે, વઝ ઝુ-ફ-રે, બે અસના-નીહી. બાલ ઔર નાખુન, દાતોંસે કતરના દુરવેશી લાતા હે. હદાસે શરીફમેં હે. લા તોકલ્લે-મુલ અઝ-ફારા, બે-અસના નેકુમ, ફઇન-નહુ યુરેસુલ બરસા, વલા કિન્ના કલ્લેમુ, બિલ મિકરા-દે, ફઇન-નહુ ફીહે શિફા-ઉન, તુમ અપને દાતોંસે નાખુન અપને મત કતરો, તહકીક અયસા કરનેસે બરસકી (કાહકી) બીમારી હોતી હે. લેકીન મીકરાઝસે કતરો, ઉસમેં શીફા હે.

મસઅલા—૧૭—ઇતફા-ઉસ સીરાજે, બિન-નફખે, અવ બીન નફસે. ચીરાગ ફુંક કર બુઝાના મમનુ હે.

મસઅલા—૧૮—અત્ત તેહા-વનો બિસ્સલાતે. નમાઝ પરહનેમેં સુસ્તી કરના, દુરવેશી લાતા હે. જયસા-કે આદમી કીસી કામમેં તીજારત, મઝદુરી, વ-ગયરામેં મશગુલ હે. નમાઝકા વકત હુવા, ઓર બાંગ સુની, મગર નહીં ઉઠા, યહાં-તક-કે વકત તંગ હો-ગયા, ઉસકો તહાવુન કેહતે હેં, ક્યું-કે ઇબ્તીદાયે વકતે સલાત, માનીંદ તીલાયે ખાલીસકે હે. ઓર એક ઘડી બાઅદ માનીંદ રૂપેકે હે. ઓર એક ઘડી બાઅદ માનીંદ તાંબે કે. ઇસકે બાઅદ માનીંદ લોહેકે. યા મીટ્ટી પથ્થરકે માનીંદ હે. જો આખીરી વકત હે, જબ ચલા ગયા વકત, ઓર ઉસ શખ્સને નમાઝ ન-પરહી, ગોયા સોના રૂપા ખોવા. બલકે તાંબા, લોહાભી ખો-દીયા, મીટ્ટી પથ્થરભી નમીલા. ફરીશ્તે ઉસપર અફસોસ કરતે હેં. અગર ખેલનેકે કામમેં, યા ગાના બજાના, સુનનેમેં બયેઠ-કર, નમાઝકા વકત ખોયા, તબ તો ફરીશ્તે લાઅનત કરતે હેં, કે તુને હુકમ અપને માલીકકા તોડા. અબ ઉસકા દીયા હુવા રોઝક કયસા ખાતા હે? મત ખા. ઇસી-લીયે શતરંજ, ગંજીફા, તખતા, નરદ, ચૌસર, કીમાર, વ-ગયરા ખેલને-વાલોં પર, સલામ કરનેકા હુકમ નહીં હે. ક્યું કે વોહ શયતાનકે તાબે હેં. ગયે ખુદાકે સલામ ઓર દીન ઇસલામકે તહૈયત, વ રેહમતસે મહરૂમ હેં. નફસે શયતાની હમેશા બંદેકો ખુદાકી ના-ફરમાનીકી તરફ દુડાતા હે, તા દોઝખમેં જાવે, ઓર દુશ્મને બની-આદમ, યાને ઇબલીસ, ખુશ હોવે. ઓર દોસ્તે બની-આદમ, હબીબે ખુદા, સંયેદુલ અંબીયા, સલ, આઝુરદા ઓર નાખુશ હોવે, **તોહફતુલ નસાયેહ,**મેં લીખ્ખા હે.

બયેત,

દર નરદ યા શત્રંજ કસ દસ્તે ઝનદ બાઝી કુનદ,
દર લહમે ખુકાં ખુને શાં ગોયા કુનદ ઉ દસ્તે તર.

મસઅલા—૧૯—જીહા-બુસ-સુકે બુક-તન, વર રજ-અતો અખી-રન. યાને બના બાઝારમેં સબકે અવ્વલ સુઓહકા, ઓર આના સબકે આખીર બદ હે. ઓર યે હુકમ ખાસ મસજીદકે વાસ્તે હે. કે સબકે અવ્વલ દાખીલ હોના, મુંતેઝર નમાઝકે બયેઠના ઓર જબ સબ દુઆ માંગકર ચલે ગયે, ઉસકે બાઅદ મસજીદસે બાહેર આના, કે ફરીસ્તે રહમતકે ઉસકા ઇસ્તીક-બાલ કરતે હેં. મગર તીજારત-પેશા, દુકાન-દાર નાચાર હે. ઉસકો તો સુબ્હોસે શામ તક બાઝારમેં રેહના પડતા હે. મગર નમાઝ તરક ન-કરે.

મસઅલા—૨૦—અન-નઝરો ઇલા અસ-ફ્લીન નાઅલે. જુતેકા તલયા ઇરધડી દેખના. યાને જુતા ઉધા પડા હે, ઉસકો દેખના, ઓર સીધા ન-કરના બદ હે. અગર રાત ભર જુતા ઉંધા પડા રહા, તો શયતાન ઉસપર આકર બયેઠતા હે. કે વોહ ઉસકા તખ્ત હે.

મસઅલા—૨૧— શુર-બુલ માએ, મિન ઉર વતીલ ઇનાએ, બધનેકી ટોંટીસે પાની પીના બદ હે. ચાહીયે-કે પ્યાલેમેં નીકાલ કર પીના.

મસઅલા-૨૨-શુર-બુલ વજહે, બીજ-જયલે અવીલ કુમ્મે, દામનસે, યા આસ્તીનસે, મોંહ પુછના બદ હે, રૂમાલ દસ્ત માલસે સાફ કરના અ-દ-બે ઇસલામ હે.

મસઅલા—૨૩—અલ-મશીયો બય-નલ અગ-નામે. યાને બકરીયોંકે ટોલેમેં ઘુસકર ચલના બદ હે. ખુસુસન શામકે વક્ત, કે ઉસ રમ્મયે ગોસફંદોંમેં એક શયતાન, જો બલાયે મારદ હે. નરે. ગોસફંદકે સીંગ પર સવાર હોકર, જંગલસે શેહરમેં આતા હે. ઉસકી ઇજાકા ખતરા હે. બચ્ચોંકો ઉસસે બચાના લાઝીમ હે.

મસઅલા—૨૪—ગસ-લુલ યદય-ને બીત્તીન.મીટ્ટી મલકર હાથ ધોના, દુરવેશી લાતા હે. દોગે તુર્શ (છાછ) જોગરાત (દહી) બરગે અશનાનસે સર, વ રીશ (દાઢી)કા મેલ ધોતે હેં, ગીહું, ઓર ચને-કે આટેસેભી હાથ ધોના મના હે. કે ઉસમેં અનાજકી બે-અદબી હે. સાબુન વ-ગયરાસે જાયેઝ હે. બાઅઝને મીટ્ટી, ઓર આટેસે હાથ ધોના જાયેઝ, માઅલ કરાહત લીખ્ખા હે. સો બહોત ચીઝેં, ઓર એહકામે શરઇયા જાયેઝ માઅલ કરાહત હે. ચુનાંચે, ઉમ-દતુલ અબરાર,મેં જુનુબ, ઓર બે-વુઝુકા અજાન દેના, બંદયે ફાસીક, નાબીના, આ-કુલુર રીબા, શારેબુલ ખમરકી ઇમામત કરના, જાયેઝ માઅલ કરાહત હે. બીલ્લી, ઓર ચુહેકા જુઠા પાની પીના, યા વુઝુ કરના, જાયેઝ માઅલ કરાહત હે. ગરઝ તકવા, ઓર ફતવામેં અંદક ફરક રેહના ચાહીયે.

મસઅલા—૨૫—અશ-શતમો વલ-લાઅનો, અલલ અવલા-દે, યુરેસુલ ફકરા. ગાલી દેના, ઓર લાઅનત કરના, અપની અવલાદકો દુરવેશી લાતા હે. ઇસી તરેહ ફકીર, વ સાયેલકો ઝીડકના તવંગરકો ફકીર બનાતા હે. અગર એક દીનમેં દસ મરતબે ચાલીસ

બેહૂઝ, યા શર્મ-ગાહકા નામ ઝબાનસે નીકલા, તો રહમતકે ફરીશતે. ઉસસે અલગ હો-જાતે હેં. અવલાદકો નેક-નામસે પુકારના, નરમીસે નસીહત કરના, તરબીયત ઇલમે દીનકી કરના, કે વોહ ખુદાકી અમાનતે જાન હે. પરવરીશકે વાસતે તુમ્હારે હાથમેં દીયે હેં. હલાલ રોજી પયદા કરનેકા હુનર, ઓર હરામ ચીઝસે બચનેકા તરીક, ઉનકો સીખાના તુમ પર ફરઝ હે.

બયેત.

બીયા-મુઝ પરવરદા-રા દસ્તે રંજ,
અગર દસ્ત દારી ચું કારૂં બ-ગંજ.

યાને અપને બચ્ચોંકી પરવરીશ કરો, ઉનકો રોટી કમાનેકા કુછ હુનર સીખાવ, અગરચે તુમ્હારે પાસ કારૂનકા ખઝાના, માલો જર હે, તો ઉસપર કયા એતેબાર. ઉનકો મીલેગા યા નહીં. અગર હુનર આતા હે, તો કીસીકા મોહતાજ ન-હોગા.

મસઅલા—૨૬—અલ ઈમ-તીદાઓ, બીલ યમીને. સીધે હાથસે કપડા પેહનના, સીધા પાવં અવ્વલ પાય-જામેમેં ડાલના, ઘરમેં પેહલે સીધા પાઉ, બિસ્મિલ્લા બોલકર દરવાઝેકે અંદર રખના. ખુસુસન મસજીદમેં દાખીલ હોનેકે વકત, સીધા પાઉં પેહલે દાખીલ કરના, બડી બરકતે રીઝકકી અલામત હે. ઓર ઉલટા ઉસસે કરના, યાને બાયાં પાઉં પેહલે પાય-જામેમેં ડાલે, યા બાયેં હાથકી આસ્તીન અવ્વલ પેહને, તો યે દુરવેશી, ઓર શામતે બદકી અલામત હે.

મસઅલા—૨૭—અદ-દેહકે ઈલ મકાબેર. કબ્રસ્તાનમેં હંસના, દુરવેશીકી અલામત, ઔર કમાલ ગફ્લત હે. કે વોહ જાયે ઇબરત, ઔર બાકી હે. કયસે કયસે બાદશાહ, અમીર, તવંગર, આમીલ, ફાઝીલ, વહાં આસુદા હુવે હેં. ઉનકા ક્યા હાલ હે ? ખ્યાલ કરકે અપની મૌત યાદ કરના. હદીસે શરીફમેં હે, કે ઇમાનદાર હર રોજ ચાલીસ મરતબે તોબા કરતા હે, ઔર રીઝકમેં બરકત હોતી હે. કભી મુફ્લીસ, નંગા ભુકા હરગીઝ ન-રહેગા.

મસઅલા—૨૮—અત તકદ-દોમો અલલ મશા-યેખ. ઝઇફોંકે આગે આગે બ-તઔર હિકારત ઉનકે, ઔર ફ્ખ્ર અપને રાહમેં ચલના, મુફ્લેસી લાતા હે. બુસ્તાનુલ આરેફીન, મેં હે. અન અબી બક-રીન, રદી-યલ્લાહો અનહો, અન-નહુ; શકા ઇલય-હે રજો-લુન, અન સુઇલ હાલે, ફ-કાલા લાઅલ-લકા કદ-દમતા અલા મન હોવા, મોસીન-નુન મીનકા, હઝરત અબુ-બકર સીદ્દીક રદી, સે રિવાયત હે, કે આપકે પાસ કીસી શખ્સને અપને રંજ, વ બદ-હાલી કી શીકાયત કી. આપને ફરમાયા, શાયદ તુ રાહમેં કીસી પીર મર્દકે આગે આગે બે-અદબીકી રાહસે ચલા હે. ઔર ઉસ બે-અદબીકે બાએસ, બરકત રીઝકકી જાતી હે. ઔર શામત મુફ્લસીકી આતી હે. યે છોટીસી બે-અદબી કીતની બડી તાસીર કરતી હે. આદમીકો ખબર નહીં હોતી. કભી અપની તદબીર પર હંસતા હે, કભી અપની તદબીર પર રોતા હે. સલાતે મસઉદીમેં લીખ્ખા હે. કે એક રોજ હઝરત અલી મુરતઝા રદી, ઘરસે અપને એક મસઅલા પુછનેકો રસુલ સલ, કી તરફ ચલે, રાહમેં એક બુઢ્ઢા યહુદી મીલા, કુછ બાતેં આપસે કરને લગા, આપ

ઉસકો જવાબ દેતે થે, ઔર જલ્દ ચલતે થે. વોહ આપકે બરાબર જલ્દ ન ચલ-સકા; પીછે રેહ-ગયા. જબ આં-હઝરત સલ, કો ખીદમતમેં આયે, વોહ મસઅલેકી સુરત પુછનેકી ભુલ ગયે. બહોત તંગ હુયે. આખીર હઝરતસે અર્ઝ કી, કે એક મસઅલેકી સુરત પુછનેકી ખાતીર આપકી હુઝુરમેં જલ્દ ચલકર ઘરસે આયા હું, મગર વોહ સુરત ફરામોશ હો-ગઇ. ઔર ફરામોશી એક બડી બલા હે, ખુસુસન આલીમ શખ્સકો. આં-હઝરત સલ, ને ફરમાયા, રાહમેં શાયદ કીસી પીર મર્દકે સાથ ચલનેમેં સબકત કરકે આયે હો. આપને કહા, હાં, એક યહુદી કાફીર મીલા થા, ઔર મુઝે મસઅલા દર્યાફ્ત કરનેકી જલદી થી, આં-હઝરત સલ, ને ફરમાયા, જાઓ, ઔર ઉસ બુડહેસે મોઆફ માંગો, ઉસકા દીલ શિકસ્તા હુવા હે. જબ વોહ ખુશ હોગા, તબ યે બલા ફરામોશીકી ખુદા, તુમ્હારે દીલ પરસે ઉઠા લેગા, ઉસી વક્ત હઝરત અલી રદી, ઉસ બુડહે યહુદીકે પાસ આયે, ઉજર ખાહી કીયે ઉમ પીર મર્દને યે તવાઝો અહલે ઇસલામકી દેખી, દર હાલ મુસલમાન હુવા, ઔર આપકે હમરાહ આં-હઝરત સલ, કો ખીદમતમેં આયા, ઔર અલી મુરતઝા રદી, કોભી ઉસ મસઅલેકી સુરત યાદ આ-ગઇ. ખુલા-સતુલ હકાયેક, મેં લીખ્ખા હે. રોવેયા અન બા-અ-દીસ સ-લ કે

અન્નહુ કાના ફી બની ઇસરા-ઇલ, ઇજા તકદ-દમસ સગીરો, કુદદા-મલ કબીરે, અવીલ જાહેલો કુદદા-મલ આલેમે. ઇન શકતીલ અરદો, ફબ-ત-લ-અતીસ સગીરો, વલ જાહેલો. રિવાયત હે, બાઅઝ ઉલમાયે સલફસે કે બની ઇસરા-ઇલકે ઝમાનેમેં જબ વક્ત કે, એક લડકા બડે બુડહેકે આગે ચલા, યા જાહીલ, કોઇ

આલીમ શખ્સકે આગે સખ-તર કીયા, તો એક વક્ત ઝમીન શક હો-ગઇ, ઓર ઉસ જવાન જાહીલકો નીગલ ગઇ. અદના બે-અદબીકે બાએસ, યે ગઝબ ખુદાકા નાઝીલ હુવા. અલ્લા—હુમ્મા આઉઝ્નો મિન ફઝ્લે બલા-ઇદ દુન્યા, વ અઝા-બીલ આખેરા.

બયેત.

ચંદ રોઝે કે દરીં ખા-નયે તન મેહ-માની,

બા-અદબ બાશ કે ખાસીયતે મેહમાં અદ-બસ્ત.

યાને ચંદ રોજ, તુ ઇસ ખાકી બદનકે ઘરમેં મેહમાન આકર રહા હે, ખબરદાર અદબસે રહો. કે મેહમાનકી ખાસીયત અદબ હે. ઓર દીન ઇસલામ, શરીયત, ઓર તરીકત, સબ અદબકા રાસ્તા હે, માલીક ઘરકા સબ દેખતા હે. યે બે-અદબીયાં ઉસકે હુઝુરમેં કર રહે હેં. સુબ્હાનલ્લાહ-કે કાએદેકે હુકમમેં અપની નફસાની, ઓર હવવાની અકલકે સબબ, જોરસે રખના, વ સુરાખ કરતે હેં, ઓર ઉસકો તોડતે હેં, આખીર એકદમ ઉસકા નતીજા મીલને-વાલા હે.

મસઅલા—૨૯—ઇલ-કાઉિલ કુ-મ-લે હૈયા. જુંકો જીતા છોડના ફકીરીકી નશાની હે. અગર કપડોંમેં જું નઝર આઇ. ઉસી વકત ઉસકો માર ડાલના નાખુનસે, અગર જીતી છોડદે, તો ચાલીસ રોજ તક બ-ગેર ખાને પીનેકે વોહ જું હા-લતે સકરાતમેં જીતી રેહતી હે, ઓર ઇસ શખ્સકે હકમેં હા-લ-તે સકરાતકે અંદર બદ દુઆ કરતી હે, અગર મારડાલા, તો ગોયા ઉસકો અઝીયતસે આઝાદ કરદીયા.

મસઅલા—૩૦—તરકે નસી-જીહ અન-કબુતે, ફીલ બયતે, ચુરેસુલ ફેકરા. મકડીકે જાલે ઘરમેં રેહને દેના દુરવેશી લાતા હે. ઓર બહોત નહસ હે. અગર ઘોડેકે તવેલેમેં જાલે હેં. તો જાનવર દુબલે લાગીર હો-જાવેંગે, ઓર યે અલામત, વયગાનીકી હે. જીસ તરેહ બુમ, યાને ઘુવડકા ઘરકી છત પર બયેઠના-ભી નશાની વયરાનીકી હે.

મસઅલા—૩૧— અન તમશ-શતો ફીલ કીયામે, ચુરે-સલ ફેકરા, ખડે રેહકર કાંઘી, યા સરકે બાલોંમેં કંઘી કરના દુરવેશી લાતા હે. ખુલા-સતુલ હકાયેક-મેં લીખ્ખા હે. **મન તમશ-શતા** કાયે-મન, રકે-બહુદ દયનો, રીદ દુન્યા, જો ખડા રેહકર શાના કરેગા. દુન્યામેં કરજ-દાર હો-જાયેગા. ઇસી તરેહ દુસરી દુસ કંઘી યા દુસરેકી અપને બાલોંમેં હરગીઝ નહીં ફીરાના.

મસઅલા—૩૨—તરકુલ અક-બાયે, વલ કના-સતે ફીલ બયતે, ચુરેસુલ ફેકરા. કચરા ઝાડા હુવા ઘરમેં એખ્ખીઠ્ઠા કરકે રખના દુરવેશી લાતા હે. **સલાતે મસઉદી,**મેં પ્રમ બાબત હદીસ બ્યાન કીહ. **ઇન-નહ્નાહા તૈયેબુન. યોહીબ્બુત તૈયેબા નઝીફુન, યોહીબ્બુન નઝા-ફતા કરી-મુન, યોહીબ્બુલ કરામા, ફ-ત-નઝ ઝફુ અફના-અકુમ, વલા-હુ-તે-કુમ, વ લા-તશબ્બહુ બિલ યહુદે, ફેઇન્નહુમ યજ-મઉ-નલ કના-સતા, ફી દા-વ-રે હીમ.** યાને અલ્લાહ પાક હે. પાકીઝાકો દોસ્ત રખતા હે. કરીમ હે, કરમ કો દોસ્ત રખતા હે. તુમ્હારે ઘરકા સહન, દેવડી પાક સાફ રખ્ખો, યહુદકે માનીંદ કોડા જમા કરકે ઘરમેં મત રખ્ખો.

મસઅલા—૩૩—અલ અમી-નુલ ફાજે-રતો, ચુરે સુલ ફુકરા, ઝુટી કસમ ખાનેસે શામત આતી હે દુસરી હદીસ. **અલ-ય-મી-નુલ ફાજે-રતો, યો-ખરરે-બુદ દીયારા, વ યન-ફુસુલ આમાર.** ઝુટી કસમ મુલ્કકો વયરાન કરતી હે, ઓર ઉમરકો ઘટાટી હે. **ઇઝહા-રૂલ હીરસે ચુરે સુલ ફુકરા.** બહોત હીર્સ ઝાહીર કરનાભી દુરવેશીકા નીશાની હે. હદીસમે વારીદ હે, **મન અસ-બહા, વ-અદ-દુન્યા, અક-બરો હુમ-મહુ, અલ ઝ-મલ્લાહો ફુક-રન. લા યબ-લોગો ગના-અહુ.** જો શખ્સ ફજર હોતે-હી દુન્યા જમા કરનેકી ફીકરમે પડતા હે, તો ખુદા ઉસપર દુરવેશીકો ભેજતા હે. કે વોહ શખ્સ હરગીઝ તવંગરી પર નહીં પહોંચ સકતા.

મસઅલા—૩૪—અન-નવમો, બય-નલ ઇશા-અયને ચુરેસુલ ફુકરા. યાને મગરેબ, ઓર ઇશાકે દરમ્યાન, સોના દુરવેશી લાતા હે. યાને ઇશાકી નમાઝ પરહનેકે અવ્વલ સો રહા. **ચુકરે-હુન નવમો, ફી અવ્વલીન નાહુારે, વ ફી મા બય-નલ મગ-રેબે, વલ ઇશાએ,** સો રેહના દીનકો મગરૂહ હે, દીનકો શુરૂમં, ઓર મગરેબ ઇશાકે દરમ્યાન, હદીસકા મઝમુન હે. **મન નામા વલમ યોસલ્લેફ્સલા-તલ અશી-યતે, ફ યકુ-લુલ મલા-યે-ક-તો, મા નામત અયના-કા વમા કર્રત અયના-કા, દ-અ-સ-કલ્લાહો, બય-નલ જન્નતે વન્નાર, કમા હબસ-તના બય-નસ સમાયે વલ અરદે,** જો શખ્સ સો રહા, ઓર નમાઝ ઇશાકી અદા નકી, તબ ફરીશ્તે કેહને હેં, બદ દુઆ ઉસકો, ન સોવેં તેરી આંખે, ખુદા તુજકો કયેદ રખ્ખે, જન્નત ઓર દોઝખકે દરમ્યાન, જયસા-કે તુને હમકો આસમાન ઓર ઝમીનકે દરમ્યાન મુકયદ રખ્ખા હે. ફરીશ્તે આમાલ-નામા લીખને-વાલે ઇશાકી નમાઝ પઢનેકે બાયદ,

અમલ—નામા ખત્મ કરતે હેં, ઔર ઉસ મુસલીકા સુલતાનુલ ઇયલકા ખિતાબ દેકર ચલે જાતે હેં, ઔર જબ ઇશાકી નમાઝ ન પરહી. ઔર સો ગયા હે, તો શાયદ ફીર ઉઠેગા, ઔર વક્ત ઇશાકા આખીર શબ તક હે, ઇસ અરસેમેં નમાઝ અદા કરેગા. ઐસી ઇંતેઝારીમે ફરીસ્તે અટકે રેહતે હેં, ઔર બદ દુઆ કરતે હેં.

મસઅલા—૩૫—કસ્રતુલ ઇસ્તે-માયે લિલ ગીનાયે, યુરેસુલ ફુકરા,લઐ-નલ્લા-હુલ મુગન્નીના,વલ મુગન્નીયાત.જ્યાદા સુના ગાના બજાનાબી આખીરકો દુરવેશી લાતા હે. ખુદા લાઅનત કરતા હે. ગાને-વાલે મરદોંકો. ઔર ગાને-વાલી ઔરતોંકો, ક્યુંકે વોહ શયતાનકે ફાંસે ઔર જાલ હેં, અપઝ્ઝે દાના મરદોંકો ઉસમેં ફંસા-કર અપની તરફ ખેંચતા હે.

મસઅલા—૩૬—રદ-દુલ સાયે-લીલ લઇ, યતુફા બીલ લયલે, યુરેસુલ ફુરકા. રદ કરના સાયેલકો, જો રાતકે વક્ત રોટી માંગને નીકલતે હે, દુરવેશી લાતા હે. શરહ અતુલ ઇસલામ,મેં હે. મનિન ત-હુ-રા સાયે-લન અન બા-બીહી, યોઅજ-જેઓ ફીન્નારે, અલફા સના. જીસને ફકીરકો અપને દરવાઝેસે ઝીડકા કર હાંક દીયા, તો હજાર બરસ તક દોઝખકે અઝાબમેં રહેગા.

ફાયેદા—રિવાયત હે, કે એક માલ-દાર તાજીર, મીસરકા દસ્તરખાન પર બયઠા હુવા, અપની બીબીકે સાથ ખાના ખાતા થા, ઔર મુર્ગે બીરયાન, ઔર મેદેકી રોટીયાં મૌજુદ થીં, એક ફકીરને પુકારા. ઉસ તાજીરે બખીલને ઝીડકા દીયા. બીબીસે કહા, દરવાઝા બંધ કરલે. ગુલામકો તાકીદ કર, કોઇ યહાં તક આને ન-પાવે, ફકીર

शीकस्ता दील होकर चला गया. थोडे दीनमें ताजीरको शामत आइ, माल बरबाद गया. तीजारतमें बडा नुकसान आया. बरबार बीक-गया. जोझा मुतल्लका होगइ, ताजीर दर बदर गदाइ करने लगा. चंदरोज बाद जैवजये मजकुराने एक मालदार शख्ससे नीकाह कीया एक रोज मुरगे बीरयान, ओर मेदेकी रोटीयां खानमें धरी हुइ थीं, ओर अपने शोहरे सानीके साथ बयेठ-कर खा-रही थी. यकायक फकीरने दरवाजे पर पुकारा, उस मालदार ने एक रोटी, ओर मुरगे बीरयान तोडकर बीबीको दीया, के जाकर फकीरको देवे. बीबी गइ, ओर जाकर फकीरको दी. ओर उधरसे रोती हुइ आइ. शोहरे सानीने पुछा, कया हाल हे? बोली ये फकीर मेरा पेहला शोहर बडा मालदार ताजीर था, झमानेकी गरदीशने उसको मांगने लगाया हे शोहरे सानीने कहा, ये झमानेकी गरदीश नहीं, बलके इंनसाफ हे, में वोही फकीर हुं, जीसको झीडका-कर दरवाजेसे हांक दीया था. ओर तुजको दरवाजा बंद करनेको भेजा था. उसका सरा माल खुदा ने मेरे कबजेमें दीया. ओर तुजको-भी मेरे पास पहोंचाया. खुदा, से हरदम पाक रखना चाहीये. पर आदामे शरीअतको छोडना नहीं.

मसअला-उज-तर कुक तक-दीरे, फील म-इ-शते चुरे-सुल फुकरा तकदीरको मइशतमें छोड देना दुरवेशी लाता हे. याने युं ख्याल करना. के हम अपनी अकल, ओर तदबीर ओर मेहनतसे कमाते हें. ओर उडाते हें. ये बुरी बात हे. दुसरे मायने ये हें. तकदीर याने अंदाजा मइशतमें छोड देना. याने आमदनीसे ज्यादा खर्च कर डालना दुरवेशी लाता हे जब ये आयत "व अकरे दुल्लाहा कर-दन हु-स-ना." की नाझील हुइ. याने कर्ज दो, करजे हसना. के

એકકે બદલમેં ૭૦ તુમકો મીલેંગે. તબ અબુ વહ-દાહ રદી, કે દો બાગ થે, આપને રસુલ સલ. સે અર્ઝ કી, કે મેરી ઇમાલકમેં દો બાગ હેં, સો મેં અલ્લાહ, કો કર્ઝ દેતા હું. આં-હઝરત સલ, ને ફરમાયા, તકદીર, ઓર તદબીર, દોનોં બરહક હેં મઇ-શતકે અસબાબમેં. એક બાગ, તુમ્હારે અયાલ, ઓર ઇતફાલકે ખર્ચે સાલાયાનાકે વાસ્તે રખ્ખો. ઓર એક બાગ, અલ્લાહ-કે નામ પર વકફ કરદો. ઇજ-અલ ઇહદા-હુમા, લિલ્લાહે તઆલા, વલ ઉખરા મઇ-શતલ લકા વલે ઇયા-લેકા. બાઅઝે મુકામ પર તવંગરોંકા તરજુમ હે.

રૂબાઇ.

તવંગરાં-રા વકફ અસ્ત નજરે મેહમાની,
ઝકાતો ફીતરા વ એતાક વ હદીયા કુરબાની.
તુકે બ-દૌલતે કશાં રસી કે ન તવાની,
જુઝ ઇં દો રકઆત વ આં હમ બસદ પરેશાની.

ઓર બાઅઝ મુકામમેં ફકીરાંને સાબીરકો તરજીહ હે.

કિતઆ.

ગર ગની જર બ દામન અફશા-નંદ,
તા નઝર દર સવાબે ઉ ન-કુની.
અઝ બુઝુર્ગાં શુનીદા અમ બિસ્યાર.
સખે દુરવેશ બેહ ઝ બુઝલે ગની.

મસઅલા—૩૮—કતી-અતુર રહેમ, યુરેસુલ ફકરા, કાટ ડાલના ખેશોંકી મોહબ્બત, ઓર ઉનપર અહસાન ન-કરના, દુરવેશી લાતા હે. બાઅઝે તવંગર, દુન્યાકે હરીસ, ખુદાકો ભુલકર અયસા કરતે હેં. ઓર ગરીબ ખેશોંસે અલગ હો-જાતેહે, તુમરૂ ઠે હમ છુટે, અયસા કરના બહોત બુરા હે, બાઅઝ જવાન લડકે, જબ કુછ દુન્યા કમાને લગે, અપની જોરૂકે તાબ્બે-દાર બન જાતે હેં, ઓર અલગ ઘર કરતે હેં, અપને ગરીબ માં-બાપકો ખેશોંકો ભુલ જાતે હેં, કમ-બખ્તીકી નશાની હે. ફરઝંદકા ગોશ્ત, પોસ્ત, ઓર ઉસકી સબ કમાઇ, માં, ઓર બાપકા માલ હે. મગર જવાનીકી ગફલતકે સબબ સુઝતા નહીં.

મસઅલા—૩૯—અત્ત તઅવ-વાદો અલલ કિજબે, યુરેસુલ ફકરા. ઝુટ બોલનેકી આદત રખના, દુરવેશી લાતા હે. રીઝક ઓર ઉમરકો ઘટાતા હે. ઓર ખુદાકી લાઅનતમેં ગીરફતાર કરતા હે. હદીસમેં આયા હે. બીરરૂલ વાલે-દયને યઝીદો ફીલ ઉમરે, વલ કીજબો યન-કોસુર રીઝકા. માં-બાપકે સાથ નેકી કરનેમેં ઉમર જ્યાદા હોતી હે. ઓર ઝુટ બોલના રીઝકકો ઘટાતા હે.

મસઅલા—૪૦—અપને ફરઝંદોંકા બદ દુઆ કરનેસે દુરવેશી આતી હે. હદીસે શરીફમેં હે. લા-તદઉ અવલા-દકુમ બિલ મવતે, ચુરેસુલ ફકરા. મત દુઆ કરો, અવલાદકે હમકેં મૌતકે વાસ્તે, કે ઉસસે દુરવેશી આતી હે. બલકે ઉનકે હકમેં નેક દુઆ હિદાયતકે વાસતે માંગો. દુઆ-ઉલ વાલેદે, લે વ-લ-દીહી, ક દુઆ-ઇન નબીયે, લે ઉમ્મતીહી. દુઆ બાપકી અપને ફરઝંદોંકે હકમેં કએસી હે. જયસે પયગંબરકી દુઆ ઉસકી ઉમ્મતકે હકમેં. યાને જલ્દ કુબુલ હોતી હે.

મસઅલા-૪૧-દુઆ-ઉલ અબ-વયને બે-ઇસમે-હીમા ચુરેસુલ ફલરા. પુકારના ઓર બુલાના, માં-બાપકો ઉન્હોંકા નામ લેકર ફરઝંદોંકે હકમેં બદ હે. દુરવેશી લાતા હે, બે-અદબી ઓર નહસી-યત હે. ઇસી તરેહ શોહરને ઝોજાકો, ઓર ઝોજાને અપને શોહરકો નામ લેકર પુકારના નહીં, નહસો-યત હે.

મસઅલા—૪૨-ફરઝંદોંકો વાજેબ હે, કે અપને વાલે-દયેનકે હકમેં દુઆયે ખયેર હમેશા માંગના. ચુનાંચે દુઆયે માસુરામેં અત્ત-તહીયાતકે બાઅદ હમેશા. રસુલ સલ, ને ફરમાયા હે. અલ્લા હુમ્મગ-ફેરલી વલે વાલે-દૈયા વલે ઉસ-તાજી, વ-ગયરા. ઇસમેં બરકત હે, અગર તરક કરેગા, દુરવેશી, ઓર મનહુસી હે. ઇજા ત ર કલ અબ-દુદ દુઆઆ, લિલ વાલે-દયને ફઇજાહુ યન કતેઓ, અન-હુર રીઝકો. જબ બંદા, અપને માં-બાપકે હકમેં દુઆયે ખયેર કરના તરક કરેગા, તો ઉસકા રીઝક ઝુદાકી દરગાહસે મુન-કૌ હોતા હે.

મસઅલા—૪૩—ફતાવા-ખાની, મેં લીખ્ખા હે. મન કાના ફુકરે-હુ તથી-લન, કાના રીઝ-કોહુ દેખેકા. જીસકે નાખુન બડે હેં, તો ઉસકા રીઝક, તંગ હોતા હે. અહયા-ઉલ ઉલુમ, મેં અબુ હોરયર-રા રદી, સે રિવાયત હે. યા અબા હો-રયરા, કલ્લેમ અઝફા રકા, ફઇન્ન શ-શય તાના, યક-ઓદો અલા મા તાલા મીનહા. અય અબુ હો-રયરા રદી, તુમ્હારે નાખુન કતરા કરો, અગર બડે હુયે, તો શયતાનકો ઉસપર બયેઠનેકી જાગે મીલતી હે.

ફાયેદા—કિફાયે શાઅબી, મેં હે. કે જનાબતકી હાલતમેં નાખુન કતરના ન-ચાહીયે. કયુંકે કયામતકે રોઝ, અલ્લાહકે નઝદીક નાખુન ફર્યાદ કરેગા, કે ના-પાકીકી હાલતમેં ઇસ બંદેને મુજકો જુદા કીયા, ઓર લાઅનતકે ફરીસ્તોંને મુઝે અજાબમેં રખ્ખા, અગર ગુસલ કર લેતા, ઓર બાઅદ જુદા કરતા, તો રહમતકે ફરીશ્તે મુઝે આસુદા રખતે, તબ બંદા પુછા જાયેગા. ઇસી તરેહ હજામત કરના યાને સર મુંડાના, કયુંકે જનાબતકી હાલતમેં બાલ નાપાક જુદા હોવેંગે, ઓર ગુસલકે બાઅદ પાક જુદા હોવેગે. હજામતકે માઅને અસલ અરબીમેં સીંગી લગાના ખુન નીકાલના હોતા હે. ઓર હજ્જામ ખુન નીકાલને વાલેકો કેહતે હેં, ઓર મુંડાનેકો હલકુર રાસ કેહતે હેં, ઓર હીંદુસ્તાનમેં હજ્જામ મુ-તરાશકો કેહતે હેં, જીનકો અરબી ઇસ્તીલાહમેં દખલ હે, વોહ લોગ બખુબી ઇસ તફાવત માઅનેકો સમઝતે હેં.

મસઅલા—૪૪—અલ-બુખલો રીઝ-ઝકાતે, વસ સ-દ-કાતીલ વાજે-બાતે, યુરેસુલ ફકરા, બખીલી કરના ઝકાત દેનેમેં, ઓર સદકાત, વાજેબાતકે અદા કરનેમેં, ફકરવેશીકા સબબ હોતા હે,

સદકાત, વાજેબાત. જયસે ઝકાત, ફીતરા, કુરબાની, કફ્ફારા–રયે સુમ, વં યમીન વ–ગયરા હે, બશા–શેરીલ બુખલા–આ, ફીલ માલે, બે વારે સીન, અવ્ હુદ્દે–સીન, ખબર સુનાઓ બખીલોંકો, માલકી બાબત, યા વારીસ લે–જાઇગે, યા કુછ હાદીસા પડેગા, ઓર તબાહ હો–જાવેગા. ઓર ખુદાકા હક વયસાહી તુમ્હારી ગરદન પર કાયેમ રહેગા.

મસઅલા–૪૫–અલ મસ–અ–લ–તો, બેલા એહ–તેયા જીન, મન ફ–ત–હા અલા નફ–સીહી, બાબલ મસ–અ–લ–તે ફ–ત–હલ્લાહો અલય–હે, બાબલ ફકરે, સવાલ કરના બ–ગયેર એહતેયાજકે દુરવેશી લાતા હે. જીસને ખોલા અપને ઉપર દરવ ઝા માંગનેકા, ખોલતા હે, અલ્લાહ તઆલા, ઉસકે ઉપર દરવાઝા દુરવેશીકા.

મસઅલા–૪૬–અલ ખીયા–નતો, ફીલ અમા–નાતે, યુરે-સુલ ફકરા. અલ અમા–નતો, તજર રૂર રીઝકા, વલ ખીયા નતો, તજલબુરૂલ ફકરા. ખીયાનત કરના અમાનત દારીમેં, સબબ દુરવેશીકા હે, કયુંકે અનાનત રીઝકકો ખેંચતી હે. ઓર ખીયાનત દુરવેશીકો ગુલાતી હે.

મસઅલા–૪૭–અઝ–ઝીનાઓ, યુખરે બુલ બીના. ઝીના–કારી, તમામ બુન્યાદ ખરાબ કર દેતી હે. ઇસ–નાને લા–યજ તમે–આન. અઝ–ઝીના, વલ ગના. દો ચીઝેં, હરગીઝ જમા ન–હોતી હેં, બદકારી, ઓર તવંગરી. યાને અગર બદકારી શુરૂ કરેગા, જલ્દ ફકીર બન જાયેગા, ઇસ–નાના લા–યજ તમે–આન. સલા–તુદ–દોહા, વલ ફકરો. દો ચીઝેં હરગીઝ ન જમા હોવેંગી. દોહાકી નમાઝ, ઓર મુફલેસી. યાને જો કોઇ દોહાકી નમાઝ હમેશા પઢેગા, કભી મુફલેસકે સબબ તંગ હાલ ન–રહેગા.

મઅસલા—૪૮—અલ-અકલે ફીઝ ઝુલ-મતે, ખાના અંધેરેમેં બયેઠ-કર બદ હે. ઇન્નાહુ લાયક-અદો ફી બય-તીન, મઝલે મતીન, હત્તા યદ્દાઅા ફી-હુસ સીરાજ. તહકીક આં-હઝરત સલ, કભી અંધેરે ઘરમેં નહીં બયેઠતે થે. જબ તક વહાં ચીરાગ રોશન કીયા જાયે. હઝરત સલ, ને બડી તાકીદ કી હે, ઇબ્તીદા કરના નમકસે તઆમકો, ઓર ખતમ કરના ઉપર નમકકે. ઇસમેં ચાલીસ બીમારી યોંસે અમન હોગા ઓર બરકતે રીઝક હોગી.

મસઅલા—૪૯—મન-મનાઅા ખમી-રન, ફઇન્નહુ યુરે-સુલ ફકરા. જીસને મના કીયા ખમીર માયે રાટીકા, હમસાયેકે તઈ દેનેકે વાસ્તે, મુફલેસીકા વારીસ હોવેગા. બુસ્તાને ફકીહ અબુલ લેસ, મેં લીખતે હે, કે અહલે અરબ, અકસર ખમીર ગીહું-કે આટેકા બના રખતે હેં, હમસાયે વ-ગયરા વ-ગયરા, જો માગે દરેગ નહીં કરતે, ખમીરી રોટી, ઉસીકે મીલાનેસે બનતી હે, હઝરત બીબી આયેશા રદી, સે રોવાયત હે. મન બ-જ-લા બે-જારીહી મિસકા-લન મિનલ ખમીરે, કાનાજ-બ-લન, ફી મીઝા-નીહી યોમલ કિયામા. જીસને બખશીશ દીયા, અપને હમસાયેકો, એક મિસકાલ ભર ખમીર આટેકા, તો કલ કયામતકે દીન, એક પહાડ બરાબર હો-જાવેગા. જબ વોહ સવાબ ઉસકે મીઝાનમેં લાકર રખેગે. ઓર મિસકાલ અરબકે મુલકમેં સ્હાર, વ નીમ માશા વજન હોતા હે.

મસઅલા—૫૦—દુઆ-ઉસ સુએ, અલલ વાલે-દયને, યુરેસુલ ફકરા. માં-બાપકો બુરા કેહના, ઓર બદ દુઆ કરના, યા રંજીશ રખના, દુરવેશીકો મીરાસ દેતા હે. અગર વાલે-દયેન બચ્ચોકે હકમેં બદ દુઆ કરેંગે, તો દુરવેશ નહીં બનેંગે. અગર ફરઝંદ અપને વાલે-દયેન હકમેં બદ દુઆ કરેંગે, તો ફરઝંદ મુફલીસ હો-જાવેંગે.

મસઅલા—૫૧—અન-નવમો, વક-તસ સુબહે, ચુરેસુલ ફકર. સુબ્હોકે વકતકી નીંદ, દુરવેશ મુફલીસ કરતી હે. ઈથાકા વન નૌમો, કબ-લલ ઇશાએ, વ બઅ-દસ સુબહે. ખબર દાર છબાકે કબલ, ઓર સુબ્હા હોનેકે બાઅદ સોના નહીં, કે રહમતસે ફરીશતે ઇન વકતોંમેં નાઝીલ હોતે હેં. જબ આદમી ઉસ વક્ત જાગતા હે, રહમતસે બરકત પાતા હે. જબ સોતા રેહતા હે, રહમતસે મહરૂમ હોતા હે. હઝરત અબ્દુલ્લા, ઇબ્ને અબ્બાસ રદી,ને અપને કીસી ફરઝંદકો સુબ્હોકી નમાઝકે વકત સોતા હુવા દેખા, તો ખફા હોકર ઉસે જગાયા, ઓર કહા, લા અના-મલ્લાહો અય-નયકા, અ તનામો ફીસ સાઅ-તીલ-લતી, તુક-સમુર રીઝકો. ખુદા તેરી આંખોંમે નીંદ નદે. કયા તુ અયસે વકતમે સોતા હે, જો રીઝક બટનેકા વકત હે! મિનસ-સુન્નતે અંય-યકુમા, મિમ મના-મીહી કબ-લસ-સુબહે. કબલ સુબ્હોકે ઉઠના, સુન્નત તરીકા હ.

બયેત,

સુબ્હા સાદીક મરહમે કાફુર દારદ દર બગલ,
ગર ઇલાજે ઝખમે ઇસ્યાં મી-કુની બેદાર બાશ.

રિવાયત હે, કે એક રોજ, આં-હઝરત સલ, મસજીદસે સુબ્હોકી નમાઝ પરહ કર, બીબી ફાતીમા રદી, કે મકાન પર ગયે, દેખા, તો બીબી અપને બીછાનેમેં ચાદર ઓઢે લેટી હુઇ થીં, આં હઝરત સલ, ને ફરમાયા. કયા તુ મેરી બેટી હોકર, સુબ્હોકી નમાઝકે વકત સોતી હે! ઇસ વકત હર રોજ ખુદાકી દરગાહસે તીન ચીઝેં

તક્સીમ હોતી હૈં. એક તંદુરસ્તી, દુસરી ખુશ-બોઇ, તીસરી બરકતે રીઝકે રોજી. ફીર ગુસ્સે હોકર આપને કહા, કીસ લીયે ઇન ચીઝોંસે ખુદકો તુ મહરૂમ કરતી હે ! હઝરત બીબી ફાતીમા રદી. ઉઠ બયઠી, ફજર ખાડી. ઓર નરમીસે અર્ઝ કી, કે મેંને ફજરમેં વુઝુ નમાઝ અદા કીયા. ફરઝંદે કુયક, ઇમામ હુસેન રદી, રાને લગે, જબ બીછાને પર મુઝે નપાયે, ઇસલીયે ઉનકો સમઝાનેકે વાસ્તે ચાદર ઓઢકર બીછાને પર ઉનકે બરાબર આકર લેટ ગઇ હું. ઇતનેમેં જીબ્રાઇલ અલે, આયે, ઓર ગવાહી દી, કે ફાતીમા રદી. સચ કેહતી હેં. તબ હઝરત સલ, કા ગુસ્સા ઠંડા હુવા. ઓર ફરમાયા કે શરઇ મુકદ્દમાતમેં દુન્યાકે અંદર ફરીશ્તોંકી ગવાહી, મેં મકબુલ નહીં રતા હું, ઇસલીયે હુકમે શરીઅતમેં હે. કે બની આદમ ગવાહી દે. જીન, યા ફરીશ્તેકી ગવાહી, કાઝી હરગીઝ કુબુલ નહીં કરેગા.

મસઅલા-પર-લા યમસ-સોહુ ઇલ-લલ મુતહ-હરૂન. કુરઆને શરીફકો બે-વુઝુ હાથ લગાના નહીં ચાહીયે. સબ બડીકા બાએસ બલકે ગુનાહ હોતા હે. ઓર જો શખ્સ બેવુઝુ હમેશા કલામે મજીદકો હાથ લગાતે હેં, હમેશા મુફલીસ રેહતે હેં. કભી તવંગરી ઉનકો નહીં મીલતી મગર સમઝેં, ઓર તોબા કરેં, ઓર સુબ્હોકી નમાઝકે બાઅદ, તીલાવતે કુરઆન કરેં, તો બેશક મુફલેસી જાયેગી. ઓર તવંગરી આયેગી. અગરચે એક રૂકુઅ તીલાવત કરે.

મસઅલા-પઉ-ફકીહ અબુલ લેસ, રહ, કી તંબી-હુલ ગાફે-લીન, મેં લીખ્ખા હૈ ઇન્નહુ કાલા લે અલી-ઇન, વહ-ઓર આ-ખ-રા, ચૌઆમલ અરબા-આ, મિન કુલ્લે શાહ-વીન, ફઇજાહા યવ્મો નહ-સીન, વમા ખ-સ-ફુલાહો તઆલા, બે કવ-મીન,

વલા મ–સ–ખા, ઇહ્લા આખે–રીલ અરબા–આ, મિન કુલ્લે શહ–રીન, આ–હઝરત સલ. ને અલી મુરતઝા રદી. સે કહા. બચો હરએક મહીનેમેં આખીરી ચહાર શંબેસે, કે વોહ નહસ દીન હે, અલ્લાહ તઆલાકા અઝાબ ઝમીનમેં ખસ જાનેકા ઇસી રોજકો હુવા થા. ઓર ગુનેહ–ગારોંકે ચેહરે મસખ હો–ગયે ઓર બદલ ગયે, સોભી વોહી રોજ ચહાર શંબા, આખીર માહકા થા, ઇસી તરેહ શબે ચહાર શંબા, વ શબે યક શંબા, મુકારેબત કરનાભી મમનુ હે, દુરવેશી લાતા હે. અગર અમલ રહા, તો બચ્ચા બે–હયા, બદ–નસીબ પયદા હોગા. ઓર હમેશા મુફલીસ રહેગા.

મસઅલા–પઇ–મન ઇહ–ત–ક–રા અલગ્નાસે, બે તઆ–મીન, રમા–હુહ્લાહો બે ઇફ્લા–સીન, વ જુઝા–મીન. જે કોઇ ગલ્લા અનાજ બંદ કરકે આદમી–યોંમેં કહતકા નીયતસે જમા રખ્ખે, ગીરાં કીમત હોનેકી ઉમ્મીદ કરે. ખુદા ઉસકો આખીરકે તઈ ઇફ્લાસમેં, ઓર મરઝે જુઝામમેં ગીરફતાર કરદેગા, મન ઇહ ત–ક–રત તઆમા, અર–બ–ઇના યવ–મન, યતલો–બુલ કહતા, ફ અલય–હે લાઅ–નતુલ્લાહે, વલ મલા–એ–ક–તે વન્નાસે અજ મઇન. વલા યક–બલુલ્લાહો મીનહો, ફર દન, વલા નફ્લા. જીસ શખ્સને અનાજ છુપાકર ચાલીસ દીન રખ્ખા, બેચના બંદ કીયા, ઓર ગીરાં હોનેકી ખાહીશ રખ્ખી, ઉસપર લાઅનત હે, ખુદા ઓર સબ ફરીશ્તોં–કી, ઓર સબ આદમીયોં–કી ખુદા ઉસકી ફરઝ ઓર નફીલ ઇબાદત, હરગીઝ કુબુલ નહીં કરતા.

મસઅલા—પય—કિમાર–બાઝીકા અસબાબ, ઓર આલાતે મઝામીર, ઘરમેં આર રખના, જીસસે બરકત જાતી હે, ઓર મુફલેસી

આતી હે. અગરચે ખુદ નહીં ખેલતા હે. લા તદ-ખોલુલ મલા-એ-ક-તો બય-તન, ફીહે ખમ-રૂન, અવ દફ-ફુન, અવ તંબુરૂન અવ નરદુન, લા યુસ-તજાબો દુઆ-ઓહુમ, વ યર ફઉલ્લાહો અન-હુમુલ બર-કતા. યાને નહીં દાખીલ હોને ફરીશ્તે ઉસ ઘરમેં, જહાં શરાબ રખ્ખી હો, યા દફ, યા તંબુરા, યા નરદ, ચોરસ, ધરી હો. ઉસ ઘરમેં રહેને-વાલોંકી દુઆ કુબુલ નહીં હોતી. ઓર ખુદા ઉન્હોંસે બરકત ઉઠા લેતા હે. જહવો લઅબકે અશીયા ઘરમેં રખને-સેભી આદમી ગુનહા-ગાર હોતા હે. અગરચે ખુદ ઉસકા ઈસ્તેમાલ નહીં કરતા હે, ઓર ઉસકા બર અકસ યે મસઅલા હે. કે કુરઆને શરીફ, ઈસી શખ્સને અપને ઘર લાકર રખ્ખા. ઓર પરહતા નહીં તો ગુનાહ-ગાર હોતા હે મગર નીયત કરે, કે ઉસકા ઘરમેં રખના બયરો બરકત હે અલબત્તા ગુનહા-ગાર નહોગા, બલકે ઇસ નીયતમેં સવાબકી ઉમ્મીદ હે.

મસઅલા—૫૬—વલ બોલો ફીત-તરીકે ચુરેસુલ ફરકા. રાસ્તેમેં પેશાબ કરના, સ-બ-બે ફલાસ હે. ઓર શરેઅ શરીફમેં અદાલતે શહાદત, ઉસ શખ્સકી સાકીત હોતી હે. ઇસી તરેહ રાસ્તેમેં કીસીને કુછ તઆમ, યા મેવા ખાયા, યા બરહના સર બાઝારમેં ગયા. ઉસકી ગવાહીભી નાકુબુલ હોગી, યાને વોહ શાહીદે આદીલ નરહા. ઓર મુફલેસી ઉસપર હુમલા કરેગી, તે બા ઇસ્તીગ-ફાર કરે, વહાં તક-કે તંવગરી ઉસકી તરફ ન આવેગી. જીસ તરેહ બાઝારમેં રાહમેં ખાના પીના. બોલ (પેશાબ) કરના મના હે. મન બાલા ફીત તરીકે ક અન્નમા બાલા અલા કબ-રીન. જીસને રાહમેં ઇસ્તીનજા કીયા, ગોયા ઉસને કબ્ર પર ઇસ્તીનજા કીયા. ગુનાહ હોનેમેં બરાબર હે.

મસઅલા—૫૭—હમેશા બેહુદા-ગોઇ,ઓર મસખરી કરના. હઝલીઆત કેહના મુફલેસી લાતા હે, ફ્રૂજ-તનેહુ, મિનલ હઝલે—યાને હઝલસે પરહેઝ કરો.

મસઅલા—૫૮—બરહના સર ખાના ખાના, બાએસે દુરવેશી હે. ઓરત અગર અપના સર બરહના કરે, તો ફરીશ્તા દુર ભાગ જાતા હે. સર બરહના કઝાયે હાજતકો જાના, યા બાઝારમેં ફીરના, ઇમાન-દારકો મના ઓર નહસ હે. કયું કે, અલ હયાઓ મિનલ ઇમાન. કયું કે હયા, ઓર અદબ ઇમાનકા જુઝ હે. મલ-લા અદ-બલા લહુ, લા દીના લહુ. જીસકો અદબ નહીં, ઉસકો દીન નહીં.

બયેત.

બા અદબ બાશ બાદશાહી કુન,
બે-અદબ બાશ હરચે ખાહી કુન.

મસઅલા—૫૯—સીજ-દયે તીલાવત નકરના, યા કીરાઅત પરહનેમેં સીજદેકી આયતકો છોડ દેના, યાને ન પરહના, બે-અદબી હે. ઓર બાએસ મુફલેસીકા હોતા હે, કે સીજદા કરના,પડેગા. ઇસ-લીયે આયતે સીજદા, જો ૧૪ મુકામ પર, કલામે મજીદમેં હે, ઉસ આયતકો ન-પરહના, શયતાનીયા ફીરકેમેં જાયેઝ હે, યે બસાયેસ બે ઇમાન હુયે હેં. ઓર હોતે હેં, અહલે સુન્નત, વ જમાઅતકી અલામાત આદાબે ઇસલામ, નશાને ઇમાન, કુસને આદાત હેં. ખીલાફે હુકમે શરેઅ કરનેસે, શામત ઇફલાસકી આતી હે, ઓર બરકત જાતી હે,

મસઅલા—૬૦—કીસી શખ્સકા શાના, (કંધી) આરી-યતન માંગના અપની દહીમેં કરના દૂરવેશી લાતા હે. સલા-સુન લયસા ફીહા ઇશ-તીરા-કુન, અલ મીશતો, વલ ખીલાલો, વલ મીસવા-કો. તીન ચીઝોંમેં શરાકત. (ભાગીદારી) કરના, જાયેઝ નહીં, શાના, ખીલાલ, ઓર મીસવાક

મસઅલા—૬૧—અલ બોલો ફીલ માઇદ દાયેમે મમનુઉન, વ ફીલ માઇલ જારી મકરૂ-હુન. બોલ (પેશાબ) કરના હોઝ, યા તાલાબમેં મના હે. ઓર જારી પાનીમેં બોલ કરના, મકરૂહ હે. ખમુ-સતુન ગુરેસુન નીસ-યાન. યાને પાંચ ચીઝેં અયસી હેં, કે ઉનકે કરનેસે નીસયાન, ઓર ફરામોશી. ઉસ આદમી પર જોર કરતી હે. ઓર આલીમ ઓર ફકીહ-કે વાસતે ફરામોશી, ઓર નીસયાન એક બડી આફત હે. અવ્વલ તાલાબ, યા હોઝમેં બોલ કરના, દોયુમ ખાકસ્તર, યા રાખકે ઉપર બોલ કરના, સીયુમ ચુહેકા જુઠા ખાના, યાને કીસી ચીઝ-મેંસે ચુહેને કુછ ખાયા હો, વોહ ચીઝ ખાનેસે ફરમોશી જયાદા બઢતી હે. ચહારૂમ, કીબલેકી તરફ મોંહ કરકે બોલ કરના, પંજુમ. ઝીંદગાની હરામ-ખોરીમેં ખોના.

મસઅલા—૬૨—બ-ગયેર લુંગી બાંધે નાહના, યા પાનીમેં, તાલાબ, ઓર હોઝકે બરહના (નંગા) ઉતરના, બાએસ મુફલેસીકા હોતા હે. બરહના ગુસલ, યા વુઝુ કરના, નીહાયત બદ. ઓર મનહુસ હે. ઇન-નલ્લાહા તઆલા હૈયુન. સતી-રૂન. યોહીબ્બુલ હયાયા, વસ-સતરા, ફ-ઇજા ઇગ ત-સ-લા અ-હ-દો-કુમ, ફલ યસ તતીર, તહકીક અલ્લાહ તઆલા, ઝીંદા હે સત્તાર હે. હયા, ઓર

સતરકો દોસ્ત રખતા હે, જો કોઇ એક તુમ–મેંસે જબ ગુસલ કરે, તો ચાહીયે–કે, લુંગી બાંધકર નહાવે, અગરચે તનહા મકાન હો. ફીરભી રહમતકે ફરીસ્તે મોજુદ હેં. બરહના શખ્સકો દેખકર ચલે જાતે હેં. ઔર લાઅનત કરને-વાલે ફરીશ્તે વહાં ઉસપર લાઅનત કરતે હેં, જબ તક કે વોહ શખ્સ કપડા પેહને, ઔર અયસાભી આં-હઝરત સલ, સે વારીદ હે. નહા અનીત તાઅર-રી, વલ બવલે ફીલ મગ-સલે, વ કાલા મન ફાઆલા જાલેકા, ફ અસા-બહુલ વસ-વાસો, ફલા યલુ-મન્ના ઇલ્લા નફ-સહુ. યાને મના કીયા. આં–હઝરત સલ, ને. બરહના નહાનેસે, ઔર નહાનેકી જાયે પર બોલ કરને–સેભી. ઔર ફરમાયા, અગર કોઇ અયસા કરેગા, ઉસકો સખ્ત બીમારી વસવાસ, ઔર વાહીમાકી લગેગી, ફીર વોહ હરગીઝ મલામત ન–કરેગા. મગર અપને નફસકો, યાને ખુદકે હાથસે અયસી બીમારી પકડેગા, કે જીસકા ઇલાજ નહીં હો–સકેગા.

મસઅલા—૬૩—બરહના હોકર સોનેકે બીછાને પર લેટનાભી નહસી–યત હે. જીન, યા શયતાનકે સાયેમેં ગીરફતાર હોગા, ઔર મુફલીસ બન–જાયેગા.

મસઅલા—૬૪—સોતે વ.ત પાય-જામા, યા લુંગ, ઉતાર કર સરકે નીચે રખકર સોના મનહુસ હે ઔર પૌફ–નાક, ખાબ દેખ-નેમેં આઇંગે.

મસઅલા—૬૫—બાઅઝે લોગ, અપને બીસ્તરકે પાસ હુજરેમેં લોટા મીટ્ટીકા, યા તશ્ત, યા સેલાબચી, બોલ કરનેકે વાસ્તે રખતે હેં, ઔર બ–સબબે બારાં, વ તારીકી, વ સરમાકે બાએસ, હુજરેકે બાહેર ઇસ્તીનજેકો નહીં નીકલ સકતે. અલ–ગરઝ બોલકી બરતો–સે

રહમત, વ બરકતકે ફરીશ્તે વહાં નહીં આ-સકતે, ઓર વોહ જાયે દેવ, યા પ્રફૂરીતસે ખાલી નહીં રેહતી. વયરાની, ઓર નહસી-યતકા સબબ હોતા હે.

મસઅલા—૬૬—મવલાના, ઝીયાઉદ્દીન સીનાઇને, ઇસ કીતએમેં દસ મનહુસ અશીયાકા નામ બતલાયા હે,.

કિતઆ.

અશ-રૂમ મ-ન-અત દુખુલા બય-તીન મ-લ-કન;
આલાતો કિમા-રીન ફોશે-ફૂત મસતુ રતુન.
ખમ-રૂંવ વ જ-ર-સુન વ કોના-સતુન, વ મીઝમા-રૂન.
કલ-બુન જીતુ-બુન મજ-મઓ બવ-લીન વ સુ-રતુન.

યાને દસ ચીઝેં અયસી હેં, કે રહમત, ઓર બરકત, કે ફરીશ-તોંકો ઘરમેં આનેસે મના કરતી હેં. યાને જીસ ઘરમેં યે ચીઝેં હેં, વહાં ફરીશ્તે નહીં આતે. કીમાર બાઝી, જુવા-બાઝી, શતરંજ, ગંજીફા, નરદ વ-ગયરા, મસતુર શય ખોલી જાવે, યાને બરહનગી, શરાબ, ઘંટી બજાનેકી, જીસે નરગોલાબી કેહતે હેં. ઘરકા કચરા ઝાડકર એક જગે ઘરમેં રખ્ખા હોવે, પુંગી, શહનાઇ, તુતારી, કરના, વ-ગયરા, કુત્તા, જુનુબ, યાને જનાબતકા યા એહતે-લામકા ગુસલ ન-કીયા, ઓર નાપાક બવઠા હે. ખોલ બરતનમેં જમા કરકે રખ્ખા હો, તસવીર જાનદાર હયવાન, યા ઇનસાનકી. જનાબ પય-

ગંબર સલ્લ, ને, ઓર ઉલમાયે કિરામ, ઓર ઉલમાયે ઉઝ્ઝામને મુસલમાનોં-કી ખયર-ખાહીકે લીયે. કિતાબોંમેં અયસી ચીઝેં, તમામ ઝાહીર લીખ દી હેં, કે ફુલાને કામ નહસ હેં. મત કરો, બરકત જાયેગી. ઓર મુફલેસી આયેગી, ફુલાને કામ સઆદતકે હેં, કે ઉસકે કરનેસે રહમત, ઓર તવંગરી આયેગી, ઓર મુફલેસી જાયેગી. અબ જો કામ કરનેસે બરકત જાવેગી, તો માઅલુમ હુવા, કે વોહ કામ ન કરનેસે બરકત આયેગી, ઓર મુફલેસી આયેગી, ઓર બરકત જાયેગી, ઇસ ઉલટ ફેરકો સમજ-કર જીસને ઝીંદગાની પુરી કી, દુન્યામેંભી તવંગર, ઓર આખેરત-મેંભી તવંગર બના હે. દુન્યાકી તવંગરી ફાનીયા હે. ઓર આખેરતકી તવંગરી બાકીયા હે.

મસઅલા—૬૭—તર-કુસ સલાતે, યુરેસુલ ફકરા. નમાઝ તરક કરના, મુફલેસીકા વારીસ બનાતી હે. જાદુલ અરવાહ, મેં લીખ્ખા હે, કે હજરે અસવદ, જો કાઅ-બતુલ્લા-કે કોનેમે નસબ હે, ઓર ઉસકો બોસા દેકર તવાફ શુરૂ હોતા હે. વોહ એક પથ્થરે સીયાહ હે. કે ફરીશ્તેકી ખાસીયત ખુદાસે પાયા હે. રોઝે મીસાકકો અહદ-નામા અરવાહકા લીયા ગયા થા, સો તમામ બની આદમકે નામ ઉસમેં મરકુમ હેં, ઉસ પથ્થરકો બુલાકર, ખુદાને ફરમાયા, તેરા મોંહ ખોલ ઉસને ખોલ દીયા. તબ વોહ અહદ-નામા, લપેટ કર ઉસકે મોહમેં રખ દીયા. હુકમ હુવા, નીગલ જા. તો નીગલ ગયા. ફીર હુકમ હુવા, જો બની આદમ તુજકો હાથ લગાવે, બોસા લેવે, ઉસકે ગુનાહ તુ સફ્ખ કરલે. ઉસકો પાક બનાદે, કહા અચ્છા. બાઅદ તીન સતરેં અરવાહોંકે યાદ દીલાનેકે વાસ્તે ઉસપર લીખ દી. પેહલી સતર, ખુદાકા કલ્મયે તવહીદ હે. ઓર દુસરી ઓર તીસરી સતર, દેઅલે બદ કરને, ઓર

ફેઅલે નેક નકરનેકી સજા યાદ દીલાઇ ગઇ હે. ઇન્ની અનલ્લાહો લા ઈલાહા ઇલ્લા, અના અફ્-કરૂઝ઼ ઝાની, વ અ-બૅરહી તારેકુસ સલાત. હક તઆલા, ફરમાતા હે. તહકીક, મેં ખુદા હું. કે સીવાયે મેરે કોઇ ખુદા નહીં. ઝીના કરને-વાલોંકો મુફલીસ બનાતા હું. ઔર નમાઝ ન-પરહને વાલોંકો બરહના બનાતા હું. યાને મુફ્-લેસી ઉનપર ભેજતા હું.

ફૈદ.

શયતાન હજાર મરતબા બેહતર ઝ બે-નમાઝ,

આં-સીજદા પેશે અદમ વ ઈ પેશે હક નક-દે.

અસલ ગંજ યે હજરે અસવદ ઔર ફૂરસ્તેકી સૂરતમેં, કલ કયામતકે રોજ હુઝુરમેં ખુદાકે આયેગા ઔર હાજીયોંકે તવાફે ઉમરા. સઇ, ઔર આમાલ-ા ગવહી દેગા ઔર નમાઝી મુસલમાનકો પેહછાન કર જન્નતકી રાહ બતાવેગા.

મસઅલા—૬૮—સુર અતુલ ખુરૂજે, મિનલ મસ-જીદે બ અ-દસ સલાતે, બિલા દાઅ- વાતન. જલદનીા લ જાના મસજીદકે બાહેર બાઅદ નમાઝકે બ-ગયેર દુઆ માગનેકે, યાને અભી ઇનામને દુઆ ફાતેહા નહીં કી. જો ખુદ મસજીદસે બાહેર નીકલ આયા, યે મુફલેસીકા બાએસ હે. હુકમ તો યું હે, કે નેક-બખ્ત વોહ. કે સબ મુસલ્લીયોંસે કબલ મસજીદમેં આવે, ઔર સબકે બાઅદ, મસજીદસે જાવે. બાઅદા કુલ્લો ફુરી-દલીન, દાઅ-વતુન, મુસ્તજા-બતુન.

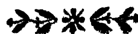
વમલ-લમ યશા, ફ્દલ્લાહો યગ-દેબો અલય-હે. યાને બાઅદ કર ફરઝ નમાઝકે દુઆ કુબુલ હોનેકા વક્ત હે, અગર કીસીને ન ચાહા દુઆ ન-માંગા, તો અલ્લાહ ગઝબ કરતા હે, ઉસપર કે યે બંદા બે-પરવા હો-ગયા. મુઝસે કુછ હાજત ન-રહી, ઉસકો માંગનેકી, જબ ગઝબે ખુદા હુવા, તો હજાર બલા રંજ મુફ્લસી આતી હે.

મસઅલા—૬૯—કલા-મુદ-દુન્યા ફીલ મસજીદે, યુરેસુલ ફ્કરા. દુન્યાકી બાતે મસજીદમેં કરનાબી દુરવેશી લાતા હે, રિવાયત હે, કે કલામ દુન્યાકા મસજીદમેં કીસીને કાયા, તો એક બદબુ તમામ મસજીદમેં ઉસકે મોહસે ફયેલ જાતી હે, ઓર ફરીસ્તેં રહમતકે મસજીદસે બાહેર નીકલ કર, ખુદાકે નઝદીક જાતે હેં. ઓર ફર્યાદ કરતે હેં, કે તેરે બંદોને હમકો તેરે મકાનસે બાહેર નીકાલ દીયા હે. તબ ખુદા ફરમાતા હે, ફીર જાઓ, હમને ઉનકો હલાક કર ડાલનેકા ઇખત્યાર તુમકો દીયા હે. ઓર એક રિવાયતમે હે, ખુદા ફરમાતા હે. ફૂબે-ઇઝ-ઝતી, વ જલાલી, લા ઓસલન લ-ત-નહુમ અકવા-મન, મિન જાને-બાલ મશા-રેકે, લે યખ-રૂજુ હુમ મિન બુયુ-તીહીમ, કમા અખ્ર-જુકુમ મીન બયતી. કસમ હે. મુજકો મેરી ઇઝ-ઝત, ઓર બુઝુર્ગીકા, કે મુસલ્લત, ઓર ગાલીબ કરંગા ઉનપર એક કૌમ. જો મશ્રરેકકી જાનીબસે આવેગી. ઓર ઉનકો ઉનહોંકે ઘરોંસે બાહેર નીકાલ દેગી. જયસા—કે ઉન્હોને તુમકો હમારે ઘરસે બાહેર નીકાલ દીયા હે. અલ-ગરઝ કીતના ગઝબ ખુદાકા ઇસ સબબસે નાઝીલ હોને-વાલા હે. જીસકા કુછ શુમાર નહીં હો-સકતા. મશ્રરેકકી જાનીબસે જો કૌમ આને-વાલી હે. સો યાજુજ, માજુજકી કૌમ હે. કે બની-આદમકો તમામ હલાક કરેગે. તમામ અનાજ,

દરખ્ત, ખા-જાવેંગે. ઓર પાની નદી, કુઓંકા પી--જાવેંગે. બાઅદ જાનવરોંકો ખાવેંગે. અલ્લા-હુમ્મા આફેના, મિન ફહ્લે બલા-ઇદ દુન્યા, વ અજા-બીલ આખેરા.

મસઅલા-૭૦-અત-તકહ્લોમો, ફી હાલ-તીત તવદ્દા મકરૂ-હુન, વરીલ ઇસ્તે-સાલે અશદ્દ-દુલ કરા-હતે, બાત કરના વુઝુ કરનેકી હાલતમેં મકરૂહ હે. મગર ગુસલકી હાલતમેં સખ્ત કરાહત હે. વુઝુમેં હર આઝા ધોતે વકત પરહનેકી દુઆએં હેં. બાઅઝે મુસ્તહબ કેહતે હેં, સો મુસ્તહબ કામ છોડકર, મકરૂહમેં ગીરફ્-તાર હોના શયતાનકા એક ફરેબ હે. ઓર બડે આકીલ દાના, કાબીલ, નમાઝી લોગ ઇસ ફરેબમેં અટક જાતે હેં.

મસઅલા-૭૧-મન રદ્દ-દલ ફુતુહા, ઉબ્ત-તલીયા બિસ સુવાલે. જીસને ફુતુહ યાને હદીયા રદ કીયા, ઓર ન લીયા, આખીર કો માંગનેકી બલામે ગીરફ્તાર હો-જાતા હે. યાને બ-ગયેર માંગે કીસીને કુછ દીયા, ઉસકો કુબુલ કરના ચાહીયે. ક્યું કે વોહ ખુદાકી તરફસે આયા હે. હરગાઝ ઉસકો રદ ન-કરના ચ હીયે. ઇજા ઓતીતા બે-ગયરે મસઆ-લતીન, ફ-ત-કબ્બલ, વ કુલ, વ તસદ્દ-દક, ફ-ઇન્નહા હદી-યતુન, વ કરા-મતુન, મિ-નલ્લાહે તઆલા. જબ કે તુજકો કીસીને બ-ગયેર માંગે કુછ ભીજવાયા, યા દીયા, કુબુલ કરલે ઉસકો, ખા, ઓર દુસરોંકો ખીલા, કે વોહ હદીયા, કરામત હે, અલ્લાહકી તરફસે. સલાતે મસઉદી,મે લીખ્ખા હે, કે ગની, ઓર ફકીર, સબકો હદીયા કુબુલ કરના ચાહીયે. ગર કુબુલ નકરે, તો ખુદા ઉસકો મોહતાજ કર દેગા, માગનેકે વાસ્તે.

અચેત.

ચીઝે કે બે-સવાલ રસદ દા-દયે ખુદારત,
આરા તુ રદ મકુન કે પીરસ્ના-દયે ખુદારત.

મસઅલા—૭૦—કમલ અઝ ઇશા, સો રેહના, ઓર બાઅદ અઝ સુબ્હા ઉઠના, દુરવેશી બાતા હે. ખુલા સતુલ હકાયેક, મેં હે. ફાલત ઉમ્મો સુલય-માનો અયલ હીસ્સલામ, લે-ઇબને-હા સુલય-માના, યા બુનૈયા, લા તક-સેરૂન નવમા બીલ લયલે, ફઇન્ના કત-રતન નવમે, બીલ-લયલે યનજે-ઉલ અબદા ફકીરન યૌમલ કીયામા. સુલયમાન અલે. કી વાલીદા સુલયમાન અલે. કો કેહતી હેં. કે અય મેરે બેટે રાતકો મત સો. કીસ વાસ્તે-કે કસરત નીંદકી બંદેકો કયામત-કે દીન, ફકીર બના દેતી હે. યાને જબ રાતકો સોયા, તો ઇબાદત નહોગી, જબ ઇબાદત નહીં હે, તો કયા-મતકે દીન મુફલીસ બનેગા, હાથ ખાલી રહેગા.

મસઅલા-૭૩-કન-સુલ બયતે લય લન, યુરેસુલ ફકરા. ઝાડુ દેના ઘરમે રાતકે વકત મુફલીસ બનાતા હે.

મસઅલા—૭૪—મન ક-ન-સા બય-તહુ, બે ખીર કતીન, ફઇન્નહુ યુરેસલ ફકરા. ઉસને ઘરકો કપડેકી ચીંદ્યોસે ઝાડા. તો ઉસને દુરવેશોકો બુલાયા, નહસ હે, કપડેકી જારૂબસે ફર્શકો ઝાડના.

મસઅલા-૭૫-ઇજા અ-ક-લા, અવ શરેબા, અ-હ-દો-કુમ બે-શીમા-લીહી, ફલ યાકુલ, વ યશ-રેબ, બે-યમી-નીહી, ફઇન

નશ-શય-તાના, યાકુલો એ શીમા-લીહી. જબ કોઇ તુમમેં ખાના ખાવે, યા પાની પીવે બાયેં હાથસે, તો કહો, કે ખાઓ પીઓ સીધે હાથસે, ક્યું-કે શયતાન બાયેં હાથસે ખાતા પીતા હે.

મસઅલા-૭૬-પ્યાઝ, ઓર લહસનકે પોસ્ત, બે-સબબ જલાના, યાને ઓહરાકો કીશ-રીલ બ-સ-લે, વસ-સીર. નહસ હે, ઓર ઉસકા ધુવા મખરીબે અરવાહે ઉલવી હે. યાને ફરીસ્તે મોઅક્કીલ પાક ઉસકી બદબુસે ભાગ જાતે હેં. ઓર સીફલી અરવાહ, યાને અફ્રીત, દેવ વ-ગયરાકા મરગુબ હે.

મસઅલા-૭૭-લા-તોહકુ-કેરૂ, કસ-રતલ ખુબઝે, વ કુલુ મિમ્મા યસ-કોતો મિન યદેયા, ફઈન્ના જાલીકા મુહુરે હુરૂલ-ઇને, વ મન અ-ક-લહુ યુસ-રે-ફુલ જુનુનો, વલ જુજામો અનહો, વ અન વ-લ-દીહી, વ વ-લ-દે વ-લ-દીહી, રોટીકા ટુકડા નીચે ગીગ, તો ઉસકી હીકારત મત કરો, બલકે જો દસ્તર ખાન પર હાથસે રેઝા ગીરા હે, ઉસે ઉઠાકર ખાઓ, ક્યું કે ઉસકા સવાબ હુરૂલ ઇનકા મેહર હે. ઓર જીસને વોહ ગીરે હુયે રોટીકે રેઝે ઉઠાયે ઓર ખાયે, ઉસકી બરકતસે ઇમરાઝે જુનુન, ઓર જુજામ, ઉસકે બદનસે, ઓર ઉસકી અવલાદકે, ઓર અવલાદકી અવલાદકે બદનસે ખુદા દુર કરેગા, તફસીરે. દુરરૂલ મઆની, મેં લિખ્ખા હે, કે એક વક્ત અબ્દુલ્લા બીન ઉમર રંદી, રાહસે ગુજર કરતે થે, રોટીકા ટુકડા પડા હુવા પાયા, ચું કે રોઝદાર થે, ઉસી વક્ત ઉસકો ધુલવા-કર ખા ન-સકે, ગુલામકે હવાલે કીયે, જબ ઇફતારકા વક્ત હો-ગયા, ગુલામસે વોહ રોટીકા ટુકડા માંગા, ગુલામને કહા, જબ રસ્તે-મેંસે ઉઠાકર આપને વોહ મુઝે દીયા, મેં

ઉસકો પોકર ખા-લીયા. હઝરત અબદુલ્લા, બીન ઉમર રદી, ને ઉસી વક્ત ઉસ ગુલામકો આઝાદ કર દીયા. ઓર કહા, ઇજ-હુબ કે-અનતા હુરરૂન, હાઝીરાને મજલીસને આઝાદ કરનેકા સબબ પુછા, આપને કહા, સુના હે મેને રસુલ સલ, સે. કે ફરમાયા. મન વ-જ-દા કસ-રતા ખુબ-ઝીન, ફ ગ-સ-લહા, સુમ્મા અ-ક-લહા, લમ-તસેલ ઇલા જવ-ફીહી, હત્તા યગ-ફેરલ્લાહો લહુ. જીસને રોટીકા ટુકડા પડા પાયા, ફીર ઉસકો ખાયા ધોકર, વોહ ઉસકે બદનકે દરમ્યાન પુરા પહોંચા નહીં, કે ખુદાયે તઆલા, ઉસ બદેકો બખ્શતા હે. અલ વુઝુઓ કબ-લત તઆમે, યન-ફીલ ફકરા, વ બાઅ-દત તઆમે, યન-ફીલ હમ્મા. ખાનેકે કબલ હાથ ધોના, વુઝુ કરના, મફલાસકો દુર કરતા હે. ઓર બાઅદ તઆમકે હાથ ધોના ગમકો દુર કરતા હે.

મસઅલા-૭૮ તંબીહે,-અબુલ્લ-લેસ, મેં મરકુમ હે. મા ઇસ્ત-ખફ્ફા કવ-મુન બીલ ખુબઝે, ઇલ્લા ઇબ-તીલાઆ હુલ્લાહો બીલ જુઇન. નહીં કીસી કૌમને રોટીક સાથ માઅજુરી કી, ઓર ઉસકી હીકારત કી, મગર યે. કે ખુદા ઉસ કૌમકો ભુકકી બલામેં ગીરફતાર કરતા હે. યાને રોટીકો, ખાર રખનેકી શામતસે સબ તરેહકી મુફલેસી, દુરવેશી સારી કૌમ પર આતી હે. જર અતુલ ઇસલામ, મેં લીખ્ખા હે, કે સહનક, યા કાસેકો રોટીકે ટુકડેકા ટેકા ન-લગાવે, યા રોટીકે ઉપર નમક-દાન, યા કલીયેકા પ્યાલા ન-રખ્ખે. બલકે રોટીકો કલીયેકે પ્યાલેકે ઉપર રખ્ખે. જીસમેં રોટીકી તાઅઝીમ વ અદબ હો, સો કરે. જીસમેં તહકીર હો. સો ન-કરે.

મસઅલા-૭૯-જીસ જાય વુઝુ કરતે હેં, ઉસી જાયે બોલ ખારે. ક્યું કે મુતવહીકે હકમેં વુઝુ કરનેકી જાયે પર, જો ફરીશ્તે

ઇસ્તીગ–ફાર, વ અજકાર કરતે હેં, સો બોલકી બદબુ નજાસતકે સબબ નીકલ જાવેંગે, ઉસકા અકસ (ઉલટા) બોલ કરનેકી જાયે પર, વુઝુ નકરે, કે બે–હાસીલ હે.

મસઅલા–૮૦–અ–ત–વદદી ઇનદા મકા–મીલ ઈસ–તીન જાયે, ચુરેસુલ ફુકરા. ઇસી તરેહ વુઝુ કરના ઉસ જાયે પર, કે જહાં ઇસ્તીનજા કરતે હેં, દુરવેશી લાતા હે. ફતાવે હુજ્જત, મેં મરકુમ હે. કે લફ્ઝે ઇસ્તીનજા કભી બોલ કરનેકે માઅનેમેં આતા હે, ઓર કભી કુલુખકે બાઅદ પાનીસે આબ–દસ્ત લેનેકે માઅનેમેં આતા હે, કે ઉસકી જાયે અલગ બની રેહતી હે, કભી ઇસ્તબરા ઓર ઇસ્તીનજા, એક માઅની–મેંભી મુરવ્વજ હોતે હેં. અસલ યે હે, કે નાપાક જાયે પર પાક પાની નહીં ડાલના, ઓર પાક જાયે પર નાપાક પાની નહીં ડાલના, મના હે.

મસઅલા–૮૧–વુઝુકે બાઅદ, હાથ ઓર મોંહ, કપડેસે ન પુછના, બરકત જાતી હે. કતરે વુઝુકે પાનીકે દાઢીકે પાનીસે ટપકતે હેં, ઓર બંદા તકબીરે તહરીમા કેહતા હે. ઓર ઉંગલીયોંસેભી પાનીકે કતરે ઝરતે હેં, હર કતરેમેં એક ફરીશ્તા બરકતકા ખુદા પયદા કરતા હે, કયામત તક વુઝુ કરને–વાલેકે હકમેં દુઆયે ખયેર કરતા હે, અબદુલ્લા, બીન, અબ્બાસ રદી, સે રિવાયત હે, કે મેંને પુછા, રસુલ સલ. કો. અનીલ, મુ–ત–વદ્દી હલ યમસહુલ માઆ અન વજ–હેહી, કાલા અતમ–સહો, અન વજહે કલ ખય–રાતે, લકા–ફુલ્લે કત–રતીન, ઇસ–બાતો હુ–સનતીન, વ કફ્ફા–રતો સૈયે–અતીન, વ તર–ફ્ઓ, દ–ર–જતીન, યાને મુ–ત–વદ્દીકી બાબત, કે વોહ વુઝુ કરનેકે બાઅદ, પાની મોંહકા પુંછ ડાલે યા નહીં ? હઝરત સલ, ને ફરમાયા, ક્યા તુ ખયરાત, અપને

મોંહસે પુંછકર નીકાલ ડલતા હે? હરએક કતરા નેકી લીખવાત કરને વાલા હે. ગુનાહોંકા કફ્ફારા હે. જીસકે સબબ જન્નતમેં દરજા બુલંદ હોને-વાલા હે. ઇમામે અજ્જલ શમસુલ અઇમ્મા, સરખસી રહ, ને ફરમાયા, કે વુઝુકે બાઅદ કપડેસે મોંહ પુછના દીનમેં દુરવેશી લાતા હે. ખુલાસ-સતુલ હુકાયેક, મેં હે. કે આં-હઝરત સલ. ને ફરમાયા, કે કલ કયામતકે દીન, એક શખ્સકી નેકી બદી, મીઝાનમેં તોલેંગે, નેકી હલકી હો-જાયેગી, ઔર બદી ભારી, વોહ શખ્સ ઘબરાયેગા, એક ફરીશતા રૂમાલકા કપડા લાયેગા, જીસસે વોહ શખ્સ વુઝુકે બાઅદ, હાથ પાઉં પુંછા કરતા થા, જબ વોહ નેકીકી જાનીબ રખ-દીયા, નેકી, ભારી હો-ગઇ, જન્નતમેં દાખીલ હોનેકા બંદેકો હુકમ મીલા, તબ વોહ બંદા પુછેગા, યે કપડા કયા ચીઝ હે? ફરીશતા કહેગા, યે કપડા વોહ હે. કે કભી કભી વુઝુકે બાઅદ હાથ પાઉં તુ પુંછા કરતા થા. ઇસ બાબત અબુ હનીફા રહ. ને ફરમાયા. કે ખાના ખાનેકે કબલ હાથોંકો ધોને હે, સો સુન્નત હે, ઔર ઉસકા પાની કપડેસે પુંછના મકરૂહ નહીં. મગર વુઝુકે બાઅદ મોંહકા પાની પુછના મકરૂહ હે. હાથ પાંઉકો પુંછના મકરૂહ નહીં કયું-કે જયસા મોંહ તર રખનેમેં કતરે ટપકને હે, ઔર મુજીબ સવાબકા હોતા હે, અયસા હાથ પાઉં પુછને-સેભી વોહ કપડા મુજીબ સવાબકા હો-જાતા હે. યે નશાનીયાં અહલે સુન્નતો જમાઅતકી હે, ઝાહીરમેં છોટે કામ હેં, મગર અલ્લાહ કે નઝદીક બડે કામકે કામ હેં, હર નાકામકે વાસ્તે બેહતર હેં.

મસઅલા-૮૨-જનાબતકી હાલતમેં કુછ ખાના, દુરવેશી લાતા હે. અગર ઝુરૂરત હો, તો વુઝુ કરલેવે, ફીર ખાવે, પીવે, તો મુઝાયેકા

નહીં. ઇસી તરેહ બાઅદ મકારેબતકે (નઝદીકી) મકારેબતેસાની, કબલ અઝ ગુસલ મના હૈ. મગર વુઝુ કર લેવે, તો મુઝાયેકા નહીં, કે હો કુઝ ગુસલકે વુઝુ કરનેમેં અદા હોજાતે હૈં. ઇઝા કાના જુનુ-બન ફ-અરાદા અંય-યાકુલા અવ યનામા, તવદ્દા વદુ-અસ્સલાત. અગર કોઇ જુનુબ હૈ, યાને ગુસલ-વાલા હૈ, પસ ઇરાદા રખતા હૈ ખાનેકા, યા સોનેકા, તો વોહ વુઝુ કરે, જયસા કે નમાઝકે વાસતે કરતે હૈં.

મસઅલા—૮૩—દરવાઝેકી દેહલીઝ પર બયેઠના, યા વહાં કુછ ખાના ખાના, યા પાની પીના, દુરવેશી લાતા હૈ. સલાતે મસઊદી,મેં રિવાયત હૈ. મન જ-લ-સા અલા અસ-ક-તીલ બાબે, ફ-લ યન-તઝે-રીલ હમ્મા, ઇલા સબ-અતા ઐયા-મીન, જબ કોઇ દરવાઝેકી આસ્તાન. યાને દેહલીઝ પર બયઠે, તો એક હફ્તે તક ગમકા ઇંતેઝારી કરે, યાને ઉસ હફ્તેમેં ઝુરૂર ગમ અલબત્તા ઉસપર કીસી તરેહકા આવેગા.

મસઅલા—૮૪—ઉસ્તાદોંકી, આલીમોંકી, અહાનત, યા હીકારત કરના દુરવેશી લાતા હૈ. આં-હઝરત સલ, ને ફરમાયા હૈ. મન ઇસ તખફફા ઉસતા-દહુ, ઇબ-તીલાઆ-હુલ્લાહો તઆલા, ફી બલી-યાતીન, નસીયા મા હફે-ઝહુ, વ કલ્લા તબ-ઓહુ.વ યફ-તકેરો, ફી આખેરે ઉમ-રીહી, જીસને અપને ઉસતાદકી ના કદરી, ઓર હીકારત કી, તો ગીરફતાર કરતા હૈ, અલ્લાહ તઆલા ઉસકો સખ્ત બલાઓમેં, ભુલ જાતા હૈ, જો કુછ સીખા, ઓર યાદ કીયા હૈ. તબીઅત ઉનકી કુંદ, હો-જાતી હૈ. ઓર આખીર ઉમરમેં મુફલીસ, ઓર નાદાર હો-જાયેગા. રોઝતુલ ઉલમા,મેં લીખ્ખા હૈ, કે

શાગીર્દને ઉસતાદકા પાંચ ચીઝમેં નીહાયત લીહાઝ, ઔર અદબ, રખના ઝુરૂર હે, તા ઇલ્મકા ફાયેદા દીનો દુન્યામેં હાસીલ હોગા. અવ્વલ યે, કે ઉસતાદકી હુઝુરમેં ખુદ બહોત બાતેં નકરે, અગર કીસીને ઉસતાદસે મસઅલા પુછા, તો ઉસતાદ જો બ્યાન કરે, ઉસે સુન લેવે, અગર ઉસ વકત ઉસતાદકી તબીઅતમેં બ્યાને ઉસુલ મસઅલેકા હાઝીર નહીં હે, તો ખુદ ઉસતાદસે અર્ઝ કરે, કે મુઝે ઇસ તરેહ યાદ હે. અગર મુનાસીબ હે. તો અર્ઝ કરૂં, ઔર બ-તઔર મહનત યા મશવેરત, કે ઉસતાદકી સલાહ લેકર બ્યાન કરે. દોયુમ—સદર મજલીસમેં જહાં હમેશ ઉસતાદકી નશીસ્ત-ગાહ (બયઠક) હે, ઉસતાદકી ગીબત (ગયેર હાઝરી) મેં ભી ન-બયઠે.

બયેત.

ઠીલા તા બુઝુર્ગીં ન યારી બ-દસ્ત,
બજાયે બુઝુરગાં ન-બાયદ નશીસ્ત;

સીયુમ—અગર ઉસતાદને બ્યાન કરનેમેં કુછ સુખન અયસા કહા, જો મફહુમ, ઔર કયાસસે બઇદ હે, બીલ-મુશાફા ઉસકો ગલત ન-કેહ દેવે, ઔર દીલ-શકની નકરે.

બયેત.

બ-ફહમ ગર ન-રસદ માઅની મગો કે ખતાસ્ત,
સુખન શનાસ નઇ સાયેઆ ખતા ઇંજાસ્ત

ચહારૂમ—રાસતા બતાનેમેં ઉસતાદ પર પેશ-દસ્તી નકરે, મગર રાહ દીખાનેકો, યા ઉસતાદકી ઇજાઝત હો. પંજુમ, બ-આવાઝે બુલંદ બાત કરના ઉસતાદકી હુઝુરમેં કમાલ બે-અદબી હે. ઇસી તરેહ જાહીલ-કોભી આલીમકે સાથ ઇન પાંચો બાતોંકી હીફાઝત ઝુરૂર હે. હદીસે શરીફમેં વારીદ હે, કે આલીમકી હુઝુરમેં કીસી જાહીલને જોરસે બાત કી, યા અપને માલ પર ફખ્ર બતાયા. ઓર ઉસ આલીમકો હીકારતકી નઝરસે દેખા, તો ગુનાહ હુવા, ગોયા અપની માંસે તીન બાર ઝીના કીયા. ઓર એક રિવાયતમેં હે, કે ૭૦ ગુનાહે કબીરા કીયા. ફાયેદા—ઇસી તરેહ બાઅઝ આલીમ શખ્સને દૌલત-મંદ જાહીલકો ઉસકે માલદારી-કે સબબ અવ્વલ સલામ કીયા, તો ગોયા નીસ્ફ ઇસલામ અપના ખોયા, ઇસી સબબસે સલામ અલેક, મુસલમાનોંકે દરમ્યાન ઇસ મુલ્કમેં તરક હુયે હેં. ઓર ઇ-તેફાકકી જાયે પર નીફાક બડહા, કયુંકે ચંદ આલીમોંને માલદારોંને જાહીલકો અવ્વલ સલામ કરના શુરૂ કીયા. તો દુન્યાકી મુનફે-અત મીલે, મગર નીસ્ફ ઇસલામ ખોકર જલીલ, ઓર ખાર બને. ખુદાકે ગઝબમેં ગીરફતાર હુયે, ઉન માલદારોંકો નિખવત. અપને મિઝાજમેં આઇ, કે અપસે બડે આલીમ મુઝે સલામ કરતે હે, મેરી તાઅરીફ અપની ઝબાનસે બોલતે હેં. શાએર હમારી તાઅરીફ, ઓર તૌસીફકે કસીદે બનાતે હેં, બખીલે કારૂનીકો હાતમે દૌરાંકા ખિતાબ દેતે હેં, એક ઝાલીમ બે-અકલકો માલકે સબબ આદીલે ઝમાં, સાનીયે લુકમાં કેહતે હેં. વોહ તવંગર બિચારે અપની તાઅરીફ સુનકર ગુરૂર ઓર તકબ્બુરમેં ગીરે. બે-ઇલમીકે બાએસ ખસારતે દુન્યા, વ આખેરતમેં પડે. દુસરી જાનીબ બાઅઝે આલીમ, બ-સબબે કિનાઅત, ઓર સબબકે ઇલ્મકી હીકારત, ઓર બે-કદરી નહીં કરતે, તવંગરાંને બે-ઇલ્મકો ખુદ હોકર સલામ નહીં

કરતેં, ઉન તવંગરોંકો ખુશામદી ચંદ શખ્સોંને હાતીમ, ઓર લુકમાન દુન્યાંકા બનાયા, ઓર જન્નત, ઓર રીઝવાન, આખેરતકા બખ્શ દીયા હે. ઇસલીયે ઉનકી આદત બીગડ ગઇ. બ-સબબે દયાનતે હીમ્મત તમામ સાદાત, ઓર મશાયેખકો અપને દરવાઝેકે માંગતે સમઝને લગે, ખુદ કીસ વાસતે આલીમકો સલામ કરેંગે, કયુંકે આદત નહીં રહી. ઇસ હાલત-મેંભી દોનોં તરફ વાલે ફાયદેસે બેનસીબ રહે. વાઅઝ ઓર નસીહતકા અસર નાચીઝ હે-ગયા, ખુશામદ હમારા ખુશ આમદકા બાઝાર ગર્મ હુવા,

મસઅલા—૮૫—સલાતે મસઉદી, મેં હે. ઇલ્મ દીનકે હાસીલ કરનેકે વાસ્તે હે, ઓર દુન્યાકે હાસીલ કરનેકો તીજારત હુનર પેશા સેંકડોં તૈયાર હેં. સાઅદી રહ, ફરમાતે હેં. ઇલ્મ અઝ બહરે દીં પરવર દનસ્ત, ન અઝ બહરે દુન્યા ખુરદન, અગર શાગીર્દને ઉસતાદકા આદાબ કીયા હે, ઓર ઉનકી દુઆયે ખ ર ઉસકો મીલી હે, બેશક ઉસકો બરકત દુન્યા, વ દીનકી હાસીલ હોગી, આ-દાબે અવ્વલ-માં બાપસે જ્યાદા ઉસતાદકા હક હોતા હે, અયસા ખ્યાલ કરકે ઉનકી મોહબ્બત તાઅઝીમ સબસે જ્યાદા કરે. આદાબે દોયુમ-અગર એક હરફભી કીસીસે સીખા હે, તો ઉસકા અદબ બજા લાવે, આદાબે સીયુમ-સીતાયશ. ઓર મદેહ અપને ઉસતાદકી અયસી કરે, કે જો સઝાવાર હોવે. આદાબે ચહારૂમ-હુઝુર, ઓર ગીબતમેં સીરને, ઓર અલાનીયામેં ઉનકી તવાઝો કરે, દુઆયે ખયેરસે હમેશાં યાદ કરતા રહે, આદાબે પંજુમ-અયસે કામ કરે. જીસસે ઉસતાદકા, વાલે-દયેનકા નામ રોશન હોવે. ઓર વોહ સુનકર રાઝી હોવે. અયસી શખસતે દીન, વ દુન્યાકી દોલત કમાઇ,

મસઅલા—૮૬—મીટ્ટી, યા ચીનીકા ટુટા શીકસ્તા બરતન. કુઝા, ઘરમેં ઇસ્તે-માલમેં રખના દુરવેશી લાતા હે.

મસઅલા—૮૭—શીકસ્તા, યા ગીરેહ-દાર કલમસે લીખના, દુરવેશી લાતા હે. ચુનાંચે એકહી રિવાયતમેં યે તીન ચીઝેં હેં. મન તમશ-શતા બે-મીશ-તીન મકસુ-રતીન, અવ યક-તોબો, બે ક-લ-મીન માઅકુ-દતીન, અવ યશ-રેબો બે-ઇનાઇન મકસુ રતીન, ફે-ઇન્નહુ યુરેસુલ ફેકરા, યાને જીસને ટુટી હુઇ કંઘીસે અપને સરકે યા દાઢી-કે બાલોંમેં શાના કીયા, યા ગીરેહ-દાર કલમસે લીખતા હે, યા લબ શીકસ્તા કુઝેસે પાની પીતા હે. અલ-બત્તા વોહ સઆદતકો દૂર ભગાતા હે, ઓર બદ-બખ્તી કો નઝદીક બુલાતા હે.

મસઅલા—૮૮—તંબીહુલ ગાફેલીન, મેં લીખ્ખા હે, કે મેહમાનકો હકીર જાનના, ઓર ઉસકે આનેસે નાખુશ હોના, દુરવેશી લાતા હે. કયું-કે શેહર અનતા-કીયાકે રેહને-વાલો પર, અલ્લાહ તઆલાકા ગઝબ નાઝીલ હુવા થા, સબબ ઉસકા યેહી થા, કે ઉન્હોંને મેહમાન-દારી મુસા અલે, કા ઓર ખીજર અલે, કી ન કી. ઉનકી ઝીયારતસે ઇનકાર કોયા. ચુનાંચે કલામે મજીદ,મેં ફરમાયા હે. ફઆ-બવ અંય યો-દૈયે-ફુ હોમા. યાને ઇનકાર કીયા ઉન્હોંસે ઉન દોનોં મેહમાનોંકો ઝીયાફત કરનેસે.

બયેત.

શુક્ર બજા આર કે મેહમાને તુ,
રોઝીયે ખુદ મી-ખુરદ અઝ ખાને તુ.

ખુદાકા શુક્ર કરો, ઔર મેહમાનકા એહસાન માનો, કે ઉસને તુમ્હારી ઝીયાફ્તે મેહમાન-દારી કુબુલ કી, ઔર અપની કીસમતકી રોઝી, તુમ્હારે દસ્તર ખાન પર બયેઠ-કર ખાયા, કુછ તુમ્હારી કીસમતકી રોઝી, તો ઉસને નહીં ખાયા હે, જબ મેહમાન તુમ્હારે ઘરમેં આતા હે, અપની રોઝીયે કીસમત અપને સાથ લાતા હે. ઔર બરકતકે ફરીશ્તે સાહેબે-ખાનાકે યહાં દસ હીસ્સે બરકત લેકર આતે હેં. યહુદ ઔર નસારાકી રસમ થી, કે નામદાર અમીરકી ઝીયાફ્ત કરતે, ઔર ગરીબકે વાસ્તે દરવાઝે બંધ રખતે. અહલે ઇસલામકો ઉનકે બર અકસ ન-કરના લાઝીમ હુવા. ખુલા-સતુલ હકાયેક,મેં લીખ્ખા હે. મન અન-ફ્કા અલા દય-ફીહી, દીર હમન, ફ્-ક-અન-નમા અન-ફ્કા અલફ્ દીના-રીન, વલમ-લમ યુક-દીમ દય-ફુહુ ફ્રે-લયસા મીન્ના. યાને જીસને મેહમાનકે વાસ્તે એક દીરહમ, યાને સાડે ચાર આનેકી કદર ખર્ચ કીયા, તો ગોયા ઉસને હજાર દીનાર ખર્ચ કીયે. ઇતના સવાબ ઉસકો મીલતા હે, ઔર અગર સાહેબે-ખાનાને મેહમાનકી બુઝુર્ગીકી કદર ન-સમઝા, તો વોહ હમ-મેંસે નહીં હે, બ-હુકુમ, અકરે મુદ, દયફ્. યાને સબ તરેહસે બુઝુર્ગી મેહમાનકી કરો, લાઝીમ હુવા ઉસકે આનેસે ખુશ હોના, ખુદા બરકત રીઝકમેં જ્યાદા દેતા હે. દુન્યામેં સબ મખલુક મેહ-માને ચંદ રોજા હે. ઔર મેહમાન-દર સબકા ખુદાયે તઆલા હે., કે સબકો રોઝી પહોંચાતા હે.

બયેત.

અદીમે ઝમીં સુફ્-રયે આમે ઉસ્ત,
બરીં બાને યુગમા ચે દુશ્મન ચે દુસ્ત.

ફાયેદા—દીર હમકો સ.ડે ચાર આનેકી ચાંદીકી કીમત શુમાર કરતે હેં. દો સો દીરહમકે સત્તાવન રૂપીયેકા અંદાઝા હોતા હે. જો નિસાબે શરઇ વાસ્તે ઝકાતકે મુકર્રર હે. ઓર અહલે બુખારાને ચોપન રૂપીયે, યા ઉસસે કદરે કમો બેશ નિસાબકા દરજા મુકર્રર કીયા હે. ચાંદીકા નીર્ખ કમ જયાદા હર મુલ્ક-મેં ઓર હર વકતમેં હોતા હે. ઇસ સબબસે ૫૭ યા ૫૪ રૂપીયે નકદ હેં. ઓર એક બરસ ગુજર ગયા, તો ચાલીસવાં હીસ્સા ઝકાત હક—કુલ્લા અદા કરના લાઝીમ આતા હે. યાને દો સો દીરહમકો પાંચ દીરહમકા હીસાબ લગાના.

મસઅલા-૮૯-અત-ત-કલ્લોમો, ફી બય-તીલ ખીલાયે અવ ઇન-હલ ઇસ-તીન-જાયે, ચુરેસુલ ફુકરા. જાયે ગુરૂરમેંસે બાતેં કરના, યા ઇસ્તીનજાકે વકત બાત કરના, યા કુલુખ હાથમેં ખુશ્ક કરતે વકત કુછ બોલના, બલકે સલામકા જવાબ દેનાભી મના હે, ઓર બે-હયાઇ હે. ઓર મુફ્લેસી પયદા કરનેકા સબબ હે. ઓર આદમી મુફ્લેસીસે બહોત ખૌફ કરતા હે. ઓર ભાગતા હે. ઓર તવગર હોનેકા બડી ખાહીશ. ઓર કોશીશ કરતા હે. લેકીન જો બાતેં પયગંબર, ઓર અવલીયાઓને, યા ઉલમા, ઓર હુકમાને લીખ્ખા હે, ઉસપર અમલ, ઓર એતેકાદ નહીં કરતે હેં. બલકે અપની નાદાની, ઓર બે-ઇલમીસે અયસે કામ કરતે હેં. કે જીસસે તવંગરી ભાગતી હે, ઓર મુફલિસી દોડ-કર આતી હે. ખુદા પનાહમેં રખ્ખે.

મસઅલા—૯૦—વ-ઉસ-સાકે, અલસ-સાકે, યમ-નઉશ રીઝકા. યાને પાંઉ પર પાંઉ રખકર બયઠના, બરકતે રીઝકકો માનેઅ હોતા હે.

મસઅલા—૯૧—મન અતા તઆ-મન, લમ-યુદઓ, દલય-હે, યમલા-ઓ બત-નહુ નારા. યાને જો કોઇ ખાનેકો ગયા, અયસી જાયે, કે વહાં બુલાયા નહીં ગયા હે. યાને બે-ઇજન ખાનેકો ગયા તો ભરી ઉસને અપને શીકમમેં આતશ દોઝખકી. મન મશા-ઇલા તઆ-મીન, વ લમ-યુદએ મશા ફ્રાસે-કન, વ અ-ક-લા હરામ. યાને બીન બુલાયે ફાસીકે યહાં ખાનેકો ચલકર ગયા, તો ચલના ઉસકા ફાસીક-કા ચલના હુવા. ઓર ખાના હરામ હુવા, બે-ઇજન ખાનેકો જાના નહસી-યત, ઓર સુબકી હે. મુફલેસીકા બાએસ હોતા હે.

મસઅલા—૯૨—લા યન-બગી લહુ, અંય-યાકુલા, મા લમ યુજન, વ અંય યન-જોરા ઇન્નહુમ યકુ-લુના અનીલ મોહબ્બતે, વલ મુસા-અ-દ-તે, ફલ યોસા-એદ. લાયેક નહીં, કે બ-ગયેર ઇજનકે કીસીકે યહાં ખાના ખાવે. અગરચે વોહ બુલાતે હેં. મગર તુ નઝર કર, કે મોહબ્બતસે બુલાતે હેં, યા ફકત રસમી બુલાના હે? દીલમેં રાઝી નહીં તો નજાવે, અગર દીલમેં રાઝી હેં. તો જાવે, ઓર ખાવે, રજોલુન દ-ખ-લા દારન, વ લમ યજીદ સાહે-બદ દારે, ફઇન કાના વાસે-કન, બે-સદા-કતેહી આલે-મન, બે ફરહતેહી, ઇજા અ-ક-લા મીન તઆ-મીહી, ફ-લ-હુ અંય-યાકુલા બે-ગયરે ઇજ-નીહી, વલ મુરાદો બીલ ઇજને,

અર રહાઓ વહોવા રાહીન અનહો. યાને કોઇ શખ્સ કીસીકે મકાનમેં ગયા, ઓર સાહેમે–ખાના ઘરમેં નહીં હે, ઓર ખાના. ઘરમેં તૈયાર હે, ઓર વોહ સાહેબે–ખાના ખુશ હોગા, તો બ–ગયેર ઇજનકે ખાના ખા–લેવે. ઇજનસે મુરાદ રઝા–મંદી સાહેબે ખાનાકી હે. અયસા અસહાબોંમેં બાહમ ઇ–તેફાક હુવા હે, ઓર દીલોંમેં ઉનકે કીસી તરેહકી જુદાઇ નથી. ફાયેદા.–હુકમા કેહતે હેં, કે દોસ્તી, ચાર કીસમકી હે, અવ્વલ યે, કે બાહમ તાઅરરૂ–ફાતે રસમી હે, પંજ વકત મસજીદમેં મુલાકાત હોતી હે, યા હર જુમઆકો મુલાકાત હોતી હે. મોહબ્બતકે સાથ બાહમ ગુફતગુ કરતે હેં, દુસરી કીસમકી–બેશ, હમ–પેશા હેં, કારોબારે દુન્યવીમેં મદદ–ગારે હમ દીગર હેં, દોસ્તકો નફા પહોંચા, તો ખુશ હોતે હેં, નુકસાન હુવા, તો ગમગીન હોતે હેં, અપની જાનસે દોસ્તકે વાસ્તે મેહનત કરતે હેં. ઓર એહસાનકા બાર ઉસપર નહીં રખતે. અલ્લાહકે વાસ્તે જો કીયે, સો કીયે ઝબાન પર નહીં લાતે, અપને એહસાનકો ભુલ જાતે હેં. ઓર દોસ્ત–કે એહસાનકો હમેશા યાદ રખતે હેં. કીસમે અવ્વલસે યે આલા દરજા હે તીસરી કીસમ યે હે, કે દોસ્તકો અપને ઘરમેં અકસર ખાના ખીલાવે, ઓર ખુદભી દોસ્તકે યહાં બર વકત ખાના ખા–લેવેં, બલકે કેહલા ભેજે, કે હમ ફુલાન વકત તુમ્હારે વહાં ખાનેકો આવેંગે, કીસી તરેહકા હીજાબ ન–કરે. દોસ્તકે વાસ્તે બીન માંગે માલ અપના ખર્ચ કરે, ફીર ઉસકી તલબ ન–રખ્ખે, હીસાબે દોસ્તાં દર દીલ સમઝે. અગર ઉસને ઇવઝ લાદીયા તો લે–લેવેં, અગર કીસીને મજલીસમેં દોસ્તકી ગીબત કીયા. તો ઉસકો માને હોવે, ક્યુંકે હક દોસ્તી ઓર બીરા–દરીયે અહલે ઇસલામ યે નહીં હે, કે ભાઇકા ગોસ્ત ભાઇ ખાવે,

બ-હુકમ, અંધ-યાકુલા લહમા અખીહે, આયા હે. ઓર યે ઇખવતે ઇસલામ હે, ગીબત કેહના, ઓર ગીબત સુનના, દોનોં મમનુ હેં. જો બાત, કે રૂબરૂ બીલા-મુશાહા નહીં કેહ સકતે હેં, વયસી બાત ઉસ શખ્સકે પસે પુસ્ત કહેં, ઉસકો ગીબત કેહતે હેં, અગરચે વોહ અયેબ ઉસ શખ્સકી જાતમેં હોવે, ઓર જો અયેબ, કે ઉસકી જાતમેં નહો, ઉસકો બ્યાન કરના બોહતાન, ઓર તોહમત હે, અયેબસે બદતર હે, ચૌથી કીસમ, દોસ્તી ઓર મોહબ્બતે કામીલ હે, કે દોસ્તકા હુકમ બજા લાનેકે વાસ્તે અપના કામ છોડ દેવે. ઓર અપની ખુશી પર દોસ્તકી ખુશી ઓર રઝા-મંદી મુકદ્દમ સમઝે.

બયેત.

કરદે મન સુયે વિલાસો કરદે ઉ સુયે ફીરાક,
તર્કે કામે ખુદ ગીરફ્તમ તા બર આયદ કામે દુસ્ત.

યે દોસ્તી જાની હે, દોસ્તી ઝબાની ઓર દોસ્તી નાનીસે,
નીહાયત અફઝલો અલા હે, એક શાએરને ખુબ કહા હે.

દીલા યારાં સે કીસમ અંદ અર બેદાની,
ઝબાની અંદ વ નાની અંદ વ જાની.
બે-નાની નાન બીહેદ અઝ દર બદર કુન,
તવાઝો કુન બ યારાંને ઝબાની.
દીલે યારાંને જાનીરા બ—દસ્ત આર,
બ કસ્દશ જાં બીદેહ ગર મી તવાની.

અબી હમારે ભાઇ અહલે ઇસલામ, અલ મુમેનુના ઇખ-વતુન, કો સમઝેં, યાને સબ મુસલમાન આપસમેં ભાઇ હેં, નમાઝમેં હમેશા સબ મુસલમાન અપને ભાઇઓંકે વાસ્તે દુઆ માંગતે હેં. ઇસ બિરાદરીકા હક અદા કરેં, ઇનસાન બા-હમ દીગર ઇત્તેફાક, ઓર મોહબ્બતસે ન-રહેં, તો હય-વાનસે બદતર હેં, દેખો હયવાન, હર કીસમકે પરીંદે ચરીંદે, ગીરોહકે ગીરોહ, અપની જીન્સકે સાથ ઇત્તેફાકસે જંગલોંમેં ઝીંદગાની કરતે હેં. ઓર અવલાદે આદમ દો ભાઇ એક મકાનમેં નહીં રેહ સકતે, યે કમાલ જહાલત, ઓર બે-વકુફી હે.

કિતઆ.

 શુનીદમ કે મરદાને રાહે ખુદા,
દીલે દુશ્મનાં હમ ન-કરદંદ તંગ.
તોરા કય મોયસ્સર શવદ ઇં મુકામ,
કે બા દોસ્તાંનત ખીલાફસ્તો જંગ.

કીતની કમ ઝરફી, ઓર કોતાહ બીની, ખુદ ગરઝી, ઓર હક ફરામોશી હે, કે અપની કીસમત પર કાનેઅ નહોકર, ગયેરકા માલભી ચખ જાનેકો ડરતે નહીં, જીતના તુમકો તુમ્હારા માલો ફરઝંદ પ્યારા હે. ઇતનાહી દુસરેકોભી ઉસકા માલો ફરઝંદ, પ્યારા હે. ખુદાને હરએકકે લીયે હદ બાંધી હે, ઉસકે બાહેર કદમ રખના બડી ના-ફરમાની ઓર મુખાલીફ અકલ, વ નકલસે હે, જબ હિર્સને અંધા બના દીયા, ફીર સીધા રાસ્તા કહાં સુઝતા હે.

કિતઆ.

અય કિનાઅત તવાં-ગરમ્ ગરદાં,
કે વરાયે તુ હેચ નેઅમત નીસ્ત.
ગંજે સબ્ર ઇખત્યારે લુકમાં અસ્ત,
હર કેરા સબ્ર નીસ્ત હીકમત નીસ્ત.

મસઅલા-૯૩-લયસા મિન્ના, મન વ-સ-અલ્લાહો અ-લય હે, સુમ્મા કૃ-ત-રા, અલા ઈઆ-લીહી. નહીં હે, વોહ હમ અહલે ઇસલામ-મેં સે, કે અલ્લાહ તઆલા, ને ઉસકો વસ-અતે રીઝક દી હે, ઔર વોહ અપની ઇયાલ પર, જોરૂ બચ્ચોં પર, તંગી ખાને પીનેમેં કરતા હે, અયસી ખુઆલત કરનેસે રોઝીકી બરકત જાવેગી, બ-હુકમ, અહ-સન, કમા અહ-સનલ્લાહો ઇલય-કા. એહસાન કર ખેશોં પર, ઔર દોસ્તોં પર, જયસા-કે એહસાન કીયા ખુદાયે તઆલાને તુઝ પર.

મસઅલા—૯૪—અક-લુત તઆમે, અલસ સરીરે, ચુરેસુલ ફુકરા. તખ્ત પર બયેઠ-કર, તઆમ ખાના, ઔર દસ્તર ખાન નહીં બીછાના, દુરવેશી લાતા હે.

મસઅલા—૯૫—કત-ઉલ ખુબઝે, બિલ-અસ-નાને, ઇન-દલ અકલે, ચુરેસુલ ફુકરા. ખાને વકત દાંતસે રોટી કતરના, મન-હુસ હે, દુરવેશી લાતા હે.

મસઅલા—૯૬—મસ-હુલ અસ-નાને, બિસ સવબે, ચુરેસુલ ફુકરા. દાંતોંકો કપડેસે મલના, જયસા-કે મિસવાક કરતે હેં, નીહાયત મનહુસ હે,

મસઅલા—૬૭—જુલ્મ કરના લોગોં પર બાએસ, દુરવેશીકા હોતા હે. કવ-લહુ તઆલા. ફ-તિલકા બુયુ-તોહુમ, ખાવે-યતન બેમા ઝ-લ-મુ, ઇ ખાલે-યતન, બે સ-બ-બીઝ ઝુલમે. ફરમાયા ખુદાયે તઆલા,ને વોહ ઘર વયરાન, ઓર ખાલી પડે હેં, બ-સબબ જુલ્મ કરને ઉન્હોંકે, બહુકમ, અઝ ઝાલેમો લા-યમુતો, ઇલ્લઃ હકી-રન, વલા યહુ-શોરો, ઇલ્લા ફકીરા. યાને ઝાલીમ શખ્સ, હિકા-રતકી હાલતમેં મરતા હે, ઓર ફકીરીકી હાલતમેં હશ્રકે મયદાનમેં આતા હે. રિવાયત હે. કે બાદશાહને એક અમીરકો કીસી શેહરકા હાકીમ બના-કર ભેજા, વોહ અમીર. ઉસ શેહરમેં મસનદે હુકુમત પર બયઠા, ઓર ઉસને જુલ્મ બેહદ કરના શુરૂ કીયા, શેહરકે રેહને-વાલે આજીઝ હો-ગયે. રાતકો કીસી શખ્સને ઉસ હાકીમે ઝાલીમકે દરવાઝે પર લીખ દીયા. "ખાનયે ઝાલીમ ખરાબ શવદ." જબ ફજરકો હાકીમને લીખ્ખા હુવા દેખા, તો એક સતર અપને હાથસે ઉસકે નીચે લીખદી., "બાઅદ અઝ ખરાબીયે હજાર ખાના." યાને ઝાલીમકા ઘર વયરાન કરનેકે બાઅદ, ઓર મુનાદી શેહરમે ફીરાદી. કે જીસને યે સતરે અવ્વલ લીખી હે, હાઝીર હોવે, ઓર અપને લીખ્ખેકા જવાબ પાવે, મેંને ઉસકો મોઆફ કીયા, આખીર એક શખ્સ કાતીબે સતરે અવ્વલ હાઝીર હુવા, ઓર કહા. કે યે મેંને લીખ્ખા હે. હાકીમને કહા, કે ઉસકા જવાબભી પરહ-લે. ઓર યું કહા, કે મેં ઝાલીમ નહીં હું. બલકે તુમ્હારે આમાલકી શામતકા બદલા હું.

અબીયાત.

બ-કોમે કે નેકી પસંદંદ ખુદાયે,
દેહદ હાકીમ આદીલો નેક રાયે.
ચું ખાહીદકે વયરાં કુનદ આલમે,
નેહદ મુલ્ક દર પંજયે ઝાલીમે,

મસઅલા—૯૮—અલ ઇસ-રારો અલલ માસી-અતે, એલા નદા-મતીન, યુરેસુલ ફ્રકા. ગુનાહકે કામોં પર ઝીદ કરના, ઓર નદામત ન-કરના, દુરવેશી ઓર મુફલેસીકા બાએસ હે. યાને ગુનાહ કરતા હે, અગર કીસીને મના કીયા, તો ઓર ઝીઆદા ઝીદ કરતા હે. પશેમાં નહીં હોતા, બલકે મના કરને-વાલોંકો દુશ્મન સમઝતા હે. આખીરકો મુફલીસ હો-જાતા હે.

બયેત.

બખ્તો દોલત બકાર દાની નીસ્ત,
જુઝ બ તાઇદે આસમાની નીસ્ત.

નેક-બખ્તી, ઓર દોલત, કુછ અકલો હુનરસે નહીં આતી, જબ તકકે ખુદાયે તઆલાકી મદદ નહો, જબ દોલત મીલી, ઓર ઉસને મુનઇમે હકીકી-કી તાબેદારી નકી, બલકે ઉસકી નાફરમાનીમેં મુસ્તઅદ હુવા, અબ દોલતકો ઝવાલ આયા, જો કામ ન-કરનેકે થે, વોહ કીયે, મુફલીસ દો-જહાંકા બન-ગયા. સચ હે. દાતાકે તીન ગુન. દેવે, દીલાવે, છીન લેવે, પાંચ શખ્સ હમેશા મુફલીસ રહેંગે, ઉનકો અયરો બરકત કભી નહોગી, એક, કાતે-ઉશ શજર, કે રોજગાર

ઉસકા હરે ઝાડકા કાટના, ઓર લકડી બેચના હે. દુસરા, જાબે-હુલ બકર, ગાવ જુબાહ કરનેકા ધંધા કરતા હે. તીસરા, બાયે-ઉલ બશાર, બરદા ફરોશ, યાને ગુલામ બેચને-વાલા, ચોથા, શારેબુલ ખમર, શરાબ પીને-વાલા, કભી બરકત ન દેખેગા, પાંચવાં-વન નાયેમો અન સલા-તીલ ઇશાએ, વલ ફજરે. પાંચવાં-વોહ, કે નમાઝે ઇશા, વ ફજર, સોનેમેં ખો-દેવે. નઉજો બીલ્લાહે મીનહા.

મસઅલા—૯૯—જીસ બરતનમેં ખાના ખાયા હે, બાઅદ ઉસી બરતનમેં હાથ ધોના મનહુસ હે. લા તગ-સલ યદય-કા, ફીઇના-ઇન અકલ-તા મીનહો, લા તવસ્સદ અતી-બતલ બાબે, વલા તજ-લેસ અલય-હા, વલા તદેઅ ય-દ-કા તહુતા ખદ-દેકા, વ અનના કાએ-દુન, વલા તશબ્બા અસાબે-અકા હુવલા રક-બતેકા વલા તક-રઓહા. યાને જીસ બાસનમેં ખાના ખાયા હે, ઉસીમેં હાથ ન-ધોના, ઓર દરવાઝેકી દેહલીઝ પર, તકીયા ન લગાના, ઉસપર સર રખકર સોના નહીં, ઓર ઉસપર બયઠના નહીં, ઓર હાથ ગાલકે નીચે રખકર બયઠના નહીં. ઓર ઉંગલીયાં ઘુટનોં પર રખના, ઓર ઉનકો ફોડના નહીં.

મસઅલા—૧૦૦—કુરઆન શરીફ, ધરમેં મોજુદ હે, ઓર કભી ઉસકી તીલાવત નકરના દુરવેશી લાતા હે, લાઝીમ હે, કે હર-રોજ ફજરમેં કુછભી ઉસસે પરહા કરે.

મસઅલા—૧૦૧-માં બાપ, ઉસ્તાદ, ઓર મુરશીદકી ના-ફરમાની કરના દુરવેશીકા બાએસ હોતા હે. લાઝીમ હે. કે ઉનકી તાબેદારી, ઓર અદબ કરે, વોહ જો નસીહત કરતે હેં, તુમ્હારી બેહતરીકી હે.

બાબ દુસરા.

—(૦)—

ઇસ બાબમેં ૪૯ હદીસેં, ઔર અકવાલે બુઝુરગાંને દીન, ઔર વઝાયેફ. ઔર અવરાદ લીખ્ખે હેં, નેક એતેકાદસે અમલ કરે, દો જહાંકી મુરાદ પાવે, ઔર ફક્ર, ઔર ગીનાકી અફઝલીયતમેં બ‑ગઔર દેખે, ચાર કીસમકે ઇનસાન. અવ્વલ બ્યાન હો–ચુકે. કિસમ અવ્વલ, દુન્યા, ઔર આખેરતમેં તવંગર હેં, કિસમ દુસરી, દુન્યામેં મુફ્લીસ ઔર આખેરતમે તવંગર હેં. કિસમ તીસરી, દુન્યામેં તવંગર, ઔર આખેરતમેં મુફ્લીસ હેં, કિસમ ચૌથી, દુન્યા વ આખેરતમેં મુફ્લીસ હેં.

ફાયદા—૧—લય‑સલ ગનીઓ, અન કસ‑રતીલ માલે, વલા અરદે, ઇન્નમલ ગનીઓ, અનીન નફસે. માલો અસબાબ એકકે પાસ હે, વોહ ગની નહીં, બલકે ગની વોહ હે, કે જીસકી જાતમેં કિનાઅત, ઔર દીલ ભરા હુવા હે.

બયેત.

તવંગરી બ‑દીલ અસ્ત ન બ‑માલ–બુઝુર્ગી બ અકલસ્ત ન બ‑સાલ.

ફાયદા—૨—મુલુ‑કુલ જન્નતે મીન ઉમ્મતી, અલ કાને‑ઇના બીલ કુતે, યવ‑મન બે યવ‑મીન. હઝરતને ફરમાયા હે, કે મેરી ઉમ્મત‑મેંસે જન્નતમેં વોહ લોગ બાદશાહ બન જાંયગે, જો દુન્યામેં કીનાઅત કરતે હેં. ઔર, યવ‑મુન જદી‑દુન રીઝ‑કુન જદી‑દુન, પર અમલ હે.

ફાયેદા—૩—અલ-હરીસો મઆ કસ-રતીલ માલે ફકી-રૂન, વ અગી-રૂન, વલ કાનેઓ મઆ કિલ્લતી માલે ગની-ઉન વ કબીરૂન. હીર્સ કરને-વાલા ફકીર, ઔર અહના શખ્સ હૈ. અગરચે બડા માલદાર હો. ઓર કિનાઅત કરને-વાલા ગની, ઓર બુઝુર્ગ હૈ, અગરચે કમ માલ રખતા હો.

ફાયેદા—૪—રક-અતાને મીન મુઅમેનીન, ફકીરીન સાબેરીન, અહબ્બો ઇલલ્લાહે, મિન સબ-ઇના રકઆ-તીમ મિન ગની-ઇન શાકે-રીન. ફરમાયા નબી સલ, ને. દો રકઆતેં, ઇમાનદાર ફકીર સાબીર પરહતા હૈ, તો અલ્લાહ તઆલા, કે નઝદીક ગની શાકીરકી, ૭૦ રકઆતોંસે બેહતર હૈ.

ફાયેદા—૫—નેઅ-મલ અમીરો, અલા બાબીલ ફકીરે, વ બેઅ-સલ ફકીરો, અલા બાબીલ અમીરે. યાને કયા અછછા વોહ અમીર હૈ. જો ફકીરકે દરવાઝે પર ખીદમત કરને, ઓર દુઆ લેનેકો જાતા હૈ. ઓર કયા બુરા વોહ ફકીર હૈ. જો અમીરકે દરવાઝે પર દુન્યા માંગનેકો જાતા હૈ.

ફાયેદા—૬—અલ-મરઓ માઆ મન હબ્બો, યાને આદમી ઉસીકે સાથ હશ્રમેં ઉઠેગા, જીસકો વોહ દુન્યામેં દોસ્ત રખતા હૈ.

ફાયેદા—૭—અલ-કાસેબો હબી-બુલ્લા. યાને કસબ કરને વાલા અલ્લાહકા દોસ્ત હૈ, ઓર રોજગાર પેશા, તીજારત, હુનર મઝદુરી, તવંગર હોનેકા બડા સબબ હૈ, હુનરમંદ કભી ભુકા નંગા ફકીર ન-રહેગા, ઉસકા હુનર રોજ પાનીકી નેહરકે મીસાલ જારી હૈ.

ફાયેદા—૮—અ-મ-લુલ અબ-રારે, મીનર રીજા-લીલ બીયા-લતો, વ મિનન નિસા-ઇલ ગઝલો. ફરમાયા આ-હઝરત

સલ, ને, અમલ, યાને ધંધા નેક–બખ્ત મરદોંકા, દરઝી,-પનેકા, યાને સીનેકા હે, ઔર નેક–બખ્ત ઔરતોંકા કાતનેકા, યાને ધાગા બાંટનેકા હે. નબી સલ, અકસર અવકાત ઘરમેં બયેઠ–કર, કપડા સીને થે, ઇદરીસ અલે, ઔર લુકમાન, હકીમકા પેશા ખૈયાતકા થા, અલ ગઝલો, યાને કાતના રૂઇકા, ઔર દુસરે માયેને, અલ ગ–ઝ–લો, ઔરતોંકે સાથ બાઝી કરના, જવાનીકી હિકાયત, ઔર ઇશ્ક, ઔરતોંકા બ્યાન કરના હોતા હે. શાએરોંકે નઝદીક ગઝલ ઉસીકો કેહતે હેં, જીસમેં ઔરતોંકે હુસ્નકી તારીફ, ઔર ઇશ્ક, ઔર બ્યાને હીજરાં, વ વિસાલકા હોવે.

ફાયેદા—૯—લુકમાને લીખ્ખા હે, કે વકત, ઔર મેહનત, દૌલતકે માં-બાપ હેં, જો શખ્સ હર વકત, મેહનત, વ કામ, વ કસબ કરતા રહેગા, બે-ફાયેદા સુસ્તીમેં ખેલમેં વકત ન-ખોયેગા, તો બેશક તવંગર બનેગા. અલ-વકતો સય–ફુન, કાતે-ઉન. વકત એક તલવાર કાટને-વાલી હે, જીસકે હાથમેં રહે, વોહ અમીર બને.

ફાયેદા—૧૦—હઝરત ઉમર રદી, સે રિવાયત હે, કે કીસી આદમીકો દેખતે, તો અયસા પુછતે, હલ-લહુ હીર ફતુન, ફઇન કાલુ, લા લા–અસ–કેતો, મીન અયની. કહા યે શખ્સ, કુછ રોજગાર કામ કરતા હે, અગર કહા નહીં, તો મેરી ચશ્મે એતેબારસે ઉસકો ગીરા દેતા હું.

ફાયેદા-૧૧-મરરા દાઉદ અલે. બે-અસકા-રીન, ફ–કાલા લહુ, યા હાજા એમ-મલ, વ–કુલ ફ-ઇન–નહીઅહા યોહીબ્બો અંય યામ-મલા, વ–યાકુલા વલા–યોહીબ્બો, મન યાકુલા વલા

યાઅ-મલા. હાઉિદ અસે, કીસી ચમારકી દુકાનસે ગુજરે, અપસા ફરમાયે, અય કુલાન, અમલ કર, ઓર ખા. પસ તહકીક અલ્લાહ તઆલા, દોસ્ત રખતા હે. ઉસકો જો અપની મહેનતકી રોટી ખાતા હે ઓર નહીં દોસ્ત રખતા ઉસકો, જો ખાતા હે, ઓર કુછ અમલ નહીં કરતા હે.

ફાયેદા-૧૨-માહે-નુલ હદીદ, અફ્-દલો મીમ માદ નીજ જ-હુ-બે, વલ ફીદ-દતે, યાને ખાન લોહેકી અફ્ઝલ હે. સોને રૂપેકી ખાનસે. મતલબ યે નઝર આતા હે, કે જીન મુલકોમેં સોને રૂપેકી ખાન થી, ઉસ મુલ્કકે લોગ મગરૂર બને, અયશો ઇશરતમેં સુસ્ત હો-ગયે, મેહનત કરના છોડ દીયા. ઓર જીસ મુલ્કમેં બિલાદે અરબીકી તરફ લોહેકી ખાન થી, વહાંકે લોગોને મેહનત, ઓર હુનર સે ચાકુ, ઓર મીકરાઝ, સોઝન (સુઇ) વ-ગયરા, હતીયાર બનાકર ઇલ્મો હુનરકી કુવ્વતસે મુલકોંમેં તીજારત શુરૂ કરદી. ઓર સોને ઓર રૂપેકી ખાનકે માલીક બન-ગયે, ઓર મેહનતકે જોરસે અપના લોહા સોને રૂપેસે બેહતર કર બતાયે. ઓર સબ મુલકોકો અપના તાબેદાર બનાયે. હુનર ઓર મેહનતસે ઉનકા લોહા સોનેસે-ભી જ્યાદા અફ્ઝલ બન-ગયા.

ફાયેદા-૧૩-કસ-બુલ હલાલે, વન ન-ફ્-કતો અલલ ઇયાલે, મીન આમા-લીલ અબ-દાલે. યાને કસબે હલાલસે રોઝી પયદા કરના, ઓર અપને ઇઆલ, વ બેટોંકી પરવરીશ કરના, અબ-દાલ અવલીયાકા કામ હે

ફાયેદા—૧૪—મન રોઝેકા મીન શય-ઇન, ફલ યલ જીમહો. જીસકો ખુદાને રીઝક દીયા. જીસ કામ, ઓર હીરફતમેં,

તો ઉસકો લાઝીમ હે, કે તમામ ઉમર વોહી કામ કરે; અયસા નહીં, કે હિર્સ કરકે અપના કામ છોડ દેવે, ઓર દુસરે કામકે પીછે લગે, કે મુઝે જ્યાદા મીલેગા, આખીર હાથ-મેં કા-ભી રોજગાર ખોદેગા. ઓર જ્યાદાકી ઉમ્મીદ પર કામભી જાતા રહેગા. આધીકો છોડકર સારીકો દોડના અચ્છા નહીં.

બયેત.

ગર ઝમીંરા બ-આસમાં દુઝીન્ન શવદ જુઝ જ્યાદા અઝ ૩ઝી.

ફાયેદા—૧૫—ખયરો શસીલ માલે, અદ-દીયા-નતો, સુબ-હાના મન જા-આ-લા, ગફ-લતત તુજ્જારો, વ હીર સોહુમ લે-તૈઠલ બીલાદે સ-બ-બન, લે મસાલે-હીલ ઠબાદે. યાને બેહતર પુંજી આદમીકી દીન-દારી હે. શુકરો સીપાસ હે ખુદાકા. જીસને તાજીરોંકો ગફલતમેં ગીરફતાર કીયા, ઓર શેહર, બ-શેહર ફીરનેકા શૌક દીયા, કે યે સબબ હુવા, બંદોકી મસ્લહતે મઘ-શતકા.

કિતઆ.

લકદ તીફ-તો ફી શર કીલ બિલાદે વ ગર બેહા,
વ જર રઅતો હાજદ-દહરા બિલ યુસરે વલ ઉસરે.
ફલમ અરે બાઅ-દદ દીને ખય-રમ મિનલ ગના,
વલમ અરે બાઅ-દલ ફકરે શર રમ મિનલ ફકરે.

યાને મેં મશરીક મગરીબકે મુલ્કોમેં બહોત સીયાહત કીયા ઓર ઝમાનેકી તંગી, ઓર ફરરાખીકા બહોત તજરૂબા હાસીલ હુવા. કોઇ ચીઝ દીનકે બાઅદ, તવંગરીસે બેહતર નહીં દેખા. ઓર કોઇ

ચીઝ કુકકે આમદ ફકીરીસે બદતર નહીં દેખા. યહાં ફ્કે, ફુરવેશીકે માઅને અક્સર મુફલેસી, તંગ-દસ્તીકે હેં.

ફાયેદા—૧૭—સુફ્યાન સુરી રહ, ફરમાતે હેં, અલ-માલો ફી હાજ-ઝ ઝમાને, ઇઝ-ઝુન લીલ મુમેનીન, વ સલા-હુન, લે સીયા-નતીલ ઇમાન. ઇસ ઝમાનેમેં માલસે મુસલમાનકી ઇઝ-ઝત હે. ઓર વોહ હતીયાર હે. ઇમાન બચાનેકે વાસ્તે, અગલે ઝમાનેમેં ઝોહદ, ઓર તકવાસે મુસલમાનકી ઇઝ-ઝત હોતી થી, અમીર, ઓર બાદશાહ, ઉસકે પાસ આતે, ઓર ખીદમત કરતે થે, અબી મોઆમલો બીલ-અકસ હે. કયસાબી આલમે રબ્બાની, ઓર આરીફે હક્કાની હો, અગર મુફલીસ હે, તો લોગોંકી આંખોંમેં ઝલીલ હે, કીસીકો ઇસસે ફાયેદા ન-મીલેગા.

બયેત.

મરા બ-તજરૂબા માઅલુમ શુદ ઝ-પીંઝાહ સાલ,
કે કદરે મર્દ બ-ઇલ્મસ્ત વ કદરે ઇલ્મ બ-માલ.

તવંગરોંકો દીનકી ગરઝ નહીં રહી, પીર ઉલમા, ઓર મશા-યેખસે મીલના, ઓર ઉનકી ખીદમત કરના, બીલકુલ મોકુફ હો-ગયા. મગર ઉલમા, ઓર મશાયેખકો દુન્યાકી, ઓર ખાને કપડેકી ગરઝ મોજુદ હે. ઇસલીયે તવંગરકે દરવાઝે-પર હાજતે ઝુરૂરીકે વાસ્તે જાના પડતા હે.

ફાયેદા—૧૮—

લા પુદ્દા લીલ-મરએ મીનં આલીન ય-ઇ-શો બીહી,
વ હાબે-લલ કબરે મોહતા-જુન ઇલલ ક-ફ-ને.

આદમીકો માલ કમાના, ઔર અપની ઝીંદગી બસર કરના જુરર હે. બલકે મરે બાઅદભી કબ્રમેં હાજત કફનકી રેહતી હે.

હાતીકા—કીસીને ગાયે બકરીકો પુછા, તુમ હમેશા દુધ પીસે બની-આદમ પર એહસાન કરતી હો, વોહભી તુમ પર એહસાનકા બદલા કફન વ-ગયરા તુમકો દેતે હેં યા નહીં ? ઉન્હોંને રોકર અફસોસ કે સાથ કહા, કે બની-આદમ એહસાન ફરામોશ હે, જીસને જાન ઇમાન દીયા, રીઝક, વ ઇમકાન બખશા, ઉસકા ઔર ઉસકે રસુલકા ક્યા એહસાન, વ ફરમાન માનતે હેં, ઔર કયા કદ્ર બુઝતે હેં ? હમકો કફન દેના તો દુર હે, બલકે જો પોસ્ત ખુદાને હમકો બખશા હે, વોહભી બાઅદ મરનેકે ઉતાર લેતે હેં, અપને જુતે બનાતે હેં. હડડીયોં-કોભી તોડકર અપને કામમેં લગાતે હેં, ઔર ઉસસે દુન્યાકા માલ પયદા કરતે હેં.

ફાયેદા—૧૯—તફતા-જાની ફરમાતે હેં.

તવય-તોબે એહરા-ઝીલ ફુનુને વ કસ-એહા,
વ હાઅન શઆબી વલ-જુનુનો ફુનુ-નુન.
વ હીના તો આતી-યતુલ ફુનુનો વ નીલ-તોહા,
તુબૈ-યના લી અ-મલ ફુનુના જુનુ-નુન,

અબ મેંને પડી સઇ, ઔર કોશીશ કીયા, ઔર તમામ ઇલુમ, વ ફુનુનકો હાસીલ કીયા, જવાની સારી ખોયા, હઇમકે પીછે દીવાના

બના. કર્યું—કે જુનુનબી ફુનુન હે. જબ તમામ ઇલ્મો હુનરકી મુઝે બખશીશ મીલી, ઉસ વક્ત મુઝકો માઅલુમ હુવા, કે તહકીક ફુનુનકી જુનુન હે, યાને ઇલ્મો હુનર, દીન, વ દુન્યાકે હાસીલ કરનેકે લીયે હથીયારકે માનીંદ હે. મગર અમલ કરના, ગોયા ઉ હથીયારોંકો કામમેં લાના. ઓર ફવાયેદ ઉઠાના હે. એક ગાડી બરકર હમને કિતાબેં પઢીં, બાઅદ એક મુઠ્ઠી બર અનાજકી એહતી-યાજ દુસરે શખ્સકી તરફ લે-ગયે, તો તમામ ઇલમો હુનર, સીખના હમારા દીવાના-પના થા. બ-હુકમ, અ ઝ-ઝા મન કન્ના-આ, વ જલ્લા મન ત-મા-આ. યાને જીસને કીનાઅત, ન સબ્ર ઇખત્યાર કીયા, ઇલ્મ, વ અદબકા ફલ પાયા, ઓ જીસને હીર્સમેં દીલ ડાલા, જીલ્લત ઉઠાયા. દો હાથ, ઓર એક પેટ, ખુદાને દીયા હે. અગર અકલ હે, તો મેહનત કરો, કમાઓ ખાઓ, ઓર ખીલાઓ, દુસરોંકા બોજા ઉઠાઓ, અપના બોજા દુસરોં પર મત ડાલો. ફઝીલ બીન અયાઝ, રહ, ફરમાતે હેં, જબ તક આદમી ઝીંદા હે. ખૌફ જયદા રખ્ખે ઉમ્મીદસે મગર જબ મૌત આ-જાવે, તો ઉમ્મીદ જ્યાદા રખ્ખે ખૌફસે

ફાયેદા—૨૦—અલ-અકલો હરા-મુન, બીલા રીયાદતીન. યાને બ-ગયેર મેહનત કીયે રોટી ખાના હરામ હે. ઇસકે માઅને ઉલમાને કઇ કીસમસે કીયે હેં. અવ્વલ યે, કે રીઝક ખુદા,કા દીયા હુવા હે, જબ ઉસકી ઇબાદત, રીયાઝત, ફરમાં-બરદારી, નહીં કરે, તો રીઝક ઉસકા મત ખા. હરામ-ખોર, મત બન, દોયુમ-યે કે જબ રીઝક ખાયા, ચબના પીરના, મેહનત કરના, તાકે વોહ ખાના હઝમ ન-હુવા, અબ દુસરા ખાના ખાવે, તો બીમાર હોવે, વોહ ખાના, ગયેર મુન-હઝમ, સમ્મે કાતીલ બને. ઇસલીયે બ-ગયેર

મેહનત કરનેકે હુકમાકે નઝદીક હરગીઝ ખાના જાએઝ નહીં. સીધુમ યે હે-હરએક શખ્સ અપની રોઝી મેહનત મશક્કત કરકે પયદા કરે, ઓર ખાવે, દુસરેકી મેહનતકા ફલ આપ ન-ખાવે, બલકે અપની મેહનતકા ફલ દુસરોંકો ખીલાવે, ઇસમેં અકલ-મંદી હે. એક શેર મેહનત કરકે શીકાર પકડતા હે, ઓર દસ ગીદડભી ઉસકા જુઠા ખાકર પેટ ભરતે હેં.

બયેત.

ચું ઇસ્તા-દઇ દસ્તે ઉફ્-તાદા ગીર,
ન ખુદ-રા બેફ્-ગન કે દસ્તમ બે-ગીર.

જબ તુ ખડા હે, તો ગીરે હુયે શખ્સોંકા હાથ પકડ કર ઉનકો ઉઠા, મદદ કર, ખુદકો ઝમીન પર મત ડાલદે. ઓર લોગોંસે હાજત મત માંગ, કે મેરી દસ્ત-ગીરી કરો, ખુદ કમાકર ખા. ગયેરકી કમાઇ પર દાંત તેઝ મત કર. ક્યુંકે બ-ગયેર મેહનત કીયે ખાના હરામ હે.

હિકાયત-એક શખ્સ જંગલમેં લકડીયાં કાટનેકે વાસ્તે ગયા, તાકે ઉસે શેહરમેં લાકર બેચે, અપના કુત કરે. યકાયક એક દરખ્ત પર નઝર પડી, અંધા કવ્વા બે-પરો બાલ નઝર આયા, ખ્યાલ કીયા, કે ઇસકો યહાં રોઝી કીસ તરેહ પર પહોંચેગી ? ઇતનેમેં એક બાઝને ફાખતેકા શીકાર કીયા, અપને પંજેમેં પકડ કર, ઝાડ પર કવ્વેકે કરીબ બયેઠ-કર ખાયા, બાકી વહાં છોડકર ચલા ગયા, કવ્વેને ઉસકા ફુઝલા (બચા હુવા) ખાયા. અપના પેટ ભરા. જબ ઉસ શખ્સને રઝ્ઝાક

મુતલાકકી કુદરતકો દેખા, કહા, અફ્સોસ ! મેં કીસલીયે બે-સબબ બન-કર ફીરતા હું, રોઝી-રસાં માલીક મેરા મોજુદ હે. જાન લીયા. નાનબી દેગા. ઉસી જંગલમેં એક પહાડકી ગારમેં જા-બયઠા, એક દીન ગુંજર ગયા, ફાકેસે બે-તાકત હુવા, દુસરા દીન જબ ગુજર ગયા, ફાકેસે બે-તાકત હુવા, દુસરા દીન જબ ગુજરા, ઉઠકર બયેઠને-કીભી તાકત ન-રહી, હોશ જાતા રહા. એક બકરીયાં ચરાને-વાલા વહાં આયા, ઉસકા હાલ દેખકર રહમ કીયા, કુછ રોટી, બકરીકે દુધમેં ચુરકર મલકર ઉસકે મોંહમેં ડાલા, કદરે પાની પીલાયા. જબ ઉસ શખ્સકો હોશ આયા. આંખેં ખોલા, ઉઠકર બયઠા, ચરવાહેને પુછા, કે તુ કોન હે ? ગારમેં કીસ લીયે આકર પડા હે ? ઉસ શખ્સને હકીકત બ્યાન કીયા, બાઝ ઓર કવ્વેકા હાલ સુનાયા. ચરવાહેને મલામત કરકે કહા, તુ તંદુરસ્ત જવાન શખ્સ પર ખ્યાલ કયું ન કીયા ! ઓર દીવાન-ગીસે ગારમેં આકર બયઠા ! અબ તુ કવ્વે-કે જયસા બન-ગયા, ખુદાને મુઝકો બાઝ બનાકર તેરી ઝીંદગાનીકા સબબ કરદીયા. જા ધંધા મઝદુરી કર, દીવાના મત હો.

ફાયેદા—૨૧. અનાસરે અરબાસે ઇનસાનકા વજુદ કાયેમ હે. યાને ખાક, સર્દ ઓર ખુશ્ક હે. પાની સર્દ, ઓર તર હે. આતશ ગર્મ ઓર ખુશ્ક હે. ઓર હવા, ગર્મ, ઓર તર હે. એક દુસરેકે ચંદ ઝીદ હેં. ચંદ રોજ બ-સુરતે એતેદાલકે જીસ્મકી તંદુરસ્તી, ઓર ઝીંદગી કાયેમ હે. અગર એક શય, ઇન ચારમેંસે કમ જ્યાદા હો જાવે, તો આદમી હલાક હોતા હે. ઇસી હરેક જહાંકા વજુદ ચાર કીસમકે લોગોંસે કાયેમ હે, અવ્વલ, બાદશાહ, અમીર, હાકીમ, સીપા-હી, આતશકી મીસાલ હેં, કે રૈયત પર રોઆબ સીયાસતકા રખતે

હેં, દાયુમ-ઉલમા, ફુઝલા, પેશા-વર, પાનીકે માનીંદ હેં, કે દીન, ઓર દુન્યાકા ઈંતેઝામ સહ્રાહ, વ નરમીસે ઇનસાફ, વ દાનાઇકે સાથ તરાવત કાયેમ રખતે હેં. તીસરે, સોદાગર અહલે તીજારત હવાકે માનીંદ હેં, એક મુલકકા માલ પયદા-ઇશકે અજનાસ, દુસરે મુલકકો લે-જાતે હેં, ખુદભી નફા પાતે હેં. ઓર તમામ રૈયતકો આયાઇશ દેતે હેં. ચોથે, દેહકાન, ખેતી બાડી કરને-વાલે, બ-મંઝલયે ખાકકે હેં, કે તમામ જહાંકો ખુરાક મીટ્ટી-મેંસે પયદા કરતે હેં, થઓ રોજ મેહનત કરકે અપને વાસ્તે ગીજા નીકાલ કર, દુસરે હજારોં મખલુકકી ગીજા હર સાલ તાજા બ-તાજા તૈયાર કરતે હેં, અગર સભી આદમી લીખને પરહને-વાલે, આલીમ, ફઝીલ, બન-જાવેં, યા અમીર, તુજ્જાર, માલદાર હોવેં, તો ખેતી મઝદુરી, વ-ગયરા. અનાજ પયદા કરનેકા કામ કોન કરેગા? જબ તક ચારો કીસમકે લોગોંકા વજુદ મૌજુદ હે, તબ તક જહાં કાયેમ હે, ઇસલીયે ખુદાને અપની હિક-મતે કામીલાસે તકદીર. ઓર અંદાઝા હરએક શયકા મુકર્રર કર દીયા, ઇસી મુજબ કઓર આલમકા ચલા જાતા હે. મુફલીસ, ઓર ગની, તવંગર, ઓર ફકીર દોનોં કીસમકે લોગ, હર શેહરમેં ઝુરૂર હોના ચાહીયે, અગર સબ તવંગર, ઓર ગની હો-જાવેં, યા સબ મુફલીસ, ઓર ફકીર, બન જાવેં, તો ખરાબી જહાંકી હેં.

કાયેદા—૨૨—કાલ, અલી લે ઇબને-હીલ હન-ફીયા. યા બુનૈયા, ઇન્ની અખાફો અલય-કલ ફકરા, ફસ તઇજ બિલ્લાહે મીનહો, ફઇન્ન-નલ ફકરા, મન ક-સ-તુન રીદ-દીને મુદહેશતુન લીલ-અકલે, દાએ-યતુન લીલ મકતે, વલ ફકનેસ, મવ-તુલ-અકબરે, યાને અલી રદી, ને અપને ફરઝંદ મોહં-મદ

હુનીફ્ રદી, કો કહા. અય ફરઝંદ, મેં તુઝ-પર દુરવેશીકા ખૌફ રખતા હું. પસ તુ, અલ્લાહ તઆલાસે પનાહ માંગ, તા મુફ્લેસીસે બચાવે, કયું કે મુફ્લેસી દીનમેં નુકસાન કરતી હે, આકલકો ઝાઇલ બનાતી હે, ખરાબી સામને ખુલાતી હે. ઓર વોહ એક બડી મોત હે. ખુદા પનાહમેં રખ્ખે.

ફાયેદા—૨૩—ફરમાયા નબી સલને, અશ-કલ અશ-કીયા વાયે, મન જ-મ-આ અલય-હે, ફક-રૂદ દુન્યા, વ અજા-બુલ આખેરા. યાને બદતર બદ-બખ્ત, વોહ શખ્સ હે, જો દુન્યામેંભી બે-ઝર, વ બે-પર હોવે. ઓર આખે-રત-મેંભી ઇસીયાંકે બાએસ અઝાબ પાવે,

ફાયેદા-૨૪-અલ માલુસ-સાલેહ, લે રજો-લીસ સાલેહ યાને માલ સાલેહ, મર્દ સાલેહકે હાથમેં નીહાયત કામકા હે, ઇસ-લીયે સોને રૂપેકે બાસનોંમેં પાની પીના, ઓર ઇસ્તેમાલ કરના મના હુવા હે, કે ઉસ માલકો અટકા-કર રખના, ઓર લોગોંકે મોઆ-મીલોંમેં ખલલ ડાલના, ગુનાહે અઝીમ હે. દસ્ત ગરદાન રેહનેસે હજારોંકા કામ નીકલતા હે.

ફાયેદા—૨૫-કાલન નબીયો, સલ-લલ્લાહો અલય-હે વસલ્લમ, ઇન્નલ-લજી યશ-રેબો ફી આને-યતે ફીદ-દતીન, ઇજમા યજર જોરો, ફી જવ-ફીહી, નારો જહન્નમા, લે અન નહુ યોઅ્હદી, ફલા મન ઇન-નાસે, અંન તશારી-ફેહા, ફી મોઆ-મીલા-તીહીમ, વલે અઝમે મનાફે-ઇહી, કા-ઝલ્લાહો તઆલા, વતા તુવ-ઝુસ સો-ફ-હાઆ, અમવા-લકો-મુલ-લતી [illegible]-અલ્લાહો ઝુકુમ કીયામા, યાને ફરમાયા નબી સલ, ને.

તહકીક જો કોઇ પીતા હે પાની ચાંદીકે બરતન-મેંસે, અલબત્તા જહન્નમકી આતશ ઉસકે પેટમે ભર જાવેગી, કીસ-વાસ્તે, કે લોગોંકે મોઆ-મીલાતમેં ફેર બદલ કરનેસે. ઓર ઉસકા નફા સબોંકો હાસીલ હોનેસે ઉસને મના કીયા. હક તઆલા, ફરમાતા હે. સફીહ યાને નાદાનોંકો તુમ અપના માલ મત દો, જો તુમ્હારે બરતને, ઓર ઝીંદગાનીકા કાયેમ રખનેકે વાસ્તે અલ્લાહને બનાયા હે. ઓર નાદાન ઉસકો ખરાબ કર ડાલેંગે, ઓર ઝાયે કરેંગે. વલે હાજા અા-ઝમેહ, વ-હ-દીન, લે-મન એંહ ત-બ-સહુ, વ ક-ન-ઝહુ, ફેહન-નહુ કમન એહ-ત-બ-સા, હાકે-મન લીન્નાસે, તમશી બીહા ઉમુરે માઆ-શીહોમ. ફસીલોંયે બડે અજાબકા વાએદા હે, ઉસકો વાસ્તે, જો ઉસકો કયેદ રખખે ગાડ દેવે, જબસાકે ઉસને હાકીમકો કયેદ કીયા, જો આદમી-યોંકી મઆશકે કામોંકા ઇંતેઝામ રખતા થા. કયું કે સોના, રૂપા, જયસે કાઝી મુફતી હેં, આદમીયોંકે બહોત કામ આતે હેં, જીસને ઉનકી મુઆ-હેમત અટકાવ કી, ગોયા સબ આદમીયોંકે કામમે ખલલ કીયા. દીવાના, ઓર સફીહમેં, ઓર મજનુંમેં ફુકહાઓને હુકમ કીયા હે. કે ઉનકો મુખ-તાર અપને ખુદકે માલ-કામી ન કરના ચાહીયે, બલકે ઝુરરી ખર્ચ ઉનકો દેના, ઓર બાકી પર કાઝી, યા હાકીમને નઝર રખના, તાકે ઝાએ નહોવે, રૂપા, સોના, બની-આદમકી હાજત રવાઇકા હથીયાર હે. જબ ઉસકો કીસીને કયેદ કર રખખા દફન કીયા, ફેર બદલ હોને ઓર નફા પહોંચાનેસે બાઝ રહા, ઓર અગર તોડ-કર રૂપે, સોનેકે બરતનકા ઇસ્તીમાલ કરે, તો ઉસકે ખેલ. કોમ, હસદ કરેંગે, બલકે ઉસકો હલાક કર ડાલેંગે. ઇસલીયે મરદોંકો સોનેકી અંગુઠી,

ઉંગલીમેં રખના હરામ હે, કયામતકે દીન, સાંપ, બીછુ, ઉસકી ઉંગલીયોંમેં લીપટેંગે, ઓર અઝાબ કરેંગે. કયું કે ઝીનત મરદોંકી મરદુમી, ઓર કમાલ અકલો દીન બસ હે. ચું કે ઔરતોંકા અકલો દીન નાકીસ હે. ઇસ-લીયે ઉનકો ઝીનતકે વાસ્તે સોના, રૂપા પેહનાના જાયેઝ હુવા હે.

ફાયેદા—૨૬—વ-લવ બ-સ-તલ્લાહુર રીઝકા, લે ઇબાદીહી, લ-બ-ગવ ફીલ અરદે. યાને અગર હક તઆલા કુશાદા કર દેવે, રીઝક અપને બંદો-પર, અલબત્તા વોહ બાગી હો-જાવેંગે ઝમીન પર, ઇસલીયે અપની હીકમતે અઝલીસે હર એકકો હર એકકે કદર, ઓર એહતીયાજકે મુજબ, રીઝક પહોંચાતા હે. ઉલમાઓંકી નસીહત હર ઝમાનેમેં હર વકત, જયસી ઉસ વકતકે લોગોંકો ઝુરૂરત હે, વયસી અપની તાલીફાતમેં લીખ દેના લાઝીમ હે. તાકે દેખને પરહનેસે લોગોંકો ફાયેદા હોવે. કયું કે ઇલમ, વ હીકમતકે ખઝાને-દાર ઉલમા હેં. તમામ ઉમરે અઝીઝ, અપની ઇલમકે જમા કરનેમેં ખર્ચ કર દીયે હેં, અગર તીજારત, દુકાન-દારી વ-ગયરા કામોંમેં ખર્ચ કરતે, તો વોહભી માલદાર બનકર બયઠને. મગર ખુદા, ને ઉનકો ઇલમ પરહનેકા શોક દીયા, માલે દુન્યા જમા કરનેકા શોક નહીં દીયા, ઇસ સબબ વોહ ગરીબ મુફલીસ રેહ-ગયે, અબ માલ-દારોં પર ઉનકી ખીદમત કરના વાજીબ હે,

ફાયેદા—૨૭—અનીન-નબીયે, સલ-લલ્લાહો અલય-હે વ-આલીહી, વ-સલ્લમ. અત-તુજ્જારો હુમુલ ફુજ્જારો, ફ-કીલા અ-લય-સલ્લાહો, અ-લય-સલ બયઆ, વ હર રમંર [illegible], ફ-કાલા બલા, વલા-કીન નહુમ [illegible],

કેસુના, ફ-ચોકજ-જેબુના, વ યહુ-લ-ફુના, ફ-યહુ-નેહુન. ફરમાયા નબી સલ, ને. સોદાગર બદકાર હેં, પુછા અસહાબોને, આયા, ખુદાયે તઆલાને સુદ હરામ કીયા, ઔર બયકો હલાલ કીયા હે? ફરમાયા, સચ હે, વલેકીન વોહ લોગ બાતોંમેં જુટ બોલતે હેં. ઔર કસમ ખાતે હેં. ઇસમેં હાનીસ હો-જાતે હેં. યાને સોગંદ પર અમલ મુતાબીક નહીં કરતે, ઔર કસમ તોડનેકા કફ્ફારેમેં નહીં દેતે યાને તીન રોઝે રખના, યા દસ મીસકીનકો ખાના ખીલાના વોહ નહીં કરતે.

ફાયેદા—૨૮—ઇસા અલે, ને ફરમાયા હે. અલ-માલો ફીહે દાઉન કસીરૂન, ફકીલા યા રૂહુલ્લાહ. મા દાઉહુ, કાલા યમ-નઆે આહે-બહુ, હક-કલ્લાહે, ફકીલા ફઇન અદદા હક-કલ્લાહે કાલા લા યબખુ મીનલ કીબરે, વલ ખુ-યા-લાયે. ફકીલા ફઇન નજા, કાલા યશ-ગોલોહુ, ઇસલા-હોહુ અન જીકરીલ્લાહ યાને ઇસા અલે, ને ફરમાયા હે, માલમે બહોત તરેહકા દુખ હે, લોગોને પુછા, કયા દુખ હે માલમેં, યાને તવંગરીમેં? કહા, કે જબ માલ બહોત જમા હુવા, તો ખુદાકા હક વોહ તવંગર અદા નહીં કરતા હે. ફીર કહા, અગર ઉસને અદા કીયા, ખુદાકા હક, કહા તકબ્બુર, ઔર બડાઇ ખુદ બખુદ મીજાઝમેં પયદા હોતી હે. ઉસસે નજાત નહીં પાતા. કહા અગર તવંગરને તકબ્બુર ગુરૂર છોડ દીયા. કહા માલકી દુરસ્તી, ઔર નીગેહ-બાની, ઔર બડહાનેકી ફીકરમેં હમેશા મશગુલ રહેતા હે, ઔર ખુદાકે જીકરસે આરીજ બનતા હે.

ફાયેદા—૨૯—યા ઇબને આદમ, મા કસબ-તા ફવકા કુતેકા, ફ અનતા ફીહે ખાઝેનુન લે-ગયરેકા. યાને અય ઇબને

આદમ, જો માલ તુને કસબ કીયા, ઓર અપની ખુરાક, વ ખર્ચસે જ્યાદા કમાયા, પસ વુ ઉસકા નીગેહ-બાન હે, ગયેરકે વાસ્તે સંભાલ કર રખતા હે,

ફાયેદા—૩૦—આમર, બીન રબીકા કોલ હે, કે. અહબ-બુન-નાસે ઇ-લલ્લાહે, અલ ફુકરા-ઓ, ફકાના અહબબો ખલ-કીહી ઇલય-હીલ અંબી-યાઓ, અલય-હેમુસ સલામ, ફમ-તલાઆ-હુમ બીલ ફુકરે. યાને દોસ્ત જ્યાદા આદમી-યોમેં અલ્લાહકે નઝદીક ફુકરા હેં, કયું કે બેહતરીન મખલુક, અલ્લાહકી પયગંબર, અંબીયા અલે, હેં. ઓર વોહ સબ ફકમેં રેહતે થે, મેહનત કરકે અપના કુત પયદા કરતે થે.

ફાયેદા—૩૧—અનસ બીન માલેક રદી, સે રિવાયત હે. યકુ-લુલ્લાહો, અઝઝા વ જલ્લા, લિલ મલા-યે-ક-તે, ઉદનુ નિમ અહીબ્બા-ઇ, ફ-ચુકુ-લુલ મલા-ય-ક-તો, મિન અહીબ્બા-ઉકા, ફ-ય-કુલો ઉદનુ, મિન ફુકરા-ઇલ મુસ્લે-મીન. યાને કેહતા હે, અલ્લાહ તઆલા, ફરીશતોંકો, મેરે દોસ્તોંકે પાસ જાઓ, ફરીશ્તે કેહતે હેં, અય ખુદાવંદ, તેરે દોસ્ત કોન હેં ! તબ ખુદા ફરમાતા હે, ફુકરાયે મુસ્લેમીનકે પાસ જાઓ, જો હમેશા સબ્રો રઝાકે મુકામમેં મુત-વક્કોલ ગુજરાન કરતે હેં. કભી અપને ફકરો ફાકાકી શીકાયત કીસી આદમીકે સામને નહીં બ્યાન કરતે, ક્યું કે દોસ્તકી શીકાયત ગયેરસે બ્યાન કરના, દોસ્તીકા ખલલ હોતા હે, માલેકુલ મુલ્કકી શીકાયત બંદે મોહતાજકે દરપેશ લાના બડી શર્મ હે.

કિતઆઅ

જહદે રીઝક અર કુની વર ન-કુની,
બે-રસા-નદ ખુદાયે અઝઝો જલ.
અર રવી દર દહાને શૈરો પીલંગ,
ન ખુરંદનતં મગર બ-રૌઝે અજલ.

ફાયેદા—૩૨— અલ-ફકરો ફખરી, વલ ફકરો મિન્ની. ફરમાંયા, હઝરત સલ ને. મુઝકો ફકસે, ઓર ફકસે મુઝકો ફખ્ર હે.

હિવાયત-હે, કે એક રોજ, તમામ દુન્યાકે ખઝાનોંકી કુંજીયાં જબ્રાઈલ અલે, હઝરત સલ, કે પાસ લાયે, ઓર કહા, કે અગર આપ ઈસકો કુબુલ કરો, તો તમામ ખઝાને આપકે તાબે હો-જાયંગે, આપને કુબુલ ન-ફરમાયા. ઓર રઝા માલીકકી ઈખત્યાર કીયા, નહીં તો બાદશાહત, ઓર તવંગરી, તમામ જહાંકી આપંક અહલે-બયેતકો મીલતી, ઓર આપકી તમામ ઉમ્મત ગની માલદાર હો-જાતી. મગર ગફલતે દુન્યા, ઓર મોહબ્બતે ઝરમેં ગીરફતાર હોતે, દેખો મુફલેસી ઓર મુસીબતમેં, જો ખુદાકો યાદ કરતે હેં, વયસા તવંગરી, ઓર તંદુરસ્તીમેં, કહાં હો-સકતી હે! બાઅઝે ઉલમાઓંને ફકકો ઈસી લીયે તવંગરીસે અફઝલ, શુમાર કીયા હે, ઓર બાઝોને તવંગરીકો બેહતર કહા હે

ફાયેદા—૩૩—હિવાયત હે, કે તાબુતે સકીનાકો, જબ્રાઈલ અલે, હુઝુરમેં નબી સલ, કે લાયે થે, ઉસમેં અગલે પયગં-બરોંકી નશાનીયાં હેં. ચુનાંચે ઈબ્રાહીમ અલે, કી ગીલીમ, સુલયમાન

અલે, કી અંગુશ્તરી, ગુસા અલે, કા અસા, ઔર જાફૂન અલે, કે જામા, વ-અસરા, કપડે બહોતસે ઉસમેં થે. ઉસકી બરકતસે તમામ બની-ઇસરાઇલ ફતેહ-યાબ હોતે થે. જબ ઉસકી બે-અદબી કી, તો ફરિશ્તોંને ઉસે આસમાન પર લે-ગયે. ઔર મોઅલ્લક રખ્ખે. હુકમ હુવા, જો પસંદ હો, મેરે હબીબકો, વોહ ચીઝ ઉસમેંસે દેવેં. આ-પને ગીલીમે ફકર ઇખતીઆર કીયા. ઉસકી બરકતસે હજારોં અવલીયા ઉમ્મતમે રસુલે મકબુલ સલ, કે પયદા હુવે. ઔર સીલ-સીલા વિલાયતકા કયામત તક જારી રહા. અવલીયાયે ઉમ્મત, ફકીર [illegible] અયસે સાહેબે મરતબા હુવે હેં. કે જીસકો ચાહા, બાદશાહ બના દીયા, ચુનાંચે તારીખુલ અવલીયા, મેં ઉનકે તઝકેરે મૌજુદ, વ મરકુમ બિત-તફસીલ હેં, અયસે ફકરકે મુકાબીલ તવંગરી, ઔર બાદશાહીકી કુછ હકીકત બાકી ન-રહી, ફકરકે સામને તવંગરી કયા માલ હે!

બયેત.

નહીં દુન્યાકી નેઅમત પર નઝર ઉન પાક-બાઝોંકી,
નબીને જીનકો ખાને ફકસે ભુકા ખીલાયા હે.

કિતઆ.

રદીના કીસ-મતન જબ્બારો રીના,
લના ઇલ-મુંવ વલીલ આદાયે માલો.
ફઇન્નલ માલા યફની અન કરી-બીન,
વઇન્નલ-ઇલ્મ બાકીન લા યઝાલો.

ચાને, હમ રાઝી હુવે ઉસપર, ખુદાને કિસમત કર દીયા, હમારી હમકો ઇલ્મ દીયા, ઓર ગયરોંકો માલ દીયા. પસ તહકીક, માલ જલદી ફના હોને-વાલા હે, ઓર ઇલ્મ હમેશા બાકી, ઉસકો ઝવાલ નહીં. કમમેં ભી સાથ હમ-મેં ભી સાથ હે.

ફાયેદા—૩૪—અમીરલ મોમીનીન, અબુ-બકર સીદ્દીક રદી, સે રિવાયત હે, લા તહ-કરન્ના અ-હ-દમ, મિનલ મુસ્લેમીન ફેઇન્ના સગી-રહુમ ઇન-દલ્લાહે કબી-રૂન. મત હીકારત કરો. કીસી એક મુસલમાનોં-મેંસે ગરીબ મીસકીનકી, કે જો અદના હે, રસુલુલ્લાહ,કી ઉમ્મતકા, વોહ ખુદાકે નઝદીક આલા દરજા રખતા હે.

રિવાયત-હે. કે મવલાના, જલાલુદ્દીન રૂમી રહ, ને એક રોજ અપને ખાદીમકો પુછા, કુછ ખાનેકી શય, અસબાબ, દુન્યાકી ઘરમેં હે! ઉસને કહા, કુછ નહીં. મવલાના શુક્ર ખુદાકા કરતે થે, ઓર કેહતે થે, બુયે ખાનયે અહલે બયતે મુસ્તફવી દર ખા-નયે મન મી આયદ, બાઅદ એક રોજ શબકો ખાદીમસે પુછા, ઉસને કહા. નકદો જીન્સ, ઓર માકુલાત મૌજુદ હે. મૌલાના-ને અફસોસ કરકે ફરમાયે, "બુયે ફીર ઓન, દર ખા-નયે મન મી આયદ" ઉસી વક્ત સબ ફુકરા, વ મસાકીનકો તકસીમ કર દીયે. ચુનાંચે મીસકીન વોહ, જો તીન રોજકી ખુરાક ઉસકે પાસ હોવે, ઓર ફકીર વોહ, જો એક રોજ-કીભી ખુરાક ન રખતા હોવે.

ફાયેદા—૩૫—અબ્દુલ્લા બીન ઉમર રદી, સે રિવાયત હે, કે કાલન-નબીયો સલ-લલ્લાહો અલય-હે વસલ્લમ, યા આયા-શ:લ ફુ-ક-રાયે, અલા ઓબરા-થોરો-કુમ. બે-અલા

ફુ-ક-રા અલ મુસ્લેમીન, યદ ખુલુ-નલ જન્નતા, કબલા અગ-નીયા એહીમ, બે-નીસફે યવ-મીન, વહોવા ખમસા મે-અતા આમ. ફરમાયા રસુલ સલ, ને. અય ગીરોહે ફુકરાયે મુસ્લે-મીનકે, મેં તુમકો ખુશ ખબરી દેતા હું, કે ફકીર મેરી ઉમ્મતકે, તવંગરોસે નીસ્ફ રોજ પેશતર, જન્નતમેં દાખીલ હોગે. ઓર નીસ્ફ રોજ આખે-રતકા પાનસો બરસકા હોગા.

ફાયેદા—૭૬—સુલતાન, ઇબ્રાહીમ અદ-હુમ રહ, ફરમાતે હેં. તલબ-નલ ફુકરા, ઇસ-તક-બલ નલ-ગીના, વ ત-લ-બન નાસુલ-ગીના, ઇસ-તક-બલ હુમુલ ફકરો. હમ ફકકો તલબ કરતે હેં, તવગરી હમરે સામને આકર હાઝીર હોતી હે, ઓર દુસરે લોગ તવંગરી તલબ કરતે હેં. ફક ઉનકે સામને આતા હે. અદ-દુન્યા ત-લ-બુલ હારેબા, વ તહ-રેબો મીનત તાલેબે. દુન્યા તલબ કરતી હે ઉસકો, જો ઉસસે ભાગતા હે, ઓર ભાગતી હે ઉસસે, જો ઉસકો તલબ કરતા હે. હર દો કોલકા મતલબ યકસાં હે.

ફાયેદા—૭૭—અમીરુલ મોઅમીનીન, અલી મુરતઝા રદી, સે રિવાયત હે. ઇન્નલ ફુ-ર-દા રીલ અમવા-લીલ અગ્ની-યાયે અકવા-તલ ફુકરા-યે, ફમા જાઆ ફકી-રુન, ઇલ્લા બેમા મ-ન-આ ગની-ઉન, વલ્લાહો સાએ-લો-હુમ અન જાલેક. તહકીક, અલ્લાહ તઆલા, ને ફરઝ કીયા હે, તવંગરો કે માલમેં હીસ્સા ખુરાક ફકીરોંકા. જબ કોઇ ફકીર ભુકા ન-રહા, મગર યેકે તવંગરને ઉસકો કુછ નદીયા હે, ઓર અલ્લાહ તઆલા, ઇસ સબબ ઉનકો પુછને-વાલા હે. યાને તુઝકો ઇતના બેહોત માલ દીયા થા, ફીર ઉસ ફકીરકો કીસલીયે ભુકા રેહને દીયા.

હિકાયત—એક વક્ત, શેહરે ખુરાસાનમેં દો ફકીર મુસાફીર શામકો મુકામ કીયે, પુરાની મસજીદમેં જાયે મીલી, ન બીછોના થા ન ખુરાક, ખસતા ગુરસના વહાં રહે, મોસીમ સરમાકા થા, ઇસ-લીયે સરદીકી જ્યાદતી હુઇ. રંજ વ ગુસ્સેમેં બા—હમ દીગર કેહને લગે, કે યહાંકા બાદશાહ ઉસ અપને હરમે ખાસમેં ગર્મ, વ નર્મ બીછોને પર સોતા હોગા. શીકમ ઉસકા નાન, વ કબાબે મુર્ગે મુસમ-મનસે ભરા હુવા, ઉદે સોઝ સામને રખ્ખી હુઇ, આરામ તમામસે બાલીને નાઝ પર સર રખકર, ખાબે શીરીંમેં હોગા, હમ મુસાફીર ઉસકે શેહરમેં ભુકે ખસ્તા રંજો તાબમેં પડે હેં. અગર કલ કયામતકે દીન હમ ફકરાયે ઉમ્મત તવંગરોંસે કબલ પાનસો બરસ જન્નતમેં દાખીલ હોંગે, ઓર વોહ બાદશાહે ખુરાસાન—કોભી જન્નત મેં લાવેંગે, તો હમ દરવાઝેસે ઉસકો પીછા હટા દેંગે, ઓર બેહીસ્તમેં ન—આને દેંગે, કયુંકે દુન્યામેં ઉસને આસાઇશ, ઓર આરામ પાયા હે, ઓર હમને મુસીબત, ઓર તકલીફ, સો કીસમકી ઉઠાઇ હે, ઓર કીસીને હમારી ખબર નલી, ખુદાકે પાસ ઇનસાફ તલબ કરેંગે. કઝારા બાદશાહે ખુરાસાન, મલેક સાલેહ, નામ ઇસમે બા મુસમ્મા થા, ઓર ઉસ મસજીદકે કરીબ ખુરાક પોશાક ફકીરોંકો તકસીમ કરતા હુવા પોંહચા થા, ઓર ઉનકી તમામ બાતેં સખ્ત—ગોઇકી સુનતા થા. ગુલામસે કહા, કે યે ખુરાક, વ પોસ્તીન બીછોના વ—ગયરા ઉનકો દે. ફજરમેં બાદશાહને ઉન દોનોં ફકીરોંકો બુલવાયા, ખીલ-અત, વ નેઅમતે વાફીર ઇનાયત કીયા, અપને સાથ ખાના ખીલ-વાયા, વોહ દોનોં ફકીર નીહાયત ખુશ હુયે, ઓર અર્ઝ કી, કે અય બાદશાહ, કયા ખુબી, ઓર હુનર, યા હમારા કામ, તુઝકો પસંદ

આયા, જો ઇસ તરેહકી નવાઝીશ ફરમાઇ, નેઅમત, ઔર દૌલતસે સર ફરાઝ કર દીયા. બાદશાહ સુનકર ખુશ હુવા, ઔર કહા. મેને આજ તુમસે ઇસલીયે સુલેહ કી હે, તાકે કલ જન્નતકે દરવાઝેમેં દાખીલ હોતે વક્ત મુઝે મત રોકો.

ફાયેદા—૩૮-મવ-તુલ અગની-યાયે હસ-રતુંવ, વ મવ તુલ ફુ-ક-રાયે રા-હતુન. યાને મૌત, તવંગરોંકી હસરત હે. માલ દૌલતમેં ઉનકી જાન અટકતી હે. ઔર મૌત ફકીરોંકી રાહત હે. પેટકી ફીકરસે છુટ ગયે, એક ફકીરકો બાદશાહને નઝરે હિકારતસે દેખા, ફકીર બોલા, અય બાદશાહ, દુન્યામેં ખઝાના, વ લશ્કર, વ હુકુમતમેં હમ તુઝસે કમતર હેં, લેકીન ઝીંદગાનીમેં બરાબર હેં. ઔર મૌતકે વક્ત તુઝસે ખુશતર હેં, ઔર કયામતમેં તુઝસે બેહતર હેં.

ફાયેદા—૩૯-જમ-ઉલ માલે, ક-એલા-ઈલ હ-જ-રીલ અઝીમે, ઇલા જર વતીલ જ-બ-લીશ શામેખે, વ ખર જોહુ ક-ઇલકા-ઈહી મીનહા. માલ જમા કરના મુશ્કીલ હે. જયસા-કે એક બારી પથ્થર પહાડકે ઉપર લે-જાના, ઔર ખર્ચ આસાન હે, જયસા-કે ઉસ પથ્થરકો ઉપરસે નીચે ગીરા દેના.

ફાયેદા—૪૦—લા-ખયરા ફી મલલા યોહીબ્બુલ માલા લે-યસેલા બીહી રહે-મહુ, વ યો-અદદી બીહી, અમા-નતન, વ યસ-તગની બીહી, ખલકા રબ્બીહી. જો કોઇ માલે દુન્યાકો નહીં ચાહતા, વોહ અચ્છા નહીં. કયુંકે માલ-દાર, અપને ખેશોંસે સુલુક કરતા હે, અમાનતકો અદા કરતા હે, ઔર મખલુકે ખુદાસે હાજત-મંદ નહીં હોતા.

ફાયેદા—૪૧—અશ-શોહ-રતો આ-ફેતુન, વ કુલ્લુન નાસે, ય-ત-વલ્લાહા, વલ-ખુમુલો શ-હતુન, વ કુલ્લો ય-ત-વક્કાહા. યાને માલ-દારીકી શોહરત, હોના, એક આફત હે, ઓર લોગ ઉસકો ચાહતે હેં, ઓર ગોશા-નશીની રાહત હે, ઓર લોગ ઉસસે પરહેઝ કરતે હેં.

ફાયેદા—૪૨—કાલા અલી-ઇન, રદી-યલ્લાહો અનહો, મન અતા ગની-યન, ફ-તવા-દઆ લહુ, લે ગીના-ઈહી, તજ-હબો સુલસા દી-નોહુ. કહા. અલી રદી, ને. કે જીસને ગનીકો દેખા, ઓર ઉસકી તવાઝો કીયા માલ-દારીકે સબબ. તો તીસરા હિસ્સા ઉસકે દીનકા ચલા ગયા, ઓર એક રિવાયતમેં હે, કે તવંગરકો માલકે સબબ કોઇ સલામ કરે, તો અપના આધા દીન ખો-દેતા હે.

ફાયેદા—૪૩—કાલા રજો-લુન, લે ઇબ-રાહી-મબને અદ-હમ, ઈકિ-બલ મિન્ની હાજે-હીલ જુબ્બતા, ફ-કાલા ઇન કુનતા ગની-યન, કબીલ-તોહા મીનકા, ફ-કાલા અના ગની-ઉન, ફકાલા કમ માલોકા, ફ-કાલા અલફાન,ફ-કાલા અ-ય-સ-સીરોકા અંય-યકુના અરબા અતા આલાફીન, કાલા નઅમ, કાલા અનતા ફકી-રૂન, લા અક-બેલોહા મિનકા. એક શખ્સને ઇબ્રાહીમ બીન અદહમ રહ, સે કહા, કે યે જુબ્બા મેં તુમકો દેતા-હું કુબુલ કરો, આપને કહા, કે અગર તુ ગની હે, તો મેં તુઝસે કુબુલ કરુંગા. ઉસને કહા, મેં ગની હું. આપને કહા, કિતના માલ તેરે પાસ હે, ? ઉસને કહા, દો હજાર, આપને પુછા, અગર ચાર હજાર હો-જાવેં, તો ખુશ હોગા ? ઉસને કહા, હાં, આપને કહા, તુ ફકીર હે. મેં નહીં કુબુલ કરતા, યાને તુ ચાર હજારકા હાજત-મંદ હે,

ફાયેદા—૪૪—સોયેલા બાઅદુલ આરે ફીન, અલ-ઇલમો અફ-દલો અમીલ માલો, કાલા અલ-ઇલમો, કાલા ફમા માલન નાસો, યરવ-ના અહુ-લલ ઇલમે, અલા અબવા-બે અસહા-બીલ માલે, મિન ગયરે અક-સીન, કાલલ ઉ-લ-માઓ આરેફુન, મનફા-અતલ માલે, વહુમ જાહે-લુના મનફા અતલ ઇલમે, પુછા લોગોંને આરીફ મદંકો, કે ઇલ્મ બેહેતર હે. યા માલ ? કહા. ઇલ્મ બેહેતર હે, ફીર પુછા, કયા સબબ હે, કે લોગ દેખતે હેં, અકસર અહલે ઇલ્મકો. સાહેબાંને માલકે દરવાઝે પર, સિવાયે બર અકસકે, અગર ઇલ્મ બેહતર હે, તો માલ-દાર. આલીમકે દર-વાઝે પર જાવે', જવાબ દીયા, કે આલીમ જાનતે હેં, કદરો મનફેઅત માલકી, ઇસ વાસ્તે માલ-દારકે પાસ જાતે હેં, ઓર વોહ જાહીલ માલ-દાર નહીં જાનતે હેં, મુનફેઅત ઇલ્મકી. ઇસ વાસ્તે આલીમકો દરવાઝે પર નહીં આતે,

ફાયેદા—૪૫—મોહમંદ બીન અબદુલ વહહાબ, ફરમાતે હેં, મા રાઅય તો અજહ્લા મિનલ અગ્ની-યાયે, ફી મજ-લેસે સુફ-યાન સવરી, રહ-મતુલ્લાહે અલય-હે, વમા રાઅય-તો અ-અઝઝા મિનલ ફુક-રાયે, ફી મજલે-સીહી, અલ ફુ-ક-રાઓ ફી મજ-લેસે સુફ-યાન, ઉમરા-ઓ, મેંને નહીં દેખા, જ્યાદા જલીલો ખારત વંગેરોંસે, મજલીસમેં સુફ-યાન સવરી, રહ, કી. ઓર નહીં દેખા જ્યાદા ઇઝ્ઝત-મંદ ફકીરોંસે ઉનકી મજલીસમેં. યાને તવંગરોંકી ઇતની ઇઝ્ઝત હઝરત નહીં કરતે થે, જીતની ફકીરોંકી કરતે થે.

ફાયેદા—૪૬—હદીસે શરીફમેં હઝરત સલ, ને ફરમાયા હે. અલ્લા-હુમ્મા અહ-યેની મીસકી-નન, વ અમીત-ની મીસકી-નન, વહ-શોર-ની, ફી ઝુમ-રતીલ મસા-કીન. યાને ખુદા મુઝકો ઝીંદા રખ, મીસકીનકી હાલત-મેં, ઔર મૌત દે મુઝકો મીસકીનકે માનીંદ, ઔર કયામતકે દીન, મીસકીનોંકી સફમેં ઉઠા, મીસકીનોંકો દોસ્ત રખના, ઔર મીસકીનોંકી તબીએત ઇખ-ત્યાર કરના, ઇમાન-દારકી અલામત હે.

ફાયેદા—૪૭—ગીનન નફસે, મા યકરી-કા અન સદ-દે, હા-જતીન, ફઇન ઝાદા શય-અન, ઝાદા જાલે-કલ ગીના ફક-રા. તવંગરી નફસકી વોહ હે, જો તેરી હાજતકો કિફાયત કરે, ફીર હાજતસે જ્યાદા અગર કુછ જમા કીયા, તો વોહ તવંગરી તેરી હાજત-મંદી-કોભી જયાદા કરતી હે, મીસરા-આના-કે ગની તર અંદ, મોહતાજ તર અંદ, લોગ તવંગરી તલબ કરતે હેં, ઇસ વાસ્તે કે રાહત હોવે, આરામ મીલે. મગર યે ઉનકી ભુલ હે. કયું-કે જીતના કારખાના બઢતા જાયેગા, ઉતના ગમ, વ ગુસ્સા, રંજો, ફીક હિસાબ, વ ઇતાબ, જયાદા હોતા જાયેગા, અગર હલાલકો કમાઇકા હે, તો અયસા હે. કભી હરામકી કમાઇકા માલ જમા કીયા હે, તો ખુદા પનાહમેં રખ્ખે, દુન્યાકીભી ખરાબી, અવલાદકી બે-હયાઇ, આખેતરકા અજાબ મૌજુદ હે. સો હકદાર દાઅવે-દાર, સામને ખડે હેં. ફઝીહતી આખેતરકી, દુન્યાકી ફકીરી મુફલેસીસે બદતર હે. તવં-ગરકી અવલાદ ઉસકી બડી દુસ્મન હે.

લતીફા—એક સોદાગર માલ-દારકા લડકા જવાન હુવા થા, કઝારા ઉસકા બાપ બીમાર હુવા. કીસી દોસ્તને ઉસ લડકેસે કહા, અગર તેરા

બાપ ગુજર જાવે. તો એક લાખ રૂપીયે તેરે હાથમેં આવેં, તો મઝેદારી કરોગે. ઉસ લડકેને કહા, અગર મેરે બાપકો કોઇ માર ડાલે, તો બેહતર હે, ઉસકા ખુન બહાકા રૂપીયાભી મુઝે મીલેગા. બદ-ખાહી અપને બુઝુર્ગોંકી કરના, બાએસે ઝવાલે દોલત, વ મઆલ હે, ઓર ખયેર-ખાહી, અપને ખેશ, કોમકી મુજીબે તરકકીયે ઇકબાલ હે.

ફાયેદા—૪૮—સવબાન રદી, સે રિવાયત હે. ઇન્નર રજોલા લે યહ-રમર રીઝકા બીજ-જન-બીલ લઝી, યોસી-બોહુ અલા તરા,અન્ના આ-દ-મા અલય હીસ્સલામ,કાના ફીલ-જન્નતે,ફી અય-શીન ર-ગ-દીન, ફ ઉખરે-જા મીનહા ઇલદ-દુન્યા બિલ માસી-યતલ-લતી કાનત મિનહો. તહકીક આદમી મહરૂમ, ઓર બેનસીબ હોતા હે, રીઝકસે, બ-સબબ ગુનાહકે, જોકે ઉસને કીયા વયસા રંજ ઉસકો, હોતા હે, બીમારી, મુફલેસી, વ-ગયરાહ. કયા તુ નહીં દેખતા હે. કે આદમ અલે, જન્નતમેં કીસ તરેહ અયેશ આરામમેં થે? એક ના-ફરમાની, ખતાકે સબબ જન્નતસે નીકાલે ગયે, ઓર દુન્યાકી મુસીબતોંમેં ગીરફતાર હુવે. યાને ઝમીનમેં ખેડના, તુખ્મ બોના, બરસાતકી ઇંતેઝારી કરના, દાના નીકાલના, પીસના પકાના, તબ રોટી મીલતી હે, શામત ગુનાહોંકી જીસ તરેહ પર કીયાં હે, ઉસ તરેહકા ગમ આદમી પર હોતા હે, સબ ઉસકે અમલકા નતીજા હે. ઇસ હાથ દે, ઉસ હાથ લે. એતેકાદ રખના ચાહીયે, કે સબ પયગંબર માઅસુમ બે-ગુનાહ હેં. અગર ઉનસે અયસી ખતા હો-ગઇ ઉસકો ઝલ્લાત, યાને લગઝીશ કદમકી કેહતે હેં, ગુનાહ નહીં કેહતે. ઓર ઉસકા જીક્ર અદબસે કરના, ઇસમેં હીકમતે ઇલાહી હે.

ફાયેદા—૪૯—મા મિન અ-મ-લીન અફ-દલો, મિન ત-લ-બીલ ઇલમે, ઈજા સહ-હત રીહ્રીન નિ-યતો, યાની તોરીદો બીહીદ દારલ આખેરા.* યાને કોઇ અમલ, ઓર કામ ઇલ્મ સીખનેસે જ્યાદા બેહતર નહીં, અગર ઇસમેં નીયત બ-ખયેર કીયા, આખેરતકી નેઅમત હાસીલ કરનેકી તો અફઝલ હે, ઓર ઓર દુન્યાકી દોલત ઉસકી દહ્રાલીમેં ખુદ બખુદ મીલતી હે. અગર કુછ ન મીલા, તો આખીર જહાલતકા અયેબ તો તુઝસે નીકલ જાવેગા.

ફાયેદા—૫૦—અલ-ગનીઓ દીદ-દુસ સુફલા. ગની વોહ હે, જો સુફલાકા ઝીદ હે સોએલા અબુ હનીફા, અનીસ-સુફ-લતે ફ-કાલા હુમ કુફેરા-રૂન નેઅમા. ઇમામ અબુ હનીફા, કો સુફલાકે માઅને લોગોંને પુછા, અપને ફરમાયા. સુફલા ઉસે કેહતે હેં, જો કુફ્રાંને નેઅમત કરે. યાને હક એહસાનકા ફરામોશ કરે. અબુ યુસુફને કહા, સુફલા વોહ, જો દુન્યાકે વાસ્તે દીન બેચે. મોહંમદ બીન હુસનને કહા, સુફલા વોહ, જો રસ્તેમેં તઆમ ખાવે, અસ-મઇ, રહ, ને કહા, સુફલા વોહ, જો કેહતા હે, ઉસ મોવાફીક કરતા નહીં. અબુ-મઆની, રહ, ને કહા, જો લોગોંને ઉસે નસીહત કોહે, ઉસ મોવાફીક અમલ નહીં કરતા, ઇમને એરાબી,ને કહા, સુફલા વોહ, જો લોગોંકે પાસ દુસરોંકી ગીબત કરે, ઓર ગવાહ તૈયાર કરે. અબદુલ્લા બીન મુબારક,ને કહા, સુફલા વોહ, જો દીનકે પરદેમેં દુન્યા કમાવે, ઓર અપને અયેબકો હુનર સમઝે.

ફાયેદા—૫૧—ગીના, યાને ગાના બજાના, ઓર ગના, તવં-ગરીકો કેહતે હેં. ચુનાંચે એક બુઝુર્ગને કહા હે, ઇયા-કુમ વલ ગીનાઓ, ફઇન્નહુ યસ-કોતુલ મુરવ-વતા, વ યન-કેસુલ

હયા-ઓ, વ યબ-દીલ અવ-રતા, વ યઝીદા ફીશા-શાહ-વતે, વ ઈન્નહુ યનુબો અનીલ ખમરે, વ યસ-નઓ બિલ અકલે, મા યસ-નઉસ સુકરો, વલા બુદદા ફ-જન્નેબુ-હુન નિસાઆ ફેઇન્નહુ દાઇન ઇલિઝ-ઝીના. યાને પરહેઝ કરો, ગાને બજાનેસે, ખુસુસન ઔરતોંકો, પસ તહકીક ગાના, મુરવ્વતકો સાકેત કરતા હે. બે-હયા બનાતા હે. બે-શરમી ઉસસે આગાઝ હોતી હે. શહવત જ્યાદા હોતી હે. શરાબકા નાયેબ હે. અકલકો ઝાયેલ કરતા હે, નશાકી હાલત લાતા હે. ઝુરૂર હે, કે ઔરતોંકો ઉસસે પરહેઝમેં રખ્ખો, કે વોહ, ઝીનાકી તરફ બુલાતા હે. ઉસ તરેહસે, કે અમીરૂલ મોઅમીનીન, ઉમર બીન ખત્તાબ રદી.ને ફરમાયા હે. જન્નેબુ હુન્નલ કિતા-બતા, વલા તસ-કેનુ હુન્નલ ગુ-ર-ફા. યાને પરહેઝમેં રખ્ખો ઔરતોંકો. કિતાબત યાને લીખનેસે, ઓર મત બયેઠને દો ઉનકો દરીચોંમેં. કયું-કે હરામ હે, બેગાની ઔરતકો બદ નઝરસે દેખના, ઇસી તરેહ ઔરતોં-કોભી હરામ હે, બેગાને મર્દકો બદ નઝરસે દેખના. યે કૌલ હઝરત ઉમર રદી,કા રૌઝતુલ અખયાર, મુન્ત-ખબે રબીઉલ-અબરાર, મેં લીખ્ખા હે, ઓર સહા-બયે કિરામકા ફરમાન સુન્નતે રસુલુલ્લાહ સલ.કે માનીંદ હે, ઓર ફતાવે બુરહાન, મેં હદીસે શરીફ, આં-હઝરત સલ, સે મનકુલ કીયા હે. લા તો-અલ્લેમુ હુન્નલ.કિતા-બતા, યાને મત સીખાઓ ઔરતોંકો લીખના. વલ્લાહો આલમો બિસ-સવાબ, સચ હે. ગોશા, પરદા, ઔરતોંકા અસમત, વ તવંગરીકા નશાન હે. જબ શૌહરકો ગયેર ઔરતકી તરફ હરામકા ખ્યાલ હુવા, તો ઉસકી જોઝાભી ગયેર મર્દકી તરફ ધ્યાન કરેગી, ઓર નામોસકી ખરાબી હોગી.

ફાયેદા—૫૨—સાઆલા રજો-લુન, રસુ-લુલલ્લાહે સલ લલ્લાહો અલય-હે, વ આલીહી વસલ્લમ, અન અફ-દલીલ આમાલે, ફકાલા અલ-ઇલમો બિલ્લાહે, વલ ફિકહો, ફી દીનીહી, વ કદ--દરા હોમા અલય-હે, ફકાલા યા રસુલલ્લાહે અસ-અલોકા અનીલ અ-મ-લે, ફ તખ-બેરોની અનીલ ઇલમે, ફકાલા અન્નલ ઇલમા, યન-ફઓકા મઆહુ કલીલુલ અ-મ-લ, વ અન્નલ જેહલા, લા યન-ફઓકા મઆહુ કસી-રૂલ અ-મ-લ, અલ મુ-ત-અબએદો બે-ગયરે ઇલ-મીન, ક હીમા-રીત તાહુનતે, યદુરો વલા યક-તઉલ મસા-ફત, યાને પુછા એક શખ્સને રસુલ સલ, સે, કે બેહતર અમલ કયા હે? ફરમાયા, ઇલ્મ અલ્લાહ,કે વાસતે સીખે. ઓર ફિકાહ, દીન સુધારનેકે વાસતે પરહે, ઓર દુબારા આપને અયસા ફરમાયા, તબ ઉસ શખ્સને કહા, યા રસુલુલ્લાહ, મેં આપસે અફઝલ અમલ પુછતા હું, ઓર આપ મુઝે ઇલ્મકી ખબર ફરમાતે હો! ફીર આપને ફરમાયા, તહકીક ઇલ્મ હુવા, તો થોડાસા અમલ કરેગા, સમઝ-કર તુઝકો બહોત નફા હોગા, બે-ઇલ્મ અગર બહોત અમલ કરેગા, તોભી ઉસકો કુછ નફા નહીં હોગા. બે-ઇલ્મ આબિદ, જયસા-કે ચક્કી ફીરાનેકા ગધા, તમામ રોજ ચલતા હે. મગર મંઝીલ કતેઅ નહીં હોતી. તવંગરી ઇસલીયે બેહતર હુઇ, કે માલ ખર્ચ કરકે બચ્ચોંકો ઇલ્મ સીખાવે, ગરીબ મુફલીસ કયા સીખેગા, ઓર બચ્ચોંકો કીસ તરેહ સીખાવેગા? શબો રોઝ શીકમ પરવરીમેં ગીરફતાર રેહતા હે.

અબીયાત.

અય ગીરફતારે પાયે બંદે અયાલ,
દિગર આસુદગી મબંદ ખ્યાલ,
ગમે ફરઝંદો નાનો જામા વ કુત,
બાઝ દારદ ઝે સી-રતે મલકુત.

હમા રૂઝ ઇ-તેફાક મી સાઝમ,
કે બ-શબ બા-ખુદાયે પરદા ઝમ.
શબ ચુ અકદે નમાઝ મી બંદમ,
ચે ખુરદ બામદાદ ફરઝંદમ..

ફાયેદા—પ૩—ઇમામ અબુ યુસુફ રહ. કાઝીયે બગદાદ થે. કીસીને એક મસઅલા આપસે પુછા, આપને ફરમાયા, મેં નહીં જાનતા, તબ બાઅઝ અહલે મજલીસને કહા, આપ કાઝી હેં, હારૂન રશીદ, ખલીફયે બગદાદ, હર મુકદમેમેં આપસે ફતવા તલબ કરતા હે, આપકે ફરમાને પર ઇનસાફ, ઓર અદાલતકા કામ ચલતા હે. ઇતને હઝાર દિરહમ ખઝાનયે બયતુલ માલસે આપકો મીલતે હેં, ઓર આપ કેહતે હો, કે યે મસઅલા મેં નહીં જાનતા! આપને જવાબ દીયા, જીતના ઇલ્મ જીસ અમરકા મેં જાનતા હું. ઉસકે કદર બયતુલ માલસે મુઝે મીલતા હે, તો વોહ જાનનેકા બદલા હે. ઓર જો ઉમુરકા ઇલ્મ નહીં જાનતા, અગર ઉસકા બદલા તમામ જહાંકા ખઝાનાભી મીલે, તો કીફાયત ન-કરેગા. યાને મેરા જાનના કમ હે. ઓર ન-જાનના બહોત જ્યાદા હે.

ફાયેદા—૫૪—ઇજા ગ-દ-બહ્રાહો અલા ઉમ્મતીન, ગહ્રીત અસઆ-રોહા, વલમ તર-બેહ તુજઝા-રોહા, વલમ તન-ઝેલ સીમા-રોહા, વલમ તગ-ઝર અનહા-રોહા, વ હુબેસા અનહા અમતા-રોહા, વ-ગ-લ-બહા શીરા-રોહા, વ અ-કલ્લા ઉ-લ-મા-ઓહા, યાને જીસ વક્ત અલ્લાહ, કા ગઝબ કોઇ કૌમ પર આતા હે, તો એક મુલ્કમેં નીખં હર શયકા ગીરાં હોતા હે. સૌદાગરોંકો નફા નહીં મીલતા, મેવા બીગડ જાતા હે. નેહરેં ખુશ્ક હોતી હેં. બરસાત નહીં બરસતા હે. શરીર લોગ ગાલીબ હોતે હેં. ઓર ઉલમા, કમ હો-જાતે હેં, ઓર ઇસ સબબસે તમામ તવંગર મુફલીસ હોતે હેં, ઓર તમામ મુલ્ક વયરાન હો-જાતા હે.

ફાયેદા—૫૫—ઇજા અરા-દલ્લાહો તઆલા, બિલ-કવમે ખય-રન,-કસોરા ઉ-લ-મા-ઓહુમ, વ અ-કલ્લા જોહલા ઓહુમ, વ ઇજા અરા-દલ્લાહો બિલ-કવમે સુઅન, કસોરા જોહલા-ઓહુમ, વ અ-કલ્લા ઉ-લ-મા-ઓહુમ, જબ કીસી કૌમ પર ખુદાયે તઆલા, ખયરો બરકતકા ઇરાદા કરતા હે. તબ ઉસ કૌમમેં દાના, આલીમ, જયાદા પયદા હોતે હેં. ઓર જાહીલ લોગ કમ હોતે હેં. ઓર જીસ કૌમ પર, હક તઆલા, ગઝબ કરતા હે, વહાં જાહીલ લોગ જયાદા પયદા હોતે હેં. ઓર દાના, આલીમ, કમ હોતે હેં, યાને અગર આલીમ દાના, કોઇ હુયેભી તો ખામોશ રેહતેં હેં, ઇલ્મકો છુપાતે હેં, અપની જાન, ઓર આબરૂસે ડરતે હેં, ખુદાકા ઓર ઉસકે રસુલકા હુકમ બરાબર આશકારા ઝાહીર નહીં કર સકતે. વક્ત દેખકર બાત કરતે હેં, જયસી હવા, વયસી પીઠ દેતે હેં. અગર શરીઅતકા હુકમ ઝાહીરભી કરે તો કોન સુનતા હે!

ઓર કોન ઉનકી બાત માનતા હે, બલકે ઉનકે મુકાબીલમેં ખીલાફે શરેઅ બાતેં બનાતે હેં. બહોત લોગ હેં, કે વોહ જહાલતકો કુવ્વત દેતે હેં. ઓર દુન્યા કમાનેકે વાસતે ઇફતેખાર કરતે હેં. ઓર હજારોં ગરીબ મુસલમાનોંકો ગુમરાહ કરકે દો-જહાંકે અઝાબમેં ગીરફતાર હોતે હેં, કયું-કે દુન્યા કમાનેકા હુનર, ઓર પેશા કરનેકા રસ્તા ઉનકો આતા નહીં. સીવાયે ઇસકે, કે લોગોંકા માલ, જુટ બોલકર ખાવેં. કે અહમકોંકા માલ, બાકીલોંકી ગીઝા હે, હક બોલનેકા વકત નહીં રહા, હક બોલકર અપના શીકમ પુર કરના ઝુરૂર હે. નઉઝો બી-લ્લાહે મીનહા, વહાં તક નાહકકો જોર હુવા હે, કે તકલીદ અઇમ-મયે અરબા રહ, કી છોડ દી, લા-મઝહબ બના ડાલે. ઓર કયદે તકલીદે મજહબીસે ફારીગ હોકર, શુતરે બે-મોહારકી તરેહ બાહીશે નફસાનીકે તાબેદાર બને. ઓર રક-બયે ઇસલામકો, રક-બયે ઇરાદતસે નીકાલ કર, અહલે હવાકે મુકલ્લીદ હુયે. અગર કહેં. કે તુમ્હારે બાપ દાદા, હનફીકે મુકલ્લીદ થે, ઉનકે મુરશીદ, ઉસ્તાદ, સબી હનફી મજહબ રખતે થે. તુમ કીસ વાસ્તે ગયેર મુકલ્લીદ બને, ઓર લા-મજહબ હો-ગયે? જવાબ દેતે હેં, કે ઇસ ઝમાનેમેં એક મજહબકી તકલીદ કરના હમસે હો નહીં સકતા. ઇસલીયે ખાને પીનેમેં ઇબા-દાત, મોઆમિલાતમેં આસાનીકે વાસતે ગયેર મુકલ્લીદ, ઓર લા-મજ-હબ હો-ગયે હેં, અબ સબ કામોંમેં આઝાદી હાસીલ હે, અલ્લા હુમ્મા આફેના મિન કુલ્લે બલાઇદ્‌ દુન્યા, વ અઝા-બીલ આખેરા. આખીર ઝમાનેકે લોગ, ખુસુસન ઉલમા, અવ્વલકે ઝમાનેકે ઉલમાકો બદ બોલને લગે, ઓર નાહક ઉનકે ઉપર બોહતાન ધરને લગે, યેહબી એક બડી નશાની કયામતકી હે. મુસલમાનોમેં તુબમે

નિફાક બોયા ગયા. દીનમેં ફસાદ ઉલમાઓકે નિફાકસે પયદા હુવા, ઓર ઇખ્તેલાફકા બડા સબબ, અહલે ઇસલામમેં યેહી હુવા. **મીસરા.** માહી અઝ સર ગંદા ગર દદ નય ઝે દુમ. આજ તક અહલે સુન્નત, વ જમાઆતકે ઉલમા, ફુઝલા, મુકલ્લેદીન, અઇમ્મયે અરબાને ઇલમે ફિકાહ. હદીસ, તફસીર, ફરાયેઝ, તસવ્વુફકી કિતાબેં, વ-ગયરા, તસ-નીફ, વ તાલીફ કીયે હેં. તકલીદે મઝહબ છોડકર, લા-મજહબ નહીં બને હેં. કિતાબ મવતા, ઇમામ મોહંમદ રહ, કો. **મીશકાત શરીફ, મશારેકુલ અનવાર, તયસીરૂલ વુસુલ, જામેઅ-સગીર,** ઓર **જામેઅ-કબીર,** ઇલમે હદીસકી કિતાબેં બનાયે, લાખ હદીસકે હાફેઝ થે. લેકીન અકસર હનફી, યા શાફઇ. મઝહબકે મુકલ્લીદ થે. ઓર યે લોગ ઇસ ઝમાનેમેં **મીશકાત શરીફ, ઓર મશારેકુલ અનવાર** પરહ કર, મોહદ-દીસ ગયેર મુકલ્લીદ બને. જીનકી કિતાબોંસે ફયઝાંને ઇલ્મ પાયે, ઉનકા મજહબ છોડકર મુનકીર, અપને ઉસ્તાદોંસે હુયે હું. અજાબે દારેન, ઉનકે લીયે બેશક મૌજુદ હે, જો તેરહવીં સદી તક ઇલ્મ દીનકા પહોંચા, વોહ મુકલ્લેદીન ઉલમા, વ ફુઝલા, વ અવલીયા વ મુરદેશીન, મોઅલ્લેમીન-કે જરીયેસે પહોંચા, જીસકા ખુલાસા **જામેઉલ ફતાવા,** મેં મએ દલાયેલ મજકુર હુવા હે, ઇન ગયેર મુકલ્લે-દીન, લા-મઝહબકો જીન ઉલમા, વ ફુઝલાકે જરીયેસે ઇલ્મે દીન પહોંચા, વોહ અહલે સુન્નત, વ જમાઅત ઝમાને સલ્ફ, વ હલ્ફ કે થે. સુફલા. વ કાફીરે નેઅમત, વોહી શખ્સ હોતા હે. જીન ઉસ્તા-દોંકી તાલીફાત, વ તસનીફાતસે ઉસને તાઅલીમ પાઇ, ફીર ઉનકો કાફીર, મુશરીક, યા બિદઅતિકે લફ્ઝસે મુત-તહીમ કીયા. ખુદા હેદાયત દેવે, ઓર તૌબા નસીબ કરે.

કિતઆ.

શ–કૌતો ઇલા વકી–ઇન સુઆ હીફ્ઝી,
ફ અર શ–દ–ની ઇલા તર કીલ મઆસી;
ફ–ઇન્નલ ઇલમા નુરૂન મિન ઇલા–હીન,
વ નુરૂલ્લાહે લા યે.અતા લે–આસી.

ફાયેદા–૫૬—અબુલ મઆની, ફરમાતે હેં, કે મેંને મેરે ઉસતાદ, વકી રહ, કી ખીદમતમેં શિકાયત કીયા, કે મેં કુવ્વતે હાફેઝા ઓર જહને કામીલ કમ રખતા હું, આપને ઇરશાદ કીયા. કે ગુનાહકે કામોકો બિલકુલ તરક કરદે, પસ તહકીક, કે ઇલ્મ; અલ્લાહ કે ફઝલસે નુર હે. નુર અલ્લાહકા ગુનેહગારકો નહીં દીયા જાતા. બાઅદ તૌબા ઇસ્તીગ–ફાર કીયા, તબ સબક યાદ રેહને લગા. કિતાબ મયારૂલ હક, મેં ફુલાન મૌલવી દેહલવીને કયસી તોહમત અઇમ્મયે અરબા પર. ખુસુસન ઇમામ અબુ હનીફા રહ. પર બાંધી હે. બાઅદ મકકયે મોઅઝ્ઝમામેં અપને લીખ્ખેસે તૌબા કીયા. ઉલમા કે હુઝુરમેં ઇસ્તીગ–ફાર પરહા, જબ હીંદુસ્તાનમેં આયા, સબ ભુલ ગયા, ઓર કહા, કે ફકત તાઅઝીરે શરઇસે ખુદકો બચાનેકે વાસતે ઉઝરે ઇસ્તીગ–ફાર કીયા થા, બાઅદ ચંદ મુદ્દત–કે જબ વોહ કલક–તેકો ગયા, વહાં અપના કૌલ ભુલ ગયા, જયસા થા વયસા બના. સચ હે. "દરોગ–ગોરા હાફેઝા ન–બાશદ." મૌલવી કુતબુદ્દીન દેહલવીને બ–હુકમે, લે કુલ્લે ફીર અવ–નીન મુસા, કિતાબે મજકુરકા ખુબ રદીયા લીખ્ખા. યુનાચે ઇઝહારૂલ–હક, ઓર અયઝા–હુલ–હક.

મબસુત ઉસકા બ્યાન છપા હે. ઇસ તરેહકે, બા-મજહબ મૌલવીયોંને તમામ હીંદુસ્તાનકે ઉલમાઓંકા નામ બદ-નામ કીયા હે. ઓર સુખન પરવરી, ઓર નફસાનીયત-કે સબબ, દોનો તરફ-વાલે અફરાત, વ તફરીતમેં પડે; ઓર હક બાત છુટ ગઇ. અવ્વામ મુસ્લેમીનકે ઇમાનમેં શુબા વાકે હુવે, હક પર કોન હે. ઇનકા કેહના માનેં, યા ઉનકા. મુગાલેતા બડા હો-ગયા. ખુદા પનાહમેં રખ્ખે.

ફાયેદા—૫૭—કાલન-નબીયો સલ-લહલાહો અલય-હે વ આલીહી, વ સલ્લમ. ઝેય-નલ્લા-હુસ સમાઆ, બે સલા-ઝીન, બિશ-શમસે વલ-ક-મ-રે, વલ કવા-કેબ. 'વ ઝેય-નહલા હુલ અરદા, બે સલા-સીન, બિલ ઉ-લ-માયે, વલ મ-ત-રે, વ સુલતા-નીલ આદેલ. યાને ખુદાયે તઆલા, ને આસમાનકો ઝીનત દીયા, તીન ચીઝોંસે. આફતાબ, માહતાબ, ઓર સિતારોંસે, ઓર ઝમીનકો ખુદાયે તઆલા, ને ઝીનત દીયા, ઉલમાસે, બારાને રહમતસે. ઓર સુલતાને આદીલસે, મવલાના અબ્દુર રહ-માન જામી, રહ, ફરમાતે હેં.

બયેત.

ફલક—રા અંજુમન અફરોઝ ઝ અંજુમ,
ઝમીંરા ઝેબ અંજુમ હેહ બ મરદુમ,

ફાયેદા—૫૮—અલ-ઇલમો કાયે-દુન, વલ અ-મ-લો સાયે-કુન, વન-નફ્સો હરૂનુન, ફ-ઇજા કાના કાએ-દુન, બેલા સાએ-કીન બ-લ-દત, વ ઇજા કાના સાએ-કુન બેલા કાએ-દીન, અ-દ-લત. યમીનન વ શિમાલા. યાને ઇલ્મ નફ્સકો આગે ખેંચને-વાલા હે. ઓર નફ્સે સરકશ બયેલકે માનીદ હયવાન હે. અગર આગે ખેંચને-વાલા હુવા. પીછે હાંકને-વાલા નહીં હે, તો વોહ હયવાન સુસ્તી કરેગા. રફ્તારમેં અડતા જાયેગા, અગર પીછે હાંકને-વાલા હે. ઓર આગે ખેંચને વાલા નહીં, તો વોહ હયવાન ખાને પીનેમેં કભી સીધી તરફ દોડેગા, કભી બાઇં તરફકો જાવેગા, રાહે રાસ્ત પર હરગીઝ ન-ચલેગા. અલ-ગરઝ દોનોં ઇલાકે, યાને આગે ખેંચને-વાલા ઇલ્મ, ઓર પીછેસે હાંકને વાલા અમલ, ઇસ સરકશ હયવાનકે વાસતે સીધે રસતે પર ચલાનેકે લીયે ઝુરૂર ચાહીયે. અકલમંદ ઉલમાઓને તકલીદકી રસ્સી નફ્સકી ગરદનમેં સીરાતે મુસ્તકીમ પર બરાબર ચલનેકે વાસ્તે બાંધી હે. જબ રસ્સી, ગરદનસે નીકાલ ડાલી, અબ ન કાયેદકા જોર ચલતા હે, ન સાયેકકા જીધર નફ્સે સરકશકો મઝા ચરનેમેં માઅલુમ હુવા, શુતરે બે-મોહારકી તરેહ ચલ દીયા. દીનદારી કહાં રહી. જો લિબાસ જી ચાહા પેહને, જો ખાના, જી ચાહા, ખા લાયે, અપના દોઝખ હર તરહસે ભરને લગે. ન બુઝુરગોંકા અદબ રહા, ન મુસલમાનોમેં સરમ બાકી રહી, મોહજઝીબ બ-અખલાકે હમીદા, વ અવસાફ પસંદીદા હો-ગયે, નંગે નહાના, ખડે રેહકર બોલ કરના, કાંટે છુરીસે ખાના, ઇખત્યાર કર લીયા, આઝાદ મનુશ બને.

બયેત.

કરાર દર કફે આઝાદ-ગાં ન ગીરદ માલ,
ન સબ્ર દર દીલે આશીક ન આબ દર ગીરબાલ.

કીસી શખ્સકી નસીહતભી કુબુલ નહીં કરતે, મૌલવીકા લફ્ઝ માને હોતા હે, અગર કુબુલ કરેં. તો આમકી નઝરમેં હલકે હોજાઇંગે, નાસેહકા એહસાન માનનેકે ઇવઝ, ઉસસે ઝગડનેકો તૈયાર હોંગે. યે ઉલમા હક પોશ હેં, ખુદભી ડુબતે હેં. ઔર હજારોંકો ડુબાતે હેં, દુન્યાકે વાસતે, અપના ઇમાન ખોતે હેં, નઉઝો બિલ્લાહે મિનહા. મુફ્તીયે સદર અદાલત ઇલાકા મદરાસ, સૈયદ અરતઝા અલી ખાન, સાહેબને અયસે લોગોંકી શાનમેં લીખ્ખે હેં, ઝાહેરો-હુમ અઝ-યનો મિનત-તાઉસે, વ બાતેનો-હુમ અન-તનો મિનન-નાઉસે, ફ્રેફ-હુમ, વલા તમુન, મિનલ ગાફે-લીન.

ફાયેદા—૫૯—કાલા મુસા અલય-હીસ સલામ,ફી મુના-જાતીહી, લૈમા તર જોકુલ અહ-મકા,વ તહ-રોમુલ આકેલા ફકાલા લે યા-લ-મીલ આકેલો, અન-નહુ લયસા લીર રીઝકે હી-લતીલ મોહ-તાલ, યાને મુસા અલે, ને હક તઆલા,સે મુના-જાત કરતે વક્ત પુછા, કયા સબબ હે, કે નાદાનકો બહોત રીઝક દેતા હે, ઔર અકલ-મંદકો મહરૂમ રખતા હે. હુકુમ આયા, તાકે અકલ-મંદ સમઝે, કે જોર વ હીલેસે, યા ફરેબ, ઔર મકસે, રીઝક નહીં મીલતા.

અર્ઝીયાત.

અગર રોઝી બ-દાનીશ બર ફ્ઝુદી,
ઝે નાદાં તંગ તર રોઝી ન-બુદી.
બ-નાદાં આં-ચુનાં રોઝી રસા-નદ,
કે દાનાં અંદરાં હયરાં બે-માનદ;

ફાયેદા—૧૦—કલ-લહુ તઆલા, ફર્ઇન્ના માઅલ ઉસ્રે યુસ-રન, ઇન્ના માઅલ ઉસરે યુસરા, ફરમાતા ખુદા યે તઆલાને, પસ તહકીક હર મુશકીલકે સાથ આસાની હે. યેન બસ મુશકીલકે સાથ આસાની ખુદા ભેજ દેતા હે. તહકીક ઉસ મુશકીલકે સાથ આસાની દુસરીભી હે. કે ઉસ મુસીબતકા બોઝ ઉઠા લેતી હે. પસ વાસ્તે હર મુસીબતમેં સબ્ર કરના, ઔર હક તઆલાકી રઝામંદી રખના, તો હક તઆલાકી દરગાહમેં મરતબો ઓર દરજોંકા બુલંદીકા સબબ હોતા હે. મુફ્લેસીમેં જબ શીકાયત ન-કીયા, તો જલ્દ ખુદા તવંગરી ભેજ-કર મુશકીલ આસાન કર-દેતા હે. દેખો કે બંદે પર અપની ખીદમત, ઓર મશક્કત ઉઠાનેકો હક સાબીત કરનેકે વાસ્તે, નોકર આકાકી ખીદતમેં ભુખ પ્યાસા જાન તકભી દરેગ નહીં કરતા, તો દુન્યાકા મનસબ ઇમારતકા બડહતા અસે, ઓર જાહો મંઝેલત હાસીલ કરનેકી ઉમ્મીદમેં સીપાહી સરદારકે હુકમ પર જાન દેનેકો તૈયાર હો-જાતા હે. ઓર ઝુરૂર બાદશાહ. જાં-ફિશાનીકે બદલેમેં ઉસકો આલી-જાહ બનાતા હે. ખુદાકી ખીદતમેં જો મેહેનત મુસીબત ગુજરેગી, ઉસકા હક કભી આઇદા ઝાયે ન-જાવેગા, બેશક મરતબા આલી પાવેગા,

બયેત.

ઇજા ઇશ્ક તદ-હત લફ્ઝ-બલવા, ફ-ફકેર રી આલમ નશ-રહ,
ફ-ઉસ-રેન બયના પુસ-રયને ઇજ્ઝ ફ્રક્ર તહુ ફૂફ-રહ.

યાને જબ તુઝ-પર સખ્ત બલા આકર પડી, તો સુરયે આલમ નશ-રહ,કી માઅેનીમેં ફીકર કરકે દેખ, કે લફ્ઝ ઉસ્ર યાને સખતીકા દો યુસ્ર, યાને આસાનીકે દરમ્યાન હે. જબ તુ ગઅેાર કરેગા; ખુશ હોગા: યાને જબ કુશાદગીકે સાથ તંગી મીલી, તો તંગીકે બાબદ કુશાદગી બેશક મીલેગી. મુશકીલ, અેાર આસાની. તંગી; અેાર કુશાદગી આપસમેં ઝીદ હેં.

ત્રીસરા—રંજો મારો ગુસ્સો ખારો ગમો શાદી બહમ બંદ, રાત અંધેરી આઇ, મગર ઝુરૂર ઉસકે સાથ સુબહોકી રોશની લગી હુઇ હે, બહોત ખુશીમેં ગમસે ગાફીલ નહોના, અેાર બહોત ગમમેં ખુશીકી ઉમ્મીદ ન છોડના. મીઝાજ કીતનાભી કવી તંદુરસ્ત હે, મગર મોતસે ગફલત નહીં કરના, અેાર બીમારી કીતનીભી સખ્ત હે, મગર તંદુરસ્તીસે ના-ઉમ્મીદ નહોના, હાલતે ગમમેં રઝા-મંદીયે માલીક પર બંદેકો ખુશ રેહના ચાહીયે.

બયેત.

ફાયેદા—૬૧—

યર ઝોકો જલ-જહલે બલા જહ-લીકી,
વ જલ હીજારા મિન હજ-રીકી યહ-રોમો.

ફરમાતે હૈં. નાદાન શખ્સ અપની નાદાનીસે ઇતની બહોત ફીકરે મઇશત નહીં કરતા હે. મગર ખુદાયે તઆલા ઉસકો બખુબી રીઝક મોહૈયા કર દેતા હૈ. ઓર સાહેબે હુનર, અપની દાનાઇકે સબબ ફીક્ર કરકે મહરૂમ રેહતા હે.

ફાયેદા—૬૨—કાલન-નબીયો, સલ લલ્લાહો અલય-હે વસલ્લમ, મન અ-ખ-જા અમવા-લન-નાસે, યોરીદો અદા-અહા અદ-દલ્લાહો અનહો, વ મન અ-ખ-જહા ઇતલા-ફહા અત-લા-ફહુલ્લા, ફરમાયા નબી સલ, ને. જીસને કુછ લોગોંસે માલ કર્ઝ લીયા, ઓર ઇરાદા અદા કરનેકા રખ્ખા, તો અલ્લાહ તઆલા, ઉસકી મદદ કરતા હે, અદા કરનેમેં. ઓર જીસને કુછ લોગોંસે માલ લીયા, ઓર ઇરાદા કીયા ડુબાનેકા, યાને બદ-નિયતી કીયા, તો અલ્લાહ તઆલા, ઉસીકો ડુબા દેતા હે. યાને કીસીકા કર્ઝ લેના, ફીર અદા કરનેકી નિયત ફીરા દેના, ખુદાકો બહોત ના-પસંદ હે.

ફાયેદા—૬૩—શાહેદા રસુલુલ્લાહે, સલ લલ્લાહો અલયહે વ-આલીહી વસલ્લમ, જના-ઝતા રજો-લીન મિનલ અનસારે, ફ-કાલા અ-અલય-હે દય-નુન, કાલુ નઅમ, ફ ર-જ-આ ફ-કાલા અલી રદી-યલ્લાહો અનહો, અના દામે-નુન, યા રસુ-લલ્લાહ. ફ-કાલા યા અલી, ફકલ્લાહો, રક-બ-ત-કા કમા ફક-કકતા અન અખી-કલ મુસ્લીમ, મા મિન રજો-લીન, યો-ફકકો અન રજો-લીન દય-નહુ, ઇલ્લા ફક-કલ્લાહો રિહાનહુ, યવ-મલ કિયામ. યાને અબુ-સઇદ અલ ખદરી-સે રિવાયત હે, કે હાઝીર હુયે, રસુલ સલ, ઓર શખ્સ અનસારકે જનાઝે પર, [illegible]

ક્યા ઉસપર કુછ કર્ઝ હે ! કહા લોગોંને હાં, હઝરત સલ, પીછે ફીર, તબ અલી રદી, ને કહા, મેં ઝામીન ઉસકે કર્ઝકા હોતા હું. યા રસુલુલ્લાહ, ફીર હઝરતને ફરમાયા, અય અલી રદી, ખુદા તુમ્હારી ગરદનકો છુડાવે, જીસ તરેહસે તુમને અપને ભાઇ મુસલમાનકી ગરદન કર્ઝસે છુડાઇ, જો કોઇ શખ્સ કર્ઝસે કીસી દુસરે શખ્સકો છુડાતા હૈ, અઝાબસે આઝાદ કરતા હે. મગર યે કે અલ્લાહ તઆલા કયામતકે દીન ઉસકો કયેદસે અઝાબકે આઝાદ કરેગા. અગર આદમી કો અકલ હે, તો આમ-દનીસે ઝ્યાદા ખર્ચ ન-કરેગા. ઓર કરઝ-દાર ન-હોગા. કર્ઝ અયસી ચીઝ બદ હે, કે ન દુન્યામેં છુટેગા, ન આખેતરમેં. બ-ગયેર અદા કીયે ઇલાજ નહીં. કબેહ નકલી, ઓર કબેહ અકલી, દોનોં કર્ઝમેં મૌજુદ હેં. યાને અઝ રૂયે દીનભી બદ હે. ઓર અઝ-રૂયે અકલભી બદ હે. જીનતા બીછોના હે, ઉતના પાંઉ ફયલાના બસ હે.

ફાયેદા—૧૪—અતા જીબ્ર-ઈલો આ-દ-મ, અલય-હેમસ સલામ, બે-સલાસા ખીસા-લીન, અલ-હયાઓ વદ-દીનો, વલ અકલો, ફે-કા-લબ-તેર, વાહે-દતમ મિનહા, ફખ-તારસ અકલા ; ફ-કાલલ હયાઓ, વદ-દીનો, ઓમેરના, અલ-ના નોફારે કુલ અકલા, હયસો કાના. યાને જીબ્રઇલ અલે. આદમ અલે. કે પાસ તીન ચીઝીયાંયે નેક ખાસલત લેકર, એક હયા; દુસરા દીન; તીસરી અકલ, ઓર કહા, કબુલ કરો, ઇનમેંસે એક ચીઝ, આદમ અલે. ને અકલકો કબુલ કર લીયા. ઓર હયા; ઓર દીનકો રૂખસત કીયા, ઉન્હોંને કહા, હમકો હુકમ હે, કે જહાં અકલ રહે; વહાં તુમભી રહો.

ફાયેદા—કુપ—અસ્હાબો કુતુબો—હુમ લીખાહો અબી હનીફા, ફીલ ફીકાહ, ફરમાયા, ઈમામ આઝમ રહ. ને, તમામ આદમી તાઅબેદાર પયેરવી કરને—વાલે હેં, અબી—હનીફાકે બીચ ઈલ્મે ફીકાહકે, યાને સબકે આગે ફીકાહમેં ઈમામ અબુ—હનીફા, ને કલામ કીયા હે. ઓર સીરાજુલ ઉમ્મત, ખીતાબ પાયા હે. ચુનાંચે એક રોજ અપને અસહાબકો કહા, તુમસે મેરા દીલ ખુશ હુવા, કે મુઝસે જો ઈલમે ફીકાહ તુમને સીખા હે, ઉસકો અછ્છી તરેહ જીનત દીહે, મેરે બાઅદ જો લોગ તાલીબ આઈંગે, તુમસે પુછેંગે, ઝુરૂર ઉનકો અછ્છી તરેહ સમઝાના, ઓર ઈલ્મકી ઈઝઝત બડહાના, ઓર કઝાસે પરહેઝ કરના. હિકાયત—અબુ સુલય—માન રહ. કો. મામુન રશીદ, ખલી—ફેયે બગદાદને બુલવાયા, ઓર કહા, કે તુમ બડે આલીમ પરહેઝ—ગાર હો, કાઝીકા મનસબ તુમકો દેતા હું, ઉન્હોંને કહા, મેં ઈસ કામકે ઓહદેકે લાયેક નહીં. ખલીફને કહા, તુમ દરોગ કેહતે હો, કુબુલ કરો, નહીં તો કયેદમેં ભેજુંગા, અબુ સુલય—માન રહ. ને જવાબ દીયા, અગર મેંને સચ કહા હે, તો મેં કાઝીકે ઓહદેકે લાયેક નહીં હું. અગર જુટ કહા હે, તો જુટા શખ્સભી હરગીઝ કાઝીકે ઓહદેકે લાયેક નહીં હે.

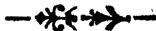
કિતઅઆ.

પંદ અગર બે—શુનુઇ અય પાદશાહ,
દર હમા દફતર બેહ અઝી પંદ નીસ્ત;

જુઝ બ ખીરદ-મંદ મ-ફરમા અમલ.
ગરચે અમલ કારે ખીરદ-મંદ નીસ્ત.

ફાયેદા—૬૬—કિવા-મુદ દુન્યા વદ-દીન, અલ-ઇલમો, વલ ક-સ-બો, ફમન-રે-ફે-દા-હોમા, વ ઠબ ત-ગ-ઝ ઝોહદા લલ-ઇલમા, વત તવક-કોલા લલ ક-સ-બા, વ-ક-આ ફીલ જહલે, વત-તમએ ફી માલીલ મુસ્લેમીન. યાને દુન્યા. વ દીન, કસબ, ઓર ઇલ્મસે કાયેમ રેહતે હેં. ઓર કીસીને ઝોહદકો ખાહીશ કીયા, ઇલ્મકી રગબત ન-કીયા, ઓર તવક-કુલ પર નઝર રખ્ખા, કસબ કરનેસે બાઝ રહા. તબ વોહ બેશક જહલમેં ઓર તમેઅમેં ગીરા. કે મુસલમાનોંકે માલ પર, હમેશા દાંત તેજ કરતા રહેગા.

ફાયેદા—૬૭—અજ-લુલ જહદે, ફી ત-લ-બીલ હલાલે. વ-કિલ-લતુલ હુવા-યેજે ઇલન્નાસે, અફ-ઝલુલ ઇબા-દતે. સઇ ઓર કોશીશ કરના તલબે અકલે હલાલમેં, ઓર અપની હાજત લોગોંકી તરફ કમ લઝાના. અફ-ઝલ ઇબાદત હે.

કિતઆ.

ફીઝક હરચંદ બે-ગુમાં બે-રસદ,
શરતે અકલસ્ત જુસ્તન અઝ દરહા;
ગરચે કસ બે અજલ ન-ખાહીદ મુર્દ,
તુ મ-રવ દર દહાને અઝ-દરહા.

ફાયેદા—૬૮—મોહંમદ,બીન કાઆબ રહ, મુહબ-માન બીન અબદુલ્લ માલેક, ખલી-ફયે બગદાદકી મજલીસમેં પેવંદ લગે હુવે, મોટે કપડે પેહને હુયે તશરીફ લે-ગયે, ખલીફેને બ-સ-બ-એ ઇલ્મ ઉનકી તાઅઝીમ કી, નઝદીક બીઠાયા, ઓર કપડોંકો દેખકર કહા, મા હાજસ સીયા-બુર ર-સ-તો, કયા અયસે મોટે પેવંદ લગાયે હુયે કપડે હેં, જો આપને પેહને હેં! આપને જવાબ દીયા, અક રહો અન અકુલો લે-ઝોહ-દીન, ફ અતરી નફસી, અવ અકુલો લે-ફક-રીન,ફ-અશાકુ રબ્બી. મુઝે મકરહ માઅલુમ હોતા હે. અગર મેં કહું, કે ઝોહદ, ઓર તરકે દુન્યાકે સબબ, યે હાલ હે. તો મેરા નફસ ફુલતા હે. ઓર ખુશ હોતા હે. ઓર અગર કહું, કે મુફલેસી, ઓર ફકકે બાએસસે અયસે કપડોંકા હાલ હે. તો મેરે પરવર દીગારકી શીકાયત હોતી હે. ખલીફા, યે જવાબ સુનકર ખુશ હુવા, ઓર એક હજાર દીનાર, ઓર દસ તાકે ઉમદા કપડેકે આપકે મકાન પર ભીજવા દીયે.

ફાયેદા—૬૯—અલ ઇલિમો,વલ-માલો, યસ-તોરાને કુલ લલ ઉયુબ, વલ-જહલો, વલ-ફકરો, યુક-શેફાને કુલ-લલ ઉયુબ. યાને ઇલ્મ, ઓર માલ, તમામ અયબોંકો આદમીકે ઢાંપ દેતે હેં. ઓર જહલ, ઓર મુફલેસી, તમામ અયબોંકો ખોલ દેતે હેં.

ફાયેદા-૭૦-કાલસ-સવરી, લઈન અખ-લફ, અ-શ-રતા આલા-ફીન, યોહા-સેબોની અલય-હા, અહબ્બો ઇલૈયા, મિન અન ઓહ-તાજા ઇલન્નાસ. યાને સવરી રહ,ને ફરમાયા. અગર મેં દસ હજાર દીરહમ પીછે છોડ જાઉં, ઓર ઉસકા મુઝે હિસાબ દેના પડે, તો મેં બેહતર જાનતા હું ઇસસે, કે મેં લોગોંકા મોહતાજ હોઉં,

ફાએદા—૭૧—ન-ઝ-લા જીબ્રા-ઈલ, અલય-હીસ્સ સલામ અલા લુકમાન, વ એ-ય-રહુ બય-નન નુબુવ્વતે, વલ હિક મતે, ફ-ખત્તા-રલ-હિક-મતા, ફ-સ-મ-ખા બે-જનાહેહી, અ-લા-સદ-રીહી, ફ-ન-તકા-બેહા, ફ-લમ્મા વક્કા-અહુ કાલા ઉત્તીકા બે-વસી-યતીન ફહ-ફેઝહા, યા લુકમાન ઈઆ તકખેલા ય-દલ-કા ઈલા મિર ફકેક, ફી ફમ્મે તીન્નીના-ખય-રુન લકક મિન અન તસ-અલા ફકીરા. યાને જીબ્રાઈલ આયે, લુકમાન હકીમકે પાસ આયે, ઓર નુબુવ્વત, ઓર હિકમત ઉનકે પાસ લાયે ઓર કહે, કુબુલ કરો ઇન દોનોંમેસે એક ચીઝ, લુકમાનને હિકમતકો કુબુલ કીયા, ફીર જીબ્રાઈલ અલેને અપના પર ઉનકે સીને પર ફીરા દીયા, ઈલમે હિકમત કરફ હો—ગયા, યાને ખવાસે અશીયા, ઓર ખવાસે અસમા, તમામ માઅલુમ હો—ગયે. ઓર બ્યાન કરને લગે. જબ વિદાઅ કિયા ઉસ વક્ત કહા, અય લુકમાન, મેં તુજકો એક વસીયત કરતા હું. યાદ રખ્ખો, અગર તુમ અપના હાથ કોહની તક અઝદહાકે મોંહમેં ડાલોગે, તો બેહતર હે તુમકો ઇસસે, કે સવાલ કરનેકે વાસ્તે મોહતાજીસે હાથ લંબા કરોગે.

ફાયેદા—૭૨—

લવ કાના બિલ-હીલીલ ગીના લ વ-જ-દત્ત તની
બે-નુજુમે અક્તા-રીસ સમાએ તાઅલ લોકી;
લાકીન્ના મન ર-ઝ-કલ હીજા હરો-મલ ગીના,
દીદ-દાને મુફ-તરેકાને અય્યો તફર રોકી;
વ મિનદ દલીલે અલલ ક-દાયે વ કવનો-હુ.
બુસુલ લબીબે વ તીબો અય-શીલ અહ-મકી.

ઇમામ શાફેઇ રહ. ફરમાતે હેં. અગર કીસીકે સબબસે તવંગરી હાસીલ હો-જાવે, તબ આસમાનકે સીતારોંકે સાથ મેલ મીલાપ હો-જાવેગા. વલેકીન જીસકો ખુદાને ઇલ્મ, વ અકલ દીયા, વોહ તવંગરીસે સાથે દુન્યાસે મહરૂમ રહા, ક્યું કે દોનોંમેં બડા ફરક હે. બાહમ ઝીદ રખતે હેં. ઓર દલીલ ઇસ બાતકી કઝા, વ કદરકા જારી હોના હે. કે દાના હમેશા ફીકરમેં ગમ-ગીન રેહતા હે. ઓર દીવાના અહમક ખુશીસે અયેશ કરતા હે.

ફાયેદા—૭૩—

અલા ઇન્ન-મદ દુન્યા, ક ઝીલ્લે સહાબતીન,
અઝલ લતકા વવમન મુમ્મા અનકા ઇક-મન-લત.
ફલા તકો ફર-હાનન બેહા હીના અક-બ-લત,
વલા તકો મહઝુ-નન બેહા હીના વલ્લત.

અબુલ અત્આલી રહ, ફરમાતે હે. હુશ્યાર હો, કે નહીં હે દુન્યા, મગર અબ્રકે સાયેકે માનીંદ હે. એક રોજ તુઝપર સાયા કરતી હે, ફીર નીકલ જાતી હે. જબ વકત ઇકબાલકા આવે, તો ખુશ મત હો ઉસસે, ઓર જીસ વકત ઇદબારકા હોવે, ઓર દુન્યા તુઝસે પીઠ ફીરાવે, તો હરગીઝ ગમ-ગીન મત હો.

ફાયેદા—૭૪—

રઢીતો બિનદ-દુન્યા બે લુક-મતે યાબે-સીન,
વ લુબસે અબા-ઇન લા ઓરીદો સીવા-હોમા.
હે અન્ની રાબ્બ્ય-તુદ દહરા લયસા બે દાયે-મીન,
વ હરી વ ઉમરી ફાની-યાને ફીલા-હોમા.

અબુલ અબ્બાઝ, ફરમાતે હેં. શઝી હુવા મેં દુન્યાસે, ફકત સુખા ટુકડા, લુકમા, રોટીકા ખીલે, ઓર લિબાસકે વાસતે, એક ગીલીમ બસ હે. ઇનકે સીવાયે કુછ ન ચાહીયે. ઇસ વાસતે, કે મેં દેખતા હું, કે દુન્યા હમેશા રેહતી નહીં. ઝમાના, ઓર મેરી ઉમર, દોનો ફના હોને-વાલે હેં.

ફાયેદા—૭૫—

ઇજા હાકઝ ઝમાનો અલય-કા ફસ બેર,
વલા યત-યાસ મિનલ ફરજીલ કરીબ.
વ તીબ નફ્-સન ફઇન-નલ લયલા હુબલા,
અસા તાતીકા બિલ વ-લ-દીન નજીબ.

અલી મુરતઝા, રદી, ફરમાતે હેં. અગર તુઝ પર ઝમાના તંગ હો-ગયા હે, તો સબ્ર કર. ના-ઉમ્મીદ મત હો. કે ખુશી જલદી આવેગી. અપની ખાતાર જમા રખ. રાત હામીલા હે. ખુદા ચાહે તો નજીબ લડકા તેરે વાસતે લાવેગી.

ફાયેદા—૭૬—હઝરત અલી રદી, ફરમાતે હેં,

વ ઇન્ની રાઅય-તુદ દહરા મુનજે સહમ-તોહુ,
મહા-સેનોહુ મઝ્-નતુન બે-મઆએ બીહી;
ઇજા સર રની રી અવ્વલીલ અમરે લમ અઝલ,
અલા ઉ-જ-રીન ગમ્મીહી રી અવા-કેબેહી,

યાને મેંને ઝમાનેકો જબસે, કે યહાં હું, અચ્છી તરેહસે દેખા, ઇસકી નેકી દસકે અયબોંકે સાથ મીલી હુઇ હે, પેહલે જબ ઇન-સાનકો અવ્વલ અમરમેં ખુશ કર દીયા, મગર જબ ખુશી ગુઝર

ગઇ, ઓર ગમકે દીન ઉસકે આખીરમેં આવે; ખુદા ઉસસે પનાહમેં રખ્ખે.

ફાયેદા—૭૬—સોએલા રસુ-લુલ્લાહે સલ-લલ્લાહો અલય-હે વ સલ્લમ. અનીલ ઐયામે, ફકાલા યવ-મુસ સબતે, યવમો મક-રીન, વ ખદી-અતીન, લે-અન્ના કુરય-શાન મ-ક-રત ફીહે, ફી દારીન નુદ-વતે, વ યવ-મુલ અ-હ-દ, યવમો ગર-સીન, વ ઇમા-રતીન, લે અન-નલ્લાહા તઆલા. ઇબ-તદઆ ફીહે, અ-લ-ક-દ દુન્યા. વ યવમુલ ઇસ-નયન, યવમો સ-ફ-રીન, વ તીજા-રતીન, લે અન્ના શોઅય-બન, અલય હીસ્સલામ, સા-ફ-રા ફીહે, વ ઇત ત-જ-રા, ફ ર-બે-હા. વ યવ-મુસ સલાસા, યવમો દમીન, લે અન્ના હવ્વા, હાદત ફીહે અવ્વલન, વ અરાકા ઇબનો આ-દ-મ, દમા અખીહે ફીહે. વ યવ-મુલ અરબા, યવમો નહ-સીન, મુસ-તમેરા લે અન-નલ્લાહા તઆલા, અગ-રકા ફીહે, ફીર-અવન, વ અહ-લકા આદંવ, વ સમુદ, વ યવ-મુલ ખમીસે, યવમો કદા-ઇલ હવા-યેજે, વદ-દુખુલે અલસ સલાતીન;-લે અન્ના ઈબ્રા-હીમ અલય-હીસ્સલામ, દ-ખ-લા ફીહે અલલ મલેકે, ફ અક-મહુ, વ કદા હવા-યેજે-હુ, વ અહદા લહુ હા-જ-રા. વ યવ-મુલ જુમો-અતે, યવમો ખુત-બતીન, વ નિકા-હીન લે અન્નલ અન-કે-હતા, કાનત તાઅ-કોદો ફીહે. અનસ રદી. સે રિવાયત હે, કે પુછા થા, બાઅઝ અસહાબને, રસુલ સલ. કો દીનોંકી બાબત, હઝરતને ફરમાયા, સનીચરકા દીન, મકરો ફરેબકા હે, કે કુરેશકી કોમને દારના નદવામેં જમા હોકર, હઝરતકો કતલ

કરનેકી મશાવેરત કીથી; ઓર ઉસી વક્ત જીબ્રાઇલ આએ, ને આપકો ઇત્તીલા દી, ઓર હીજરત કરનેકા હુકમ મદીનેકી જાનીબ હુવા, વોહ રોજ, ઓહદાસે મનસુબ હે. જો આસમાને હફતુમ પર મુકામ રખતા હે. ઇતવારકા દીન, ઝાડ બોને, ઓર ઇમારત કરનેકા હે, કે હક તઆલા, ને ઇબતીદાયે હુકમ દુન્યા પયદા કરનેકા ઉસી રોજ કીયા. વોહ રોજ આફતાબસે મનસુબ હે, જો આસમાને ચહારૂમ પર મુકામ રખતા હે, પીરકા દીન, ચાંદસે મુત-અલ્લિક હે. સફર, વ તીજારતકે લીયે મુબારક હે. શોએબ આએ, ને ઉસી રોજ તીજારતકે લીયે સફર કીયા. ઓર નફા કસીર હાસીલ હુવા. માહતાબકા મુકામ આસમાને અવ્વલ પર હે. મંગલકા રોજ મીર્રીખકે સીતારેસે મનસુબ હે. ખુનરેઝીસે મુતઅલ્લિક હે. કાબીલ બીન આદમ અએ, ને ઉસી રોજ અપને બિરાદર, હાબીલકો કત્લ કીયા. ઇસકા મીર્રીખકા આસમાને પંજુમસે હે. બુધકા દીન ઉતારદકા સીતારા નહસ હે. કે ખુદાને ફીરઓનકો ઉસી રોજમેં ગર્ક કીયા, ઓર કૌમે આદ, વ સમુદકો હલાક કર દીયા. આસમાને દોયુમ ઉતારદકા મુકામ હે. ખમીસકા દીન, મુશતરીસે મુતઅલ્લિક જીસકા મુકામ ફલકે શશુમ પર હે. નીહાયત મુબારક હાજત રવાઇકે લીયે, પાદશાહોંકો મુલાકાતકે વાસતે મખસુસ હે, ઇબ્રાહીમ અએ, ઉસી રોજ જબ પાદશાહકે પાસ ગયે, તાઅઝીમ કીયા. ઓર બીબી હાજેરા-કો હદીયા દીયા. જુમઆકા રોજ, મુતઅલ્લિક ઝોહરાસે ફલકે સીયુમ જીસકા મુકામ હે. નીકાહ શાદી, ઓર નેક કામોંકે લીયે મખસુસ હે.

ફાયેદા—૭૮—અનીન નબીયે, સલલ્લાહો અલય-હે વસલ્લમ. અલા અદુલ્લો-કુમ અલા સા-અતીમ, મિન સાઆ-તીલ જન્નતે, અઝ-ઝીલ્લો ફીહા યમદુ-દુન વર રીઝ્કો ફીહા મકસુ-મુન, વર રહ-મતો ફીહા મબસુ-તતુન, વદ દુઆ-ઓ ફીહા મુસ્તજા-બુન. કાલુ બલા-યા રસુલલ્લાહે સલ લલ્લાહો અલય-હે વ સલ્લમ. કાલા મા બયના, તુલુ-ઇલ ફજરે, ઇલા તુલુ-ઇશ શમસે. રિવાયત હે નબી સલ. સે; ફરમાયા, મેં તુમકો બતલા દું એક સાઅત, જન્નતકી સાઅત-મેંસે. કે સાયા ઉસમેં ફયલા હુવા, અલ્લાહકી મદદસે, ઓર રીઝક ઉસમેં તકસીમ કીયા જાતા હે. ઓર રહમતે ઇલાહી, ઉસમેં નાઝીલ હોતી હે. કુશાદગી-સે તમામ રૂયે ઝમીન પર. ઓર દુઆ ઉસ વકતમેં કબુલ હોતી હે, ખુદાકી દરગાહમેં. અસહાબને કહા. હાં, યા રસુલલ્લાહ સલ, બતલા દો હમકો, વોહ સાઅત કોનસી હે? આપને ફરમાયા તુલુયે ફજર, ઓર તુલુયે આફતાબકે દરમ્યાન, વોહ સાઅત બરકતકી હે. ચુનાંચે-શયતાન ઉસ વકત આદમીકો ખાબે ગફલતમેં ડાલતા હૈ, તા ઉસકો રીઝકકી રહમત, વ બરકત ન મીલે. મુફલીસ, વ મનહુસ બને. ઓર બ-સબબ ઇફલાસકે ઉમુરે શયતાનમેં ગીરફતાર હોના આસાન હોતા હે.

ફાયેદા—૭૯—અન અસ-રજા ફી મસ-જેદીન, સીસ જન, લ તજા-લુલ મલા-ય-ક-તો, તસ તગ-ફેરો લહુ, માદામા ફીલ મસ-જેદે, ફવ-ઉન મિન જાલે-કસ સીરાજ. યાને ફરમાયા નબી સલ. ને જીસને મસજીદમેં એક ચીરાગ રોશન કર દીયા. તો હમેશા ફરીશ્તે ઉસ શખ્સકે વાસ્તે મગફેરત તલબ કરતે હૈ, જબ તલક

ઉસ ચીરાગકી રોશની મસજીદમેં હે. દુસરી હદીસે શરીફમેં વારીદ હે. મન બના મસ-જેદન, કે મફ-હસા કુતા-તીન, અવ અસ-ગરા મિનહો, બ-નહાહો લહુ, બય-તન ફીલ જન્નત. યાને જીસને એક છોટી મસજીદ બનાયા, ચીડીયાકે આશીયાનેકે માનીંદ, તો હક તઆલા, ઉસકે વાસતે એક મેહલ જનતમેં બનાતા હે,

ફાયેદા—૯૦-સબ-અતુન લિલ-અબદે તજરી બાઅદા મવ-તીહી, મન અલ્લમા ઇલ-મન, અવ અજરા નહ-રન અવ હ-ફ-રા બીરન, અવ બના મસ-જેદન, અવ અવ-રસા મુસહે-ફન, અવ ત-ર-કા વ-લ-દન સાલે-હન, યદઉ લહુ અવ સ-દ-કતન, જારે યતન, તજરી લહુ બાઅદા મવ-તીહી. અનસસે રદીસે રિવાયત હે, કે આં-હઝરતે સલ, ને ફરમાયા, સાત ચીઝેં અવસી હેં, કે બંદેકો મરનેકે બાઅદ ઉસકા સવાબ પહોંચા કરતા હે. પહેલા—જો શખ્સ, કે ઇલ્મ સીખાયા શાગીર્દ-કો, ઓર ઉસને દુસરોંકો સીખાયા, જબ તક સીખ-સીખા, સીખને સીખાનેકા જારી હે. વહાં તક, સીખાને-વાલેકો સવાબ મીલા કરેગા. દુસરા-નેહર બનવાયા હો, તો લોગ ઉસમેં પાની પીતે રહેં. તીસરા=કુવાં ખુદવાયા હો. ચોથા-મસજીદ બનાયા. પાંચવાં=કુરાઆન શરીફ, અપની મીરાસમેં છોડ-ગયા. છટ્ટા-એક તરબીઅત યાફ્તા લડકા સાલેહ, અપને પીછે છોડા હે. કે વોહ ઉસકે વાસતે હમેશા નમાઝ પરહતા હે. ઓર દુઆ કરતા હે, સાતવાં=લંગર ખાના, મુસાફીર ખાના, યા જો શય, કે ઉસકા ફાયેદા, ઓર ફયેઝ, ઉસકે બાઅદ દુસરોંકો મીલતા હે. તરબીયત પાના, તવંગરીકી અલામત હે, ઓર બે-તરબીયત રેહના મુફલેસીકી નશાની હે, હકીમોંને લીખ્ખા હે, કે ખનદાનકી તખીયત મોઅકિફર

ઓર મુન્ત-આસ્સર હે, તરબીયત હાસેલ કરનેકી કાબેલીયત રખતી હે. સીખાનેસે, નસીહત કરનેસે, ઇલ્મસે, તજરૂબેસે, તગૈયુર, વ તબદ્દ-દુલ હોતા હે. બદ ખસલત નેક હો-જાતી હે. ઓર બે તરબીયતી બે-ઇલ્મી, સોહબતસે, નેક ખસલત, બદ-ખસલત હો-જાતી હે. બાઅઝ હકીમ કેહતે હેં. તબઅ ખાસીયત બદલતી નહીં. ગયેર તબઅ અગર હે, તો તગૈયુર પજીર હોતી હે. મગર મુત-આખ્ખેરીનકા કોલ તજરૂબેસે સાબિત હુવા, કે તબઅ, ઓર ગયેર તબઅ, અખલાકે અસબાબે હમીદા, ઓર રજીલા. પર મૌકુફ હેં. અગર અસબાબકો પેહલે બદલેં. તો તબીયતમેં તગૈયુર હોગા, વ બદલા ફલા. હકીકતમેં બચ્ચા જો તુફુલીયતકી હાલતમેં હે, ઉસકો મોહજ-જીબ; ઓર ગયેર મોહજ-જીબ, નહીં કેહ સકતે. જબ જવાન હોગા, અગર નેક હે, તો મોહજ-જીબ કેહલા-વેગા. છોટી ઉમરમેં જો દીન, મજહબ. અમલ, કોલ, ઉસકો માં-બાપ સીખાવેંગે, વયસા બનેગા, મોહતાજ તરબીયતકા હે. દેહકાનકે બચ્ચે હજાકત તબેઅકે બાએસ, આલીમ, ફાઝીલ, વજીર, બાદશાહ, બન ગયે હેં. ઓર વજીર, બાદશાહકી અવલાદ, બલાદત તબેઅકે સબબ મુફલીસ, જાહીલ, ફકીર હો-ગયે હેં. તહજીબે અખલાક, હાસીલ કરનેકો, નસલે અસીલ, વ તબેઅ જકી, વ તરબીયત કામીલ, ઓર સોહબતે આકીલ, ઓર ઝરબે પીદર, વ માદરભી ઝુરૂર હે. અગર બે-ઇલ્મ માલ-દારભી હો-ગયા, તોભી ગયેર મોહજ-જીબ રહેગા. ઓર તરબીયત યાફતા મુફલીસભી હોગા, મગર મોહજ-જીબ કેહલાવેગા. ફકત માલ તબીઅતકો મોહજ-જીબ નહીં કર સકતા, મગર ઇલ્મો આકલકી આશની ઉસકો ઝુરૂર હે, ઓર કુદરતી કવાએદકો પેહચાનના

વાઝીબ, તબ ઝાહીર બ-સલાહ આરાસ્તા, વ બાતીન, બ-ફલાહ પંચ-રાસ્તા હોગી.

બયેત.

ધનમો માલો ગોહરો તેગે ખુરરાં.

હિતના આમદ દુર કરે બદ ગોહરાં.

ફાયેદા—૮૧—યહુઆ બીન મઆજ, અર રાઝી રહ. ફરમાતે હેં: ફીદ-દુન્યા જન્નતુન, મન દ-ખ-લહા લમ યદ તક હજાજ જન્નતે, કીલા વ મા હોઆ, કાલા માઅરે-ફતુલ્લાહે તઆલા. દુન્યામેં જન્નત માઅનવી હે. જો ઉસકો પાયા, જન્નતે મસહાલ કોહ નહીં કરેગા, રફાયે હજાલીકો મુકદમ રખેગા, મુળ લોગોને પોછ્યા સબ હે? કહા, વોહ માઅરેફત, અલ્લાહ તઆલાકી હે, કે મઅ-રફતુલ્લાહસે દીલ સયેર હો-જાવા હે.

ફાયેદા—૮૨—અદ-દુન્યા સીજ-નુલ મોઅમીન, વ જન્નાતુલ કાફીર, યાને દુન્યા મોઅમીનકે વાસ્તે ઝીંદાન હે, ઓર કાફીરકો જન્નત હે. બ-એતેબાર ઉસ નેઅમત આખિરતકે, મોઅમીન અગરચે યહાં શેહનશાહ આલમ્મા હુવા, તોભી મુકાબીલેમેં નેઅ-મતાકે ઝીંદાન હે, ઓર જન્નત હે દુન્યા, વાસ્તે કાફીરકે, અગરચે કીતનાભી મુફ-લીસ, ઓર મુસીબતમેં ગીરફતાર સાબિત હુવા, મગર મુકાબીલેમેં અઝાબે આખિરતકે ઉસકો જન્નત હે.

ફાયેદા—૮૩—મઆાજ બીન જબલ રદી. સે રિવાયત હે, મન અલ્લકા કીનદી-લન ફીલ મસ-જીદે, સહલા અલય-હે સમ-ઉના અલફા મ-લ-કીન, હત્તા યન-કસેરા જાલે-કલ ફીન-દીલો, વમન બ-સ-તા ફીહે હસી-રતન, સલ્લા અલય-હે સબ-ઉના અલફા મ-લ-કીન, હત્તા યન-કતેઓ, જાલે-કલ હસીર. યાને જીસને કંદીલ લટકાયા એક મસજીદમેં, તો સત્તર હજાર ફરીશ્તે વહાં ઇબાદત કરેં, યહાં તકકે વોહ કંદીલ જબ ટુટે. ઓર અગર કીસીને એક હસીર મસજીદમેં બીછાયા, તો સત્તર હજાર ફરીશ્તે વહાં ઇબાદત કરેં, જબ તકકે ઉસ હસીરકે ટુકડે હો-જાવેં.

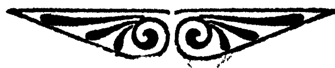
ફાયેદા—૮૪—વ-ફીલ હદી-સીલ મરફૂએ, મિન સઆા-દતે રજો-લીન. અંય યોકદ-દરા રીઝ-કોહુ ફી બ-લ-દીહી, વ હાલા મુકુ-નીહી, વ મિન સકા-વતેહી, અંય યુજ-અલા રીઝ-કોહુ, ફી ગ-યરે બ-લ-દીહી, અવ ફી સીવા-હતે-હી, યાને હદીસે મરફુઅમેં વારીદ હે. કે આદમીકી સઆાદત ઉસમેં હે. કે ઉસકા રીઝક મુકદ્દર કીસીકે શેહરમેં ઉસે મીલતા હો, ઓર વોહ અપને ઘરમેં રેહતા હો, ઓર ઉસ શખ્સકી બદ-બખતી હે, કે ઉસકા રીઝક ગયેર શેહરમેં મુકદ્દર હો, યા હાલતે મુસાફેરતમેં હો.

ફાયેદા—૮૫—મીન સઆા-દતીલ રજોલે, અલ મસ-કનુલ વાસેઓ, વલ જારરૂસ સાલેહો, વલ મર-કબુલ હુના, વશ-શુવુમો ફીલ મર-અતે, વલ ફ-ર-સે વદ-દાર, યાને આદમીકી નેક બખતીકી અલામત હે, કે ઘર વસીઅ, કુશાદા હો,

ઔર હમસાયા સાલેહ હો, ઔર સવારીકા ઘોડા અચ્છા હો, ઔર નહુસત ફકત તીન ચીઝોંમેં દેખના હે, ઔરત, ઘોડા, ઔર ઘર.

ફાયેદા—૮૬—સોયેલા અનીલ ઘના, ફકાલા સીઅતુલ બુયુતે, વ દવામુલ કુત, યાને એક બુઝુર્ગસે પુછા, કે ગની કોન હે ! કહા જીસકા ઘર કુશાદા હે, ઔર હમેશા ખુરાક તૈયાર હે. સાહીબે નીસાબ તવંગર હે, જીસકે પાસ દો સો દીરહમ, યાને ચોપન રૂપીયે નકદ ધરે હોં, ઔર ઉસપર એક બરસ ગુજર ગયા, તો ચાલીસવાં હીસ્સા, યાને પાંચ દીરહમ લાઝીમ હુયે, સદ-કયે ઝકાત દેના, ઔર અગર જ્યાદા રૂપીઆં ધરા હે, તો સો, કો ૮।૪ રૂપીયે કે હીસાબસે ઝકાત અદા કરના ફરઝ હે.

ફાયેદા- ૮૭— અન ઉ-મ-રીન રદી-યલ્લાહો અનહો, કલા-સુન યસ-બેત નલ-વદદા, ફી સદરે અખીકા, અન તબ-દાહો બીસ-સલામ, વઅન તવસ-સઆ લહુ ફીલ મજ-લેસે, વ તદઉ-હો બે અહબ્બે અસમા-ઇહી ઇલય-હે, યાને ફરમાયા ઉમર રદી, ને તીન ચીઝે, તુમ્હારે ભાઇકે દીલમેં, તુમ્હારી મોહબ્બત સાબિત કરતી હેં. અવ્વલ-ઇબતીદા કસલામકી તુમ કરો. દોયુમ-મજલીસમેં અગર વોહ દોસ્ત આયા, તો ઉસકે વાસ્તે જાયે વસી કરદો. સીયુમ-જો નામ ઉસકો ભાતા હે, ઉસ નામસે ઉસકો પુકારો.

બયેત.

——(૦)——

ફાયેદા—૮૮—

વ કુલ્લુન–નાસે કદ માલુ ઇલા મન ઇન–દહૂ માલો,

વ મલ-લમ ઇન્દહુ માલુન ફ–અન-હુન નાસો કદ માલુ.

તમામ આદમી ખાહીશ કરતે હેં, ઓર ઝુકતે હેં તરફ ઉસકે, કે જીસકે પાસ માલ હે. લેકીન જીસકે પાસ માલ નહીં, ઉસ શખ્સસે બેઝાર હોતે હેં. યાને માલ સબ આદમીયોંકા માઅશુક, ઓર તમામ બની-આદમ ઉસકે આશીક હેં, ઇલ્લા માશા અલ્લાહ! જીસકી બગલમેં વોહ માઅશુક જાકર બયેઠતા હે. સભોંકી આંખે ઉસકી તરફ લગી રેહતી હેં. અગરચે વોહ કીસીકો એક કોડીભી ન–દેવે.

ફાયેદા—૮૯—રેવેયા અન્નહુ, શદ્દાદ-દુબને હકીમ, ખ–ર–જા મિનલ મસજે–દીલ જામેએ બે-બલ્ખ, ફ–રઆ ગુલા–મન યમ-સેકો દાબ્બતન, ફ રકે-બદ દાબ્બતા, વ જ-હ-બા ઇલા બય–તીહી, વલ–ગુલામો, વા-ક-ફ઼હુ,ફ-ખ-ર-જા સાહે–બુદ દાબ્બતે, ફલમ યજીદ-હા, ફ જ-હ-બા ઇલા બય-તીહી, માશી-યન, વલ્અમા ર–જ–અલ ગુલામો,અખ–બરા સૈય–દહુ બેમા વ–ક–આ, ફ કાલા યા ગુલામો, ઇન સદ–કતા, ફ અનતા હુર્રુન લે વજ–હીલ્લાહે તઆલા. રિવાયત હે, કે શદ્દાદ, બીન હકીમ બડે આલીમ દીન–દાર થે. બલ્ખકી જામેઅ મસજીદસે નમાઝ પરહ કર બાહેર નીકલે. દેખા, કે એક ગુલામ સવારીકા ઘોડા લેકર ખડા હે. ઓર વોહ ગુલામ, ઓર ઘોડા ઉનકા ન–થા. અલ–ગરઝ ભુલસે ઉસપર સવાર હો–ગયે. ઓર અપને ઘરકો પહોંચે, ગુલામભી ઉનકે

સાથ થા, મગર અઝ રૂએ અદબકે ઉનકો સવાર હોનેસે, ઔર સાથ ચલનેસે મનેઅ ન હુવા, માલીક ગુલામકા જબ મસજીદસે બાહેર આયા, અપના ગુલામ, ઓર સવારીકા જાનવર ન-પાયા, નાચાર પ્યાદા અપને ઘરકો ગયા, જબ ગુલામ જાનવર લેકર વાપીસ આયા, ઓર મીયાંસે અપની હકીકત કહી, ફુલાન આલીમ આપકે ઘોડેપર સવાર હોકર અપને ઘર ગયે. મેં સાથમેં થા. યું સમઝા, કે શાયદ આપને ઇજાઝાત સવાર હોનેકી દી હોગી ! ઘોડે કે માલીકને કહા, અગર તુ સચ કેહતા હે, તો મેંને તુઝકો ખુદાકે વાસ્તે આઝાદ કીયા.

ફાયેદા—૯૭—કાના ઇબ્રાહીમ, અલય હીસ્સલામ, ઇઝા જ-ક-રૂં ઝીક્ર-તાહુ ગશા અલય-હે, વ સોમેઆ ઇઝ-તેરા-બોહુ મિન મીલીન, ફકાલા લહુ જીબ્રઇલ. યા ખલી-લહ્રાહ. અલ-જલીલો યક્રઉ-કસ સલામ, વ યકુલો હલ રાઅયતા ખલીલન, યખાફો ખલી-લહુ, ફકાલા યા જીબ્રાઇલ, કુલ્લમા જકર્તો ઝ ઝીલ્લતા નસી-તુલ ખુલ્લતા. યાને ઇબ્રાહીમ અલે, કે દીલમેં ખૌફે ખુદા અયસા થા, કે જબ અપની લગઝીશે કદમકો યાદ કરતે, તો બેહોશ હોતે. ઓર રોનેકી આવાઝ, એક મેલ પર જાતી. જીબ્રાઇલ અલે, ને ઉનકો કહા, કે હક તઆલા, સલામ કેહતા હે, ઓર ફરમાતા હે. આયા દોસ્ત, અપને દોસ્તસે કભી ડરતા હે? ઇબ્રાહીમ અલે, ને કહા, જબ મુજકો મેરી ખતા યાદ આતી-હે, તો ઇતના ખૌફ હોતા હે. કે દોસ્તી ભુલ જાતા હું.

ઉયુનીલ મજાલીસ,મેં લીખ્ખા હે, કે રસુલે મકબુલ સલ. ને ફરમાયા. કે જો શખ્સ ફજરકી સુન્નત નમાઝકે બાઅદ, યે તસ-બીહે મઝકુરા, ઓર સો મરતબે પરહેગા, બાઅદ ફરઝ નમાઝ જમા

અતકે સાથ અદા કરેગા, તો દોલતને દુન્યા, ઉસકો બહોત મીલેગી. તવંગર હો-જાયેગા. તસબીહ યે હે. સુબહા-નલ્લાહે, વ બે-હમ-દીહી, સુબહા-નલ્લા-હીલ અઝીમ. વ બે-હમ-દીહી, અસ-તગ ફીરૂલ્લાહા, મીન કુલ્લે જન-બીંવ, વ ખતી-અતીન, વ અતુબો ઇલેહ. ઓર દુન્યા, ઓર આખેરતમેં, તવંગરી, હાસીલ કરનેકી નિયત રખખે, ફકત દુન્યાકી દોલત પર હરગીઝ નિયત ન-રખખે, યે તો ચાહે, યા ન-ચાહે મીલેગી.

ફાયેદા—૯૨—મન તખત-તમા બે-અકી-કીન, લમ યઝેલ, ફી બ-ર-કતીંવ, વ સુરૂરીન, જીસને અગુસ્તરી અકીકકી પેહની, તો હમેશા બરકત, વ ખુશીકે સાથ રહેગા.

ફાયેદા—૯૩—મન સલ્લા સુન્નતલ ફજરે, ફી બય-તીહી યોવસ-સઓ લહુ રીઝ-કોહુ, વ યકેલ-દુલ સુના-ઝ-અતો બય-નહુ, વ બયના અહ-લીહી, વ યુખ-તમો લહુ બીલ ઇમાન. ફરમાયા હદીસે શરીફમેં, જીસને સુન્નત ફજરકી અપને ઘરમેં પઢી, કુશાદા કરતા હે, હક તઆલા, રીઝક ઉસકા, ઓર ઉસકે ખેશોંકા ઝગડા ઉસકે સાથ કમ હો-જાતા હે. ઓર ઉસકા ખાતીમા સાથ ઇમાનકે હોતા હે.

ફાયેદા—૯૪—હીસ્ન હસીનકી શરેહમેં લીખખા હે. કે જીસ શખ્સકો તંગીયે મઆશ હોવે. તો ફજરકી નમાઝકે બાઅદ, યક શંબાકે રોજ, યા હુયો યા કૈયુમ. હજાર બાર પરહા કરે. દો શંબાકે રોજ-લા હવલા વલા કુવ્વતા ઇલ્લા બિલ્લા-હીલ અલી-ઇલ અઝીમ. હજાર બાર પરહે. સે શંબાકે રોજ, દુરૂદ શરીફ. અલ્લા

હુમ્મા સલ્લૈ વ સલ્લીમ, વ બારેક અલા મોહ઼ં-મદીંવ, વં અલા આલે મોહંમદીન, કમા તોહીબ્બો વ તરદા. હજાર બાર પરહે. ચહાર શંબાકે રોજ, અસ-તગ ફીરૂલ્લાહા રબ્બી, મિન કુલ્લે જન-બીંવ, વ અતુબો ઇલેહ. હજાર બાર પરહે. પંજ શંબાકે રોજ, અલ્લાહો મુગની-ઉન, હજાર બાર પરહે, જુમાઅકે રોજ, સુબહા-નલ્લાહે વલ હમદો લીલ્લાહે

વલા ઈલાહા ઇલ લલ્લાહો વલ્લાહો અકબર. હજાર બાર પરહે. ઓર શંબાકે રોજ, લા ઇલાહા ઈલ લલ્લાહો મોહંમદુર રસુલુલ્લાહ. હજાર બાર પરહે. ઓર નિયત સવાબે આખેરતકી રખ્ખે. જલ્દ દુન્યામેં તવંગર હો-જાયેગા, યા દોનોં જહાંકી મુરાદ હાસીલ હોવે, અયસી નિયત કરે, ફકત દુન્યાકે હાસીલ હોનેકી નિયત ન રખ્ખે. કયું-કે ખુદાસે માંગના, તો ઉમદા નેઅમતે દારેન માંગના ચાહીયે, યે દુન્યા ફકત માગના બડી શર્મકી બાત હે.

ફાયેદા—૯૫—સુરયે વાકેઆ. મુઝ-ઝમ્મીલ, વલ-લયેલ. ઓર અલમ-નશરાહ, બાઅદ મગરીબકે એક બાર પરહે. યા હર શબે જુમઆકો બાઅદ ઇશાકે, બા-વુઝુ પરહે, હઝરત ઇબને અબ્બાસ રદી, સે યે રિવાયત હે, કે એક શખ્સને આપસે ફકકી શીકાયત કી. તો યે અમલ આપને ઉસકો સીખાયા, દુસરે બરસ વોહ શખ્સ આયા, ઓર છે હજાર દારહમ લાયા, ઓર કહા, કે યે ઝકાતકા માલ હક-કુલ્લાહ હે, મસાકીનકો આપ તકસીમ કરો, ઓર કહા. કે આપને વઝીફા બતલાયા. ઉસકી બરકતસે ખુદાને એક બરસમેં મુજકો તવંગર બના દીયા.

ફાયેદા—૯૬—તફસીરે ઝાહીદી, મેં હે, કે અગર કોઇ ઇફ-લાસ, ઓર તંગ-દસ્તીસે આજીઝ હો-ગયા, યા મુશ્કીલ કામ દરપેશ આયા. તો પંજ વકત નમાઝકે બાઅદ ૭૫, મરતબે કીબલા-રૂ હોકર યે દુઆ પરહે, બેશક ઉસકી રોઝી ફર્રાખ હોગી, ઓર મુશ્કીલ કામ આસાન હો-જાયેગા. મગર અવ્વલ, વ આખીર દુઆકે ૫૧, મરતબે દુરૂદ શરીફ પરહા કરે. યા શાફીકો, યા રફીકો, નજ-જેની મિન કુલ્લે દીકીન, બે રહ-મતેકા, યા અલ્લાહ.

ફાયેદા—૯૭—વસઅતે રીઝક, ઓર કરઝ-દારીકે વાસતે અમલ મુજર્રબ હે. હર રોજ નમાઝે દોહાકે બાઅદ, ચાર રકઆત સલાતે કઝાઉલ હાજાત-કી નિયતસે પરહે. ઓર હર રકઆતમેં, અલ-હમ્દ કે બાઅદ, દસ મરતબે ઇસ આયતકો પરહે. ચાલીસ દીનકે અંદર હાજત રવાઇ હો-જાયેગી, વ મંય યત-તકીલ્લાહા યજ-અલ લહુ મખ્રજંવ, વ યર-ઝકહો, મિન હયસો લા યહ-તસેબ, વ મંય ય-ત વક્કલ અ-લલ્લાહે, ફહોવા હસ-બોહુ ઇન્નલ્લાહા, બાલેગો અમ-રહી કદ જા-અ-લલ્લાહો લે-કુલ્લે શેઇન કદરા.

ફાયેદા—૯૮—હર નમાઝકે બાઅદ, એક સો બાર પરહે. ઓર જુમઅંકે રોજ પાનસો બાર બાઅદ સલાતુલ જુમઆ, ઇસ દુઆકો પરહે, તો તવંગર હોગા. ઓર જીસ મુરાદકે વાસ્તે પરહે. વોહ મુરાદ હાસીલ હોગી, અવ્વલ વ આખીર, સો મરતબે દુરૂદ પરહે, કયું કે દુરૂદ શરીફ દુઆકે વાસતે દો પર હેં. જલ્દ મેહલે ઇજાબતકો પહોંચતી હે. અલ્લા-હુમ્મા અક-ફેની, બે હલા-લેકા અન હરા મેકા, વ અગ-નેની બે-ફદલે-કા અમ્મન સીવાકા, બે રહ-મતેકા, યા અર હમર રાહે-મીન.

ફાયેદા—૯૯—હદીસે શરીફમેં વારીદ હે. અશ શાતો બ-ર-કતુંવ, વશ-શાતાને બ-ર-કતાન, વ સલાસો, શીયાતીન ગીના. યાને જીસકે ઘરમેં એક બકરી હે, એક બરકત હે, અગર દો બકરીયાં હેં, દો બરકત હેં. અગર તીન બકરીયાં હે, વોહ તવંગર હે.

ફાયેદા—૧૦૦—અબુ તાલીબ મકકી રહ, સે રિવાયત હે. કે હર નમાઝકે વાસતે તાઝા વુઝુ કરે. ઓર બાઅદ વુઝુકે સૈયેદુલ અસતગ-ફાર પરહે. ઓર હમેશા અયસી આદત માઅમુલ રખ્ખે. અલ્લાહ તઆલા, ઉસકો દુન્યાકે ફીકરો ગમસે નજાત દેગા, અલ્લા-હુમ્મા અનતા રબ્બી, લા ઇલાહા ઇલ્લા અનતા ખલક-તની, વ અના અબ-દોકા, વ અના અલા અહ-દેકા વ વાઅદેકા મસ્ત-તતાતો, વ આઉઝો બેકા, મિન શરરે મા સનાતો અબુઓ લકા બે જનબી, ફગ-ફેરલી, ફઇન્નહુ લા યગ-ફેરૂજ ઝુનુબં, ઇલ્લા અનતં.

ફવાયેદે ઝુરૂરી.

૧—હર ફરઝ નમાઝકે બાઅદ, આ ય-તુલ કુરસી, પરહે, ઓર ૩૩, મરતબે સુબહા-નલ્લા. ૩૩, મરતબે અલ-હમ્દો લિલ્લાહ ૩૩, મરતબે અલ્લાહો અકબર, ઓર એક મરતબે, કલમયે તવહીદ, વ તહમીદ, લા ઇલાહા ઇલ લલ્લાહો, વહ-દહુ લા શરીકા લહુ, લહુલ મુલકો, વ-લ-હુલ હમદો, યોહઈ વ યોમીતો વહોવા હૈયુન, લા યમુતો અ-બ દન અ-બ-દા, ઝુલ જલાલે,

વલ દક-રાબ, બે ચદે-હીલ ખયેર, વહોબા ચાલાકુલ્લે શાઇન કદીર. પરહા કરે, દો જહાંકા મકસદ હાસીલ હોવે.

૨—મન કસોરા સલા-તોહુ બિલલયલે, કસોરા રીઝ-કોહુ બિન-નહાર. યાને જો શખ્સ શબકો બહોત નમાઝે નફીલ પરહતા હે, દીનકો ઉસકા રીઝક જ્યાદા હોતા હે જીતના કામ જો કરેગા, ઉસકો ઉતની મઝદુરી મીલેગી, ખુદાકા ખઝાના માંઅમુર હે,

૩—સલાતે મસઉદી, મેં મરકુમ હે. હદીસ—મન વા-ઝબા અલા સુન્નતી, અક્ર—મહુલ્લાહો તઆલા, બે અર-બએ કરા-મતીન, અલ મોહબ્બતો, ફી કુલુબીલ બ-ર-રતે, વલ હય-બતો, ફી કુલુબીલ ફ-જ-રતે, વસ સિ-અ-તો ફીલ અયશે, વ તફ્ક-કહુ ફીદ-દીન. યાને ફરમાયા નબી સલ, ને. જો કોઇ હમેશા મેરી સુન્નત પર અમલ કરેગા, તો હક તઆલા, ઉસકો બુઝુર્ગ કરેગા, ચાર કરામતોંસે ૧—નેક લોગોંકે દીલમેં ઉસકી મોહબ્બત પયદા હોગી. ૨—બદ-કારોંકે દીલમેં ઉસકી હયબત, ઓર રૂઆબ પયદા હોગા. ૩—અયેશ, ઓર આરામમેં વુસઅત હોગી. ૪ ઓર દીનકે ઉલુમમેં સમઝ પયદા હોગી,

૪—કુતુહુલ અવરાદ, વ-ગયરા, અકસર કિતાબોંમેં મનકુલ હે. કે ઇસ્તગ-ફાર બહોત પરહા કરે. રીઝક વસી હોગા.

૫—અવરાદે ફતહીયા, દુઆયે ગંજુલ-અર્શ, હમેશા પરહા કરે.

૬—મીફતા-હુર રિશાદ, મેં હે. અલં ઇસ-તક-સારો, ફીસ સ-દ-કતે, યઝીદો, ફીર રીઝકે. બહોત સદકા, ખયરાત, દેનેસે રીઝક જ્યાદા હોતા હે.

ઉ-ઈબ્ન-બતુલ મોઅજ્જીન. યઝહો ફીર રીઝકે. યાને મોઅજ્જીન જબ અઝાન દેવે, ઉસકે જયસે લફ્ઝ સુનકર આહીસ્તા ખુદભી કહે, ઉસકો ઇજાબતે મોઅજ્જીન કેહતે હેં. અયસા કરનેસે રીઝકમેં બરકત હોતી હે,

૮—મન તફ્ફક-કહા ફીદ દીનીલ્લાહે, કફ્ફાહો હુમ્મહુ, વ ર-ઝ-કહુ, મિન હયસો લા યહ-તસેબ. જો શખ્સ ઇલમે ફીકાહ દીન સંવારનેકે વાસ્તે પરહતા હે. હક તઆલા, ઉસકી ફીકર ખાને કપડેકી દુર કરતા હે. ઔર ઉસકો ઇતના રીઝક દેતા હે. કે જીસકા હિસાબ નહીં. યાને ફુતુહાતે ગયબી ઉસકો મીલતે હેં.

૯—હિરઝુલ અમાન, મેં લીખ્ખા હે, ઇસમે સુબારીક. યા અઝીમો, યા હકીમો, હર રોજ બારાસો મરતબે પરહા કરે. ચંદ રોજમેં તવંગર હો જાયેગા.

૧૦ અવરાદે રહમાની, મેં ખાજા મોહંમદ પારસાસે મનકુલ હે. યા હૈયો, યા કૈયુમો, બે રહ-મતેકા, અસ-તગીસો. હર નમાઝકે બાઅદ, ૧૦૦ મરતબે. અવ્વલ વ આખીર દુરૂદ ૧૧, મરતબે પરહા કરે, દો જહાંમેં રહમત, વ બરકત, હાસીલ હોગી. ઇસમેં શક નલાવે. ખવાસુલ અસ્માયે હુકકુન. વ ખવાસુલ અશયાયે હુકકુન, યાને હર ઇસમકી ઔર હર શયકી ખાસીયત બરહક હે.

૧૧-હર જુમઆકે રોજ, બાઅદ અઝ સલાત ૫૦૦, મરતબે યે દુઆ પરહે. અવ્વલ વ આખીર, દુરૂદ ૧૦૦. એકસો બાર પરહે. અલ્લા હુમ્મા અક-ફેની, બે-હલા-લેકા, અન હરા-મેકા અગ-નેની બે-ફદ-લેકા, અમ્મન સિવાકા, મુજર્રીબ હે.

રૂબાઇ.

અય કે હસ્તી તાલીએ રાહે સવાબ,
રૂ મ–ગરદાં ઝીં કિતાબે મુસ્ત–તાબ.
ખુબીયશ બે–નિગર દલીલ અઝ મન મખાહ.
અફ્તાબ આમદ દલીલે આફ્તાબ.

દુન્યા કયા ચીઝ હે?

હઝરત સરવરે કાયેનાત સલ, ફરમાતે હેં, દુન્યા મોઅમીનકા કયેદ–ખાના, ઓર કાફીરકો જન્નત હે.

હઝરત અલી, ઇબને અબી તાલેબ રદી, સે કીસીને સવાલ કીયા, કે બતાઇયે દુન્યા કયા ચીઝ હે? આપને ફરમાયા, ઉસ ઘરકી કયા હાલત બતાઉં, જીસકી ઇબતીદા જીલ્લત હે, ખાતીમા ફનાપર હે. જીસકી હલાલ ચીઝોંકા મોહાસીબા હોગા. હરામ ચીઝોં પર અઝાબ હોગા. જો ઉસમેં ગની હુવા, ફીતનેમેં મુબતીલા રહા, ઓર જો મોહતાજ હુવા વોહ ગમ–ઝદા રહા.

બકર બીન અબદુલ્લા મઝનીસે, કીસીને દુન્યાકા હાલ પુછા, જવાબ દીયા, કે જો હીસ્સા ગુજર ચુકા, વોહ ખાબ થા. ઓર જો બાકી હે, વોહ ખાહીશાત હેં.

હઝરત મસીહ અલે, કા કૌલ હે. કે દુન્યા શયતાનકી ખેતી હે, ઓર દુન્યાદાર ઉસકે કીસાન હેં, એક બુઝુર્ગ ફરમાયા કરતે થે, ખુદાને દુન્યાકો હુકમ દે રખ્ખા હે. કે જો મેરી ખીદમત કરે, ઉસકી

તુ ખીદમત કીયા કર, ઔર જો તેરી ખીદમત કરે, તુ ખીદમત લીયા કર, મોહંમદ બીન હનફીયા, ફરમાયા કરતે થે, જીસે ખુદ અપની કદર હોગી. ઉસકી નઝરમેં દુન્યા ક્રુરર જલીલો ખાર હોગી. ઔર નીઝ યેહભી ફરમાયા કરતે થે, કે બાદશાહોંને હિકમત તુમ્હારે લીયે છોડદી હે. સો-હાબી તુમ દુન્યાકો ઉનકે લીયે છોડ-દો, ઔર મવલાના રૂમ ફરમાતે હેં,

ચીસ્ત દુન્યા અઝ ખુદા ગાફીલ બુદન,
ની કુમાશો નુકરા વ ફરઝંદો ઝન.

યેહી મઝમુન હદીસે શરીફમેં આયા હે. ઇસ વઝેસે, કે દુન્યા હરી ભરી ઔર શીરીં હે, જો ઉસે ઉસકા હક અદા કરનેકે લીયે લેગા, ઉસે તો ઉસમેં બરકત હોગી, મગર જો બ-ગયેર ઇસ ખ્યાલકે લેગા, ઉસકી હાલત ઉસ શખ્સ-કીસી રહેગી, જો ખાનેકે દીનસમેં ગીજા પર ગીજા, તો ખાતા ચલા જાતા હો, મગર પેટ કીસી તરેહ ન ભરતા હો.

તરકે દુન્યા ગીર તા સુલતાં શવી,
વર ન હમચુ ચર્ખ સર ગરદાં શવી;
બાચે બા તુ દર ન યાયદ જેરે ખાક,
આં હમા દુન્યા બુદ ની દીન પાક.

નસાયેહે મુફીદ.

હદીસ—(૧) પાંચ ચીઝોંસે, પેહલે પાંચ ચીઝોંકો ગનીમત જાંનો, બુઢાપેસે પેહલે જવાનીકો, બીમારીસે પેહલે તંદુરસ્તીકો, મુફલેસીસે પેહલે અમીરીકો, મશ-ગલેસે પેહલે ફુરસતકો, મોતસે પેહલે ઝીંદગીકો.

ગનીમત હે સેહ-હત અલાલતસે પેહલે,
ફરાગત મશાગીલકી કસરતસે પેહલે;
જવાની બુઢાપેકી ઝેહમતસે પેહલે,
અકામત મુસાફીરસે રેહલતસે પેહલે;
ફકીરીસે પેહલે ગનીમત હે દોલત,
જો કરના હે કર લો થોડી હે મોહલત,

હદીસ—(૨) ખયરાત કરનેસે માલ નહીં ઘટતા. ખતા મોઆફ કરનેસે ઇઝ-ઝત બઢતી હે. આજીઝી કરનેમેં મરતબા બુલંદ હોતા. હે.

હદીસ—(૩) અગર કોઇ તુઝે ગાલી દેવે, યા તેરા જો અયેબ જાનતા હો, ઉસકો બ્યાન કરે, પસ તુ અગરચે ઉસકા અયેબ જાનતા હો મગર ખામોશ રેહ.

હદીસ—(૪) જો તુમસે પનાહ માંગે, ઉસકો પનાહ દો.

હદીસ—(૫) રસુલે અક-રમ સલ, રહી ફીદાહસે દર્યાફત કીયા ગયા. કે કોતને મરતબે અપને ખાદીમોંકો મોઆફી દીયા કરે, હઝરત સલ, સાકીત રહે, ફીર અર્ઝ કીયા ગયા, આપ ખામોશ રહે. તીસરે મરતબે ફીર અર્ઝ કરને પર ફરમાયા, હર રોજ ૭૦, મરતબે,

હદીસ—(૬) હાકીમકો ચાહીયે, કે ગુસ્સેકી હાલતમેં કુછ હુકમ ન-દેવે.

હદીસ—(૭) અપને કીસી ભાઇકી મુસીબત પર ખુશ નહો, વર ન ખુદા ઉસપર રહમ ન કરેગા, ઓર તુમકો મુસીબતમેં ડાલેગા.

હદીસ—(૮) શકી યાને બદ-બખ્ત આદમીમેં રહમ નહીં હોતા.

હદીસ—(૯) જો છોટોં પર રહમ ન કરે, ઓર બડોંકી તાઝીર ન કરે, વોહ મુસલમાન નહીં હે.

હદીસ—(૧૦) જો શખ્સ કીસીસે મોઆફી ચાહે, ઓર વોહ ઉજર ન સુને, ઓર કુબુલ ન કરે, ઉસપર ગુનાહ મીસલ સખ્ત મેહસુલ લેને ઝાલીમકે હે.

હદીસ—(૧૧) વોહ પેહલવાન નહીં હે. જો લોગોંકો પછાડે, બલકે પેહલવાન વોહ હે, જો ગુસ્સેકી હાલતમેં નફસકો કાબુમેં રખ્ખે. યાને ગુસ્સેકો પછાડે.

હદીસ—(૧૨) ગુસ્સા ઇમાનકો અયસા બીગાડ દેતા હે, જયસા એલવા શેહદકો.

હદીસ—(૧૩) હઝરત મુસા અલે, ને અર્ઝ કીયા. ખુદા-વંદા તેરે બંદોમેં તેરે નઝદીક જયાદા અઝીઝ કોન હે ? ઇરશાદ હુવા, જો બા-વુજુદે તાકત બદલા લેનેકે મોઆફ કરદે.

હદીસ—(૧૪) ખુદા મેહરબાન હે. ઔર મેહરબાનીકો દોસ્ત રખતા હે. ઔર મેહરબાની કરને-વાલેકો જો ઇનાયત કરતા હે, વોહ સખતી કરને-વાલેકો નહીં.

હદીસ—(૧૫) જીસકો નરમીમેં મઝા આતા હે. ઉસમેં દુન્યા વ આખેરતકી ખુબીયાં હેં. જો નરમીકે મઝાસે મહરૂમ હે, વોહ દોનો જહાંકી ખુબીયોંસે મહરૂમ હે.

હદીસ—(૧૬) જબ ગુસ્સા આવે, તો હાથ મોંહ ધો ડાલો.

હદીસ—(૧૭) અગર ખડે હોનેકી હાલતમેં ગુસ્સા આવે, તો બયેઠ જાઓ. ફીર અગર કામ નહો, તો લેટ જાઓ.

હદીસ—(૧૮) ગુસ્સેકા પીના ખુદાકે નઝદીક તમામ શરબતોંસે બેહતર હે.

હદીસ—(૧૯) ગુસ્સેસે બચે, યે ઇનસાનકે દીલકે વાસતે એક ચીંગારી હે.

હદીસ—(૨૦) ઇનસાનકો કાજીબ, યાને જુટા, હોનેકે વાસ્તે યેહી કાફી હે, કે સુની હુઇ બાત કહે,

હદીસ—(૨૧) જો કોઇ મુસલ-માન પર તોહમત લગાવે, વોહ દોઝખી હે.

હદીસ—(૨૨) બદ-ગુમાનીસે બચો, ઇસલીયે, કે બદ-ગુમાની કીજબ હે. ઔર કીસીકો તાકતે ઝાંકતે, ન ફીરો. જાસુસી, ઔર મુખબેરી, ન કરો, ખરીદારકો ન બેહકાઓ. કીસીપર હસદ ન કરો, બાહમ દુશ્મની ન રખ્ખો, કીસીકી ગીબત ન કરો, અય ખુદાકે બંદો, આપસ આપસમેં ભાઇ ભાઇ હો-જાઓ,

હદીસ—(૨૩)—નેક ગુમાન કરના ઉમદા ઇબાદત હે.

હદીસ—(૨૪)—કીસી પર બોહતાન, વ છુતરા ન કરો,

હદીસ—(૨૫)—કીસી બે-ગુનાહકો હાકીમકે પાસ મત લે-જાઓ કે વોહ કત્લ કરે,

હદીસ—(૨૬)—વોહ મુસલમાન નહીં હે, જો કીસીકો બેજા તરહ-દારીકે લીયે બુલાવે,

હદીસ—(૨૭)—દુસરેકી અયેબ-જોઇ છોડકર અપને અયબોંકો દેખો.

હદીસ—(૨૮)—ખુદાકે નઝદીક સબમે બુરા આદમી સખ્ત ખુસુમત-વાલા હે.

હદીસ—(૨૯)—જો શખ્સ, કીસી ભાઇકે ગોસ્ત ખાને, યાને ગીબત કરનેસે રોકે, વોહ આગે દોઝખસે આઝાદ હે,

હદીસ—(૩૦—જો કોઇ કીસીકી બુરાઇ દેખકર ઢાંકે, ઉસને ગોયા કબરમે ઝીંદા ગાડી હુઇ લડકીકો જીલાયા.

હદીસ—(૩૧)—હરએક તુમ-મેંસે દુસરેકા આઇના હે, જો કોઇ કીસીમેં કોઇ બુરાઇ દેખે, ઉસે દુર કરે,

હદીસ—(૩૨) મજલીસોંમેં જો બાત હો, ઉસકો નુક્તા-ચીની વ-બયરાકે લીયે કીસીસે મત કહો.

હદીસ—(૩૩) જો બાત તુમ નહીં જાનતે, ઉસકો જાનને વાલેકે સીપુર્દ કરો.

હદીસ—(૩૪) આખેરતમેં બુરા આદમી વોહ હે, જો દુસરેકો દુન્યાવી ફાયેદામેં નો પહોંચ અપની આકેબત ખો-દેવે.

તમામ શુદ,